

447

Ўттиз саккизинчи йил чиқиши
Робиуссоний 1445ҳ
Ноябр 2023м

Кенг кўламли,
фикрий, сақофий журнал

Ал-Ваъй

Ал-Ваъй сўзи

هَذَا بَلَّغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ

«Бу – одамлар огоҳлан-
тирилишлари учун бир баёнотдир»

«Исроиллик»
журналист:
Давлатимиз заволга
юз тутмоқда

84

Муносабатларни нормаллаштириш
келишувлари (Иброҳим кели-
шувлари) ҳамда Яқин Шарқдаги
Стратегик Иттифоқ... Халқа-
қаро рақобат

Уламолар ҳал қилувчи ролни
ўйнайдиларми? (3)

35

Исроил минтақадаги
асосий ўйинчи (3)

Мусулмонлар аламли ҳозир
билан умидли келажак ўртасида
(Пайғамбарлик минҳожии
асосидаги Халифалик)

8

17

447

Ўттиз саккизинчи
йил чиқиши
Робиуссоний 1445Х
Ноябр 2023м

Ливан 1000 лира

Яман 30 риёл

Туркия 1 доллар

Покистон 1 доллар

Австралия 2,5 доллар

Америка 2,5 доллар

Канада 2,5 доллар

Германия 2,5 евро

Швеция 15 крон

Бельгия 1 евро

Швейцария 2 франк

Австрия 1 евро

Дания 15 крон

Урибу сонда

- *Ал-Ваъй сўзи: «Бу – одамлар огоҳлантирилишлари учун бир баёнодир»* 3
- Мусулмонлар аламли ҳозир билан умидли келажак ўртасида... (Пайғамбарлик минҳожии асосидаги Халифалик) 8
- Муносабатларни нормаллаштириш келишувлари (Иброҳим келишувлари) ҳамда Яқин Шарқдаги стратегик иттифоқ... Халқаро рақобат..... 17
- Исроил минтақадаги асосий ўйинчи (3).. 10
- Ислом ҳазорати хусусиятлари ва унинг асослари мўъжизадир! Қандай қилиб мусулмонлар уни бошқа нарсага алмаштирдилар! 24
- Уламолар ҳал қилувчи ролни ўйнайдиларми? (3) 35
- *Олам мусулмонлари хабарлари* 48
- *Қуръони Карим суҳбатида* 52
- *Жаннат боғлари:* Қуръоннинг фазилатлари ҳақида (1)..... 67
- Халифа Умар ибн Абдулазиз ҳаётидан лавҳалар 72
- *Сўнги сўз:* «Исроиллик» экстремистларнинг Қуддусдаги насронийлар ва черковларига қарши хужумлари кучаймоқда... Черковга тупуриш ва уни таҳқирлаш 83
- «Исроиллик» журналист: Давлатимиз заволга юз тутмоқда 84

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿هَذَا بَلَّغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ﴾

«Бу – одамлар огоҳлантирилишлари учун бир баёнодир»

Бугун, 2023 йил 18 октябр чоршанба куни Оқ уй жиноятчиси Байден Ғазода яна ёқилмаган нима қолганини, ёқиш ишларини охирига етказишда Америка тарафидан яҳудийларга яна қандай қуроллар етказиб берилиши кераклигини ўрганиш учун яҳудий жиноятчиси Нетаняху билан учрашди. («Исроил» халқи ва бутун дунё АҚШнинг ким тарафида турганини билиши учун ўзининг ушбу ташрифини амалга оширганини ифода этган Байден, «Исроил»нинг Ҳамас ҳужумларига жавоб бериш учун керакли нарсаларга эга эканига Вашингтоннинг ишонч ҳосил қилмоқчилигига урғу берди. У Ҳамаснинг «Исроил»га қарши амалга оширган ҳужумларини ваҳшийлик дея таъкидлади... Ал-Жазира, 2023 йил 18 октябр). Байденнинг айни сафари яҳудийлар Ғазодаги баптистлар шифохонасини бомбалаши натижасида юзлаб одамлар, асосан болалар ва аёллар шахид бўлган қирғиндан кейин амалга ошди.

Байден бугун чоршанба куни Тель-Авивдан Аммонга бориши, у ерда Иордания кироли, Миср президенти ва Фаластин маъмурияти раҳбари билан учрашиб, 1967 йилда босиб олинган ҳудудларнинг бир қисмида тикланадиган қуролсизлантирилган давлат орқали Фаластин масаласини қандай якунига етказишни муҳокама қилиши керак эди. Миср президенти ушбу Фаластин давлати ҳақида Германия канцлери билан бўлган учрашувда бундай деди: «Қуролсизлантирилган Фаластин давлатини барпо этиш бўйича БМТ ва халқаро ташкилотларнинг ташаббусларига, улар томонидан чиқарилган қонунларга, шунингдек, араб давлатларининг бу борадаги ташаббусларига қарамай, ишларнинг бундай нуқтага етиб келишига нима сабаб бўлди? Сўнгги ўттиз йил ичида биз яратишга муваффақ бўлган уфқ ёки Фаластин давлати борми?». Лекин бу учрашув яҳудийларнинг баптистлар шифохонасида содир этган жиноятдан кейин бекор қилинди ёки (кейинга

қолдирилди). Бу ҳақда Оқ уй расмийси («Президент Байден «Исроил» ташрифидан кейин Иорданияга белгиланган ташрифини бекор қилди», деб билдириб, «АҚШ президенти қирол Абдуллоҳ иккинчи билан маслаҳатлашганидан сўнг ҳамда Фаластин раҳбари эълон қилган мотам кунларини ҳисобга олган ҳолда Иорданияга сафарини кейинга суради», деди.

Ғазо соғлиқни сақлаш вазирлиги «Исроил»нинг баптистлар шифохонасини бомбардимон қилиши натижасида қурбон бўлганлар сони 500 нафарга етганини, шаҳидларнинг аксарияти аёллар ва болалар эканини маълум қилди... Ал-Жазира, 2023 йил 18 октябр).

Шундай қилиб, Америка Фаластинни босиб олган яҳудий вужудини ҳар томонлама қўллаб-қувватлади. У Нетаняхуга (««Исроил» ўз халқини ҳимоя қилишга ҳаракат қилар экан, Қўшма Штатлар «Исроил»ни қўллаб-қувватлашда давом этади», дея уни очиқдан-очиқ қўллаб-қувватлашини билдирди. У, шунингдек, «Сиз ёлғиз эмассиз, биз сиз билан биргамиз ва сизнинг орқангизда турамиз», дея Нетаняхуни хотиржам қилиб, Исроилнинг ёлғиз эмаслигини ва АҚШ «Исроил»ни қўллаб-қувватлашда давом этишини таъкидлади. Байден «Биз «Исроил» озодлигини ҳимоя қилишда бугун, эртага ва абадий сиз билан бирга бўламиз», дея қўшимча қилди. Дубай Арабия нет, 2023 йил 18 октябр). Буларнинг барчасига қарамай, мусулмон мамлакатларидаги ҳукмдорлар Америкага мурожаат қилиб, Ғазодаги мазлумларга дори-дармон ва озиқ-овқат ёрдамини етказиш учун Рафаҳ назорат-ўтказиш пунктини очиб беришини илтимос қилишмоқда... Бу ошкор қилинганлари бўлиб, яширинганлари янада каттароқдир! Яҳудийлар уйларни портлатишмоқда, касалхоналарни бомбардимон қилиб, юзлаб бемор ва уларнинг оилаларини ўлдиришмоқда. Бу ҳукмдорлар эса мана шу яҳудийларни кечаю кундуз қўллаб-қувватлашини яширмасдан очиқ-ойдин айтаётган Байдендан умид қилишмоқда. Дарҳақиқат, Байден яҳудийларнинг барча жиноят ва зулмларини оқлаб турган бир пайтда, баптистлар шифохонаси уларнинг тажовузкорлигини яққол кўрсатиб қўйди.

Байден келишидан олдин АҚШ давлат котиби Блинкен Иордания, Фаластин маъмурияти, Миср, Саудия, Қатар, Араб Амирликлари каби араб давлатлари раҳбарлари билан учрашди... Улардан аввал яҳудийлар билан учрашиб, АҚШ

вазири сифатида келишдан олдин, уларга яҳудий сифатида келганини билдирди! Учрашувда назорат-ўтказиш пунктининг очилиши, дори-дармон ва озиқ-овқат юборилиши муҳокама қилинди. Араб давлатлари раҳбарлари Блинкендан Рафаҳ назорат-ўтказиш пунктини очишга яҳудийларни кўндириб беришни сўрашди! Бу уят ва шармандалик эмасми?! Фаластин атрофидаги армияларимиз Рафаҳ назорат-ўтказиш пунктини очишдан ожизми?! Ҳатто армияларимизнинг энг кичиги бўлган Иордания армияси ҳам яҳудийлар қалъасини вайрон қилишга қодир. Шундай экан, Миср армияси ҳақида нима дейиш мумкин?! Фаластин атрофидаги мусулмон армиялар Фаластинни озод этишга ожизлик қиладими?! Улар Рафаҳ назорат-ўтказиш пунктини очиб беришни Байдендан илтимос қилишлари керакми?!

Мусулмонларнинг мусибати уларнинг ҳукмдорларидир. Чунки ҳукмдорлар армияларнинг Ғазодаги биродарларига ёрдам кўрсатишларига тўсқинлик қилишди. Улар фақатгина бўлаётган воқеаларни кузатиб туришибди. Шаҳидларни санаб, уларни ўлганлар деб аташ ҳамда ярадорларни қайд этиш билан қаноатланишмоқда... Уларнинг энг кўзга кўринган ишлари ўликларни дафн этишга ва ярадорларни дори-дармон билан таъминлашга ёрдам кўрсатиш учун Байдендан Рафаҳ назорат-ўтказиш пунктини очиб беришни илтимос қилиш бўлди... Улар шу билан кифояланиб, Аллоҳ Таолонинг куйидаги каломида айтилган кимсалардек бўлиб қолишди.

﴿صُمُّكُمْ عَمِّي فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾

«(Улар) кар, соқов, кўрдурлар, демак (йўлларидан) қайтмайдилар» [Бақара 18]

Фаластин аҳли дори-дармон ва озиқ-овқатга муҳтож эмас, аксинча, уларга ёрдам кўрсатиб душманни яқсон қилувчи ва уларнинг азизлигини қайта тикловчи мард кишиларга муҳтож. Улар Иордания армиясига ҳамда Ибн Валид ва Абу Убайда каби Шом заминидан румликларни қувиб чиқарган саркардаларга муҳтож... Миср армиясига ва солибчиларни мағлуб қилган Салоҳиддин каби саркардага муҳтож... Айн Жолутда мўғул татарларни мағлуб қилган Қутуз ва Бейбарс каби саркардаларга муҳтож... Ўзининг «Фаластин сотилмайди ва сотиб олинмайди, аксинча, у мусулмонларники бўлиб, у ерда яҳудийлар ҳукмронлик қилолмайди», деган машҳур сўзини айтган Абдулҳамид каби халифага муҳтож...

Шунингдек, яҳудийларга қарши жанг қиладиган ҳамда Росулulloҳ ﷺнинг Муслим Ибн Умардан ривоят қилган ҳадисда

«لَتَقَاتِلَنَّ الْيَهُودَ فَاتَّقُوا اللَّهَ...»

«Сизлар яҳудийларга қарши жанг қилиб, уларни ўлдирасизлар...», деб айтган башоратларини рўёбга чиқарадиган ҳолис ҳукмдорга муҳтож. Ана шунда Фаластин Аллоҳ, Унинг Росули ва мўминлар ҳузурида муборакли Ислом диёри бўлганидек, яна азиз ва енгилмас ҳолига қайтади.

Эй, мусулмон юртларидаги армиялар:

Душман Ғазо секторини кулга айлантириш учун курукликдан, денгиздан ва ҳаводан бомбардимон қиладиганини эшитиб, кўриб турибсиз. Нега биродарларингизга ёрдам бермаяпсиз ёки жанг қилмаяпсиз?!

﴿قَتَلُوهُمْ يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ﴾

«Улар билан жанг қилинглар, (шунда) Аллоҳ уларни сизларнинг қўлингиз билан азоблайди, расво қилади ва сизларни уларнинг устига золиб қилади ҳамда мўмин қавм дилларини қондиради» [Тавба 14]

Исро ва Меърож заминини босиб олган, унинг аҳлини у ердан чиқариб юборган, динларингиз борасида сизлар билан урушган ва ҳамон урушаётган яҳудийларга қарши жанг қилишдан ҳукмдорларингиз сизларни қандай қайтараётганини эшитиб, кўриб турибсиз... Ҳолбуки, Аллоҳ сизларни яҳудийларга қарши жанг қилишга буюради, уларга қарши жанг қилишдан қайтармайди.

﴿إِنَّمَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَتَلُواكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ وَظَهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

«Аллоҳ сизларни фақат динларингиз тўғрисида сизлар билан урушган ва сизларни ўз диёрларингиздан ҳайдаб чиқарган ҳамда сизларни ҳайдаб чиқаришда бир-бирларига ёрдамлашган кимсалардан – улар билан дўстлашишларингиздан қайтарур. Кимки улар билан дўстлашса, бас, ана ўшалар золим кимсаларнинг ўзидир»

[Мумтаҳана 9]

Эй, мусулмон юртларидаги армиялар:

Исро ва Меърож замини сизларни чақирмоқда, нидога жавоб қилинг... Ғазо аҳли сиздан ёрдам сўрамоқда, келинг, уларга ёрдам беринг... Аллоҳ Таоло қуйидаги оятида айтган кимсалардан бўлманг:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ
أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَّعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا
يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلَ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّهُ شَيْءٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

«Эй мўминлар, сизларга нима бўлдики, Аллоҳ йўлида (жиҳодга) чиқинглар, дейилса, ўз ерингизга (яъни, юртингизга) ёпишиб олдингиз?! Охираат (неъматлари)дан юз ўгириб, ҳаёти дунё (лаззатлари)га рози бўлурмисиз?! Охираат олдида бу дунё матоси жуда оз нарса-ку?! Агар (жиҳодга) чиқмасангизлар, (Аллоҳ) сизларни аламли азоб билан азоблар ва ўрнингизга бошқа бир қавмни келтирур. Сизлар эса У зотга бирон зиён етказа олмайсиз. Аллоҳ ҳамма нарсага қодирдир» [Тавба 38-39]

Ҳизб ут-Таҳрир

**3 робиуссоний 1445х
18 октябр 2023м □**

**МУСУЛМОНЛАР АЛАМЛИ ҲОЗИР БИЛАН УМИДЛИ
КЕЛАЖАК ЎРТАСИДА
(ПАЙҒАМБАРЛИК МИНҲОЖИ АСОСИДАГИ
ХАЛИФАЛИК)**

Омир Солим Абу Убайда

Ҳозирги воқелигимиз ҳамда мусулмонларнинг тарқоқлик ва парчаланиш даражасига етган аҳволи ҳақида фикр юритган киши Умматнинг олдинги ҳолатидан, яъни давлатимиз ва ортида туриб жанг қилинадиган ва у билан ҳимояланиладиган имом-халифамиз бор бўлган пайтдаги куч-қудратидан фахрланади. Зеро, Исломиё Умматдаги асосий тамойил унинг ягона уммат эканлигидир:

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ﴾

«(Эй инсонлар), сизларнинг ушбу Умматингиз ҳақиқатда бир умматдир. Мен эса (барчаларингизнинг) Парвардигорингиздирман. Бас, Менгагина ибодат қилинглар!» [Анбиё 92]

Бу Уммат бир тана каби бир-бирига раҳмдил ва меҳрибондир:

﴿مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ...﴾

«Мўминлар ўзаро меҳрибонлик, раҳмдиллик ва ҳамдардликда мисоли битта танага ўхшайдилар...». Бирок бу тана фақат бош бўлсагина, яъни тадбир қилувчи ақл ва етакловчи раҳбар бўлсагина ишлари текис ва силлиқ кетадиган ҳамда ҳолати барқарор бўладиган инсон танасига ўхшайди. Бизнинг давлатимиз ва халифамиз бор замонларда худди шундай эди, биз бутун халқларнинг саййиди ва етакчиси эдик. Бироқ Ғарб бизга қарши Шарқ билан тил бириктириб, давлатимизни йиқитди ва ўлжани ўзаро бўлишиб олишди. Бугун биз ўз уйимизда асирларга айландик ва ичимиздаги озод кишилар «навбат кимники» деб сўрайдиган бўлиб қолди. Биз пасткашлар дастурхони олдидаги етимларга айландик, барча фалокат ва кулфатлар бошимизга ёғиладиган бўлди! Инсонлар учун чиқарилган энг яхши Уммат учун бу табиий ҳол эмас. Азоб-уқубат ва фалокатлар бизга кетма-кет келиб, охир оқибат шу аҳволга тушдик. Бироқ, вазият шундай давом этавермайди, бошимизга тушган бу қора кунлар ортидан хурсандчилик келиши лозим.

Биз мозийимиздан илҳом олиб ҳамда Аллоҳ Субҳанаҳунинг ваъдаси ва Росули ﷺнинг башорати бўлмиш Пайғамбарлик минҳожи асосидаги Халифалик билан азизлик юлдузимиз

порлашига яқин қолганлиги ҳақида хушхабар берган ҳолда мусулмонларнинг Пайғамбарлик минҳожи асосидаги Халифалик даврида ўтказган воқелиги билан бугунги воқелигини бир қатор сатрлар орқали солиштирмакчимиз. Зеро, биз Аллоҳ Субҳанаҳунинг ваъдаси ва Росули ﷺнинг башорати бўлмиш ушбу қудрат-азизликни Росулulloҳ ﷺ Ислom давлатини барпо этиб, Аллоҳнинг китоби билан ҳукм қилганда илк бор гувоҳи бўлганмиз. Ўзининг муҳкам Китобида қудрати улуғ Роббимиз бундай марҳамат қилган:

﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾

«Аллоҳ у сабабли ўзининг ризолигига эргашган зотларни нажот йўлларига ҳидоят қилур ва Ўз изну иродаси билан уларни зулматлардан нурга чиқарур ва уларни тўғри йўлга ҳидоят қилур» [Моида 16]

Ажаб эмаски, бу сўзлар гофилни хушига келтирса, унутганга эслатма бўлса, ухлаётганни уйғотса ва чўғни алангалатса...

Биринчи навбатда мусулмонларнинг бугунги воқелигига сиёсий жиҳатдан назар ташлаймиз: Бугунги кунда мусулмонлар рувайбиза ҳукмдорлар тарафидан зулм ва зўравонлик остидалар. Ҳукмдорлар мусулмонлар юртларини тақсимлаб, ўзларини темиру олов ёрдамида бошқаришди, бошларига не-не азоблар ёғдиришди. Мусулмонлар ичидаги энг шарафли кишиларни таъқиб қилишди, динга ёрдам бериш учун фаолият қилаётган холисларини қамашди, юртларини кофир давлатларнинг кураш майдонига айлантиришди. Мусулмонлардан қанчаси қирғин қилинганини ва қанчаси қочқинга айлантирилганини санаш-ҳисоблаш билан банд бўлишди... Мусулмонларнинг юртлари учинчи олам давлатларига, уларнинг ўзлари эса Халқаро Валюта Фонди билан АҚШ етакчилигидаги тоғут БМТнинг маҳкумларига айлантирилди. Мусулмонларнинг халқлар ва давлатлар орасида ҳеч ўрни қолмади, ваҳоланки, уларнинг давлати ўн икки асрдан зиёд вақт мобайнида дунёнинг биринчи давлати бўлиб турганди. Бугун эса давлат айтган ва хоҳлаган нарса қонун ва қарорга айланди... Мусулмонлар турли чегаралар орқали бўлинди ва парчаланди. Юртлари эса уруш, нафрат ва фитна ўчоғига айланди. Шунингдек, манфур миллатчилик ва тубан ватанпарварлик низолари авж олди.

Қачон Аллоҳ Таоло ушбу давлатни қайтиб келишига изн берса, мусулмонларнинг ҳайбати, куч-қудрати ва ҳукмронлиги ҳам қайтади, яна биринчи рақамли давлатга айланади, қайта Уқоб байроқлари юртлар узра хилпирайди, қайта мусулмонлару ғайримусулмонлар Ислом неъматидан баҳраманд бўладилар. Ҳатто ўз раҳбарлари зўравонлигидан азоб чекаётган кофирлар ҳам Ислом давлати ҳимояси остида бўладилар. Давлат уларнинг золим раҳбарларини тийиб қўйиш учун уруш очиши ҳам мумкин, чунки Ислом бутун инсоният учун раҳмат динидир. Мусулмонлар давлатида фақат халифанинг шартлари остидагина коалиция ва келишувлар бўлади... Шунингдек, на доимий шартномалар бўлади ва на давлатлар қўйган тузоқлар...

Иқтисодий жиҳатга келсак, бугун аксар мусулмонлар ғоят муҳтожликда, ғоят қашшоқликда яшамоқдалар, улардан кўпчилиги бир бурда нон учун кунларини тунларга уламоқдалар. Аксари ўзининг камолий эҳтиёжи у ёқда турсин, ҳатто асосий эҳтиёжини ҳам қондира олмаяпти. Зиммаларига солиқлар юкланяпти, савдогарлардан адолатсиз макс-солиқлар ундириляпти, улар буни одамлар чўнтагидан қоқиб олишяпти... Нархлар осмонга чиқиб кетган, улкан коррупция ўрнашиб олган, ҳатто исломий юртларда йирик миқдорда бойликлар мавжудлигига қарамай, баъзи юртлар очликни бошдан кечирмоқда. Агар ишларни ғамхўрлик билан бошқарувчи мусулмонларнинг халифаси бўлганда эди, бойлик кўплигидан уни ҳовучлаб олганларига гувоҳ бўлардингиз. Чунки закот, фай, ўлжа, рикоз, садақалар ва омма мулклари, буларнинг барчасида уларнинг ўз насибалари бор. Росулulloҳ ﷺ

«الْأَسُّ شُرَكَاءُ فِي ثَلَاثٍ: الْمَاءِ وَالْكَأِ وَالنَّارِ»

«Инсонлар уч нарсада шерикдирлар: сув, ўт-ўлан ва олов», дея марҳамат қилганлар. Дарҳақиқат, Ислом ҳатто якка тартибда бўлса ҳам ҳар қандай ёриқни даволашда ҳисса қўшадиган тушунчаларни яратган. Бунга бойлар камбағалларга бериши билан уларни бир тузилма ва бир танага айлантирадиган тушунчалар мисол бўлади. Росулulloҳ ﷺ бундай деганлар:

«مَنْ كَانَ مَعَهُ فَضْلٌ ظَهَرَ فَلْيَعُدِّ بِهِ عَلَى مَنْ لَا ظَهَرَ لَهُ، وَمَنْ كَانَ لَهُ فَضْلٌ مِنْ زَادٍ فَلْيَعُدِّ بِهِ

عَلَى مَنْ لَا زَادَ لَهُ»

«Кимда ортикча маркаби бўлса, уни маркаби йўқ кишига берсин, кимда ортикча емиши бўлса, уни емиши йўқ кишига берсин». Яна бундай марҳамат қилганлар:

«مَا آمَنَ بِى مِنْ بَاتٍ شَبَعَانَ وَجَارُهُ جَانِعٌ إِلَىٰ جَنْبِهِ وَهُوَ يَعْلَمُ بِهِ»

«Кимки қўшнисининг очлигини била туриб, ўзи тўқ ҳолда тонг оттирса, менга иймон келтирмабди». Ишни иймонга боғлаш амалга шошилишни кучайтиради.

Эртанги кунга келсак, Пайғамбарлик минҳожии асосидаги Халифалик Аллоҳнинг изни ила барпо бўлса, У зотнинг

﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَأَتَّقُوا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾

«Агар қишлоқларнинг (жойнинг) аҳли имон келтириб, (Аллоҳдан) қўрққанларида эди, албатта Биз уларга осмону ердан баракот (дарвозаларини) очиб қўйган бўлур эдик»

[Аъроф 96]

деган каломи рўёбга чиққанда Халифалик ўттиз миллион квадрат километрга яқин кенг майдонни битта юрт ва битта давлатга айлантиради. Ўшанда одамлар миллион-миллонлаб баррел нефть қазиб оладиган ҳамда фосфат, темир, пўлат ва бошқа металллар, олтин ва кумуш каби қимматбаҳо конларга бой бўлган юртларимизда Куёш ва шамол энергиясидан, ядро реакторларидан ва бошқа беҳисоб бойликларидан фойдаланадилар, шу орқали ажиб фаровон ҳаёт билан таъминланадилар... Қишлоқ хўжалик механизацияси, йирик техника ва мелиорация яратилиб, қўриқ ерлар ободонлаштирилади, деҳқончиликлар, мева-сабзавотлар, хирожу ушрлари йўлга қўйилади ва Ер ўзининг бутун неъматларини чиқариб беради:

﴿وَبَرَكَاتٍ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ﴾

«У зот (Ерни) баракотли қилди ҳамда ўша (ер)да унинг емишларини (яъни ер аҳлининг ризқу рўзларини) тўла тўрт кунда белгилаб-тақсимлади, (бу тафсилот) сўрагувчилар учундир» [Фуссилат 10]

Шунингдек, тоғларга, ҳатто саҳроларга деҳқончилик қилинади ва барчасининг ўз мавсумлари бўлади, мусулмон юртларда қушлар оч қолибди дейилмаслиги учун тоғларгача дон сепилади...

Тиббиёт соҳасига келсак, касалхоналар ва тиббий марказлар очилади, бепул даволаниш ва дори-дармон таъминланади, фармацевтика саноати маҳаллийлаштирилади,

имкониятлар етиб бормаган жой қолмайди. Бу имкониятлардан фавқулудда вазиятлар, зилзила ва офатлар, шу жумладан, қутқарув ва мудофаа учун фойдаланилади, қутқарув гуруҳларининг бири маълум вазифа билан шуғулланса, иккинчиси бошқа бир вазифа билан шуғулланади ва ҳоказо... Энг малакали шифокорлар – агар юртларимизда мавжуд бўлмасалар – хориждан олиб келинади. Биз бугунги кунда Ғарбдаги мавжуд энг талантли шифокорларнинг аксари мусулмон юртлардан эканига гувоҳ бўляпмиз. Чунки улар юртларимиздаги мавжуд жинояткор режимларнинг зулми, адолатсизлиги ва халқни оч қўйишганидан хорижга кетишга мажбур бўлишган, Ғарб уларни жозибатор маошлар билан ўзига жалб қилган.

Биз, шунингдек, эртага Халифалик давлатининг тиббий ғамхўрликни таъминлаб, энг ривожланган тиббий ускуналарни сотиб олишини, ҳатто сотиб олмақчи бўлган шахсларга ёрдам беришини гувоҳи бўламиз. Бу давлатимизда, коронавирус пандемияси пайтида кўрганимиздек, тиббий ниқоблар монополиясини ва давлатларнинг бир-бирига қарши тил бириктириб, курашишларини асло кўрмаймиз. Жанглардаги ярадор аскарларни ёрдамсиз қолдирилишини, тиббий хизматлар ёмонлигидан шикоят қилишларини ҳаргиз гувоҳи бўлмаймиз... Бунга Шомдаги заиф тоғут режимини мудофаа қилиб, ярадор бўлган, аммо ундан ҳеч қандай ёрдам олмаган аскарларнинг аҳволи мисол бўлади. Шу билан бирга, Мисрга ҳужум қилиб, сўнг ўзининг ярадор аскарларини ташлаб кетган Наполеон ҳам мисол бўлади. Ўшанда унинг аскарлари оғрик сабабли ўлимни орзу қилишган эди.

Давлатимиз бор бўлган пайтдаги куч-қудратимиз саҳифаларини варақлайдиган бўлсак, бутун исломий минтақа шифохоналар билан таъминланганини, дунёда тиббий уйғонишга тамал тошини қўйган Ибн Сино ва бошқа жуда кўп табиблар каби маҳоратли шифокорлар мавжуд бўлганини ўқиймиз. Биз бепул ёки жуда-жуда арзон даволанишни, тиббий тадқиқотларни, кашфиётларни, дори-дармонларни, энг янги технологияга эга илғор жарроҳлик жиҳозларини гувоҳи бўламиз. Буни яқин вақт ичида, Аллоҳ Таолонинг изн-иродаси ила ҳатто жуда яқин кунда кўражакмиз.

Илм-фан соҳасига келсак, Росулulloҳ ﷺ га энг биринчи

«Ўқи»

[Қалам 1]

оятти нозил бўлган. Бу ўқиш, илм олиш ва илм беришнинг не чоғли муҳимлигига далолат қилади. Аллоҳ Азза ва Жалла бундай деган:

﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾

«**Айтинг – биладиган (илмли) зотлар билан билмайдиган кимсалар баробар бўлурми?!**»

[Зумар 9]

Яна бундай деган:

﴿فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

«**Билмайдиган бўлсангизлар, аҳли илмлардан сўранглар**»

[Наҳл 43]

Ҳар соҳанинг эгаси бор. Бу оятлар ким билимсиз бўлса, биладиган кишидан сўраши фарз эканлигига далолат қилмоқда. Росулulloҳ ﷺ ҳам

﴿لَيْسَ مِنِّي إِلَّا عَالِمٌ أَوْ مُتَعَلِّمٌ﴾

«**Ким олим ёки ўрганувчи бўлмаса мендан эмас**», деганлар. Шунингдек,

﴿مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ﴾

«**Ким илм излаш йўлидан юрса, Аллоҳ унга илм орқали жаннатга элтувчи йўлни қулайлаштириб қўяди**», дея марҳамат қилганлар. Бугунги кунда мусулмонлар устидан систематик равишда саводсизлаштириш сиёсати олиб бориляпти, ким билимли бўлишни истаса, унинг тақдири эътиборсизлик ёки хорижга кетиш ёхуд муваффақиятсизлик бўляпти.

Шунинг учун ҳам, Халифалик соясида илм олиш ва илм беришга алоҳида эътибор қаратилишини, таълим дастурларининг Ислом ақидасига асосланиб, исломий сақофат берилишини кўрамыз. Олимлар болаликдан саноат билан шуғулланишини, кимёгарлар, физиклар ва атом олимлари етишиб чиқишини, университетларимиз келажак авлод учун илм-фан маёғига айланиб, у ерларга Ғарб ҳам, Шарқ ҳам илм излаб келишини гувоҳи бўламиз. Ўтмишда худди шундай бўлган ҳам. Дарҳақиқат, немис қироли андалуслик халифага дўстлик ва миннатдорчиликка тўла мактуб ёзиб, Қуртуба ва Андалусиядаги бошқа исломий пойтахтлар университетларида таълим олишлари учун немис қизларидан бир гуруҳ

юборишини, уларнинг бошлиғи қиролнинг қизи бўлишини айтган.

Бугунги кунда масалан, олимлар назарий жиҳатга боғлианиб қолишган, камдан-кам ҳолларда татбиқий жиҳатга эътибор беришяпти. Улардан илм-фанда омади чопгани бўлса, ё тўхтатиб қўйиляпти ёки узоққа кўчиб кетиши учун унга тазйик қилиняпти, ҳатто баъзи ҳолларда ўлдириб юбориляпти. Йўқ, Халифалик давлатида буларни кўрмаймиз, билъакс, юқори технология ва рақамлар олами Аллоҳнинг бандалари устидан жосуслик қилиш ёки бузуқлик ва фаҳш ёйиш мақсадига эмас, балки Аллоҳга итоат қилишга хизмат қилишини кўраимиз.

Энди ижтимоий соҳа. Биз эртага номуслар сақланишини, насл-насаблар ҳимоя қилинишини кўраимиз. Бугун Ғарбда ва унга эргашган баъзи мусулмонларда кўраётганимиз уйсизлар, отасизлар, фамилиясизлар ва валади зиноларни ҳаргиз кўрмаймиз. Балки аёлнинг «уй бекаси ва сақланиши керак бўлган номус» эканини, уларнинг иффат, поклик ва ҳаёлибосига бурканганини кўраимиз, эркак-аёл аралаш ҳолатларни, фуқаролик никоҳларини ва эркак-хотин шаръий эрхотинликдан ташқари яшашларини ва алоқа қилишларини асло гувоҳи бўлмаймиз.

Биз эртага, шунингдек, мусулмонлар сарҳадларини мудофаа қиладиган ва «эй Мўътасим!» дея нола қилган аёлга нусрат бериш учун қўшин тортиб бориб, тўқсон минг душманни кириб ташлаб, Амурияни фатҳ қиладиган зотларни топамиз. Кўзини тиядиган ва фаржини сақлайдиган инсонларни, Ислонинг ҳатто меҳмон кутиш даражасида ҳам энг кичик ишларга диққат қилишини кўраимиз. Масалан, айтишларича, Усманийлар замонида кўча эшиги олдига иккита бири катта, бири кичик болғачаларни қўйиб қўйишган, агар катта болғача тақилласа, хонадон аҳли эркак киши чақираётганини билар ва эшикни хонадон эркаги очар, агар кичик болғача тақилласа, чақираётган аёл эканлиги билиниб, эшикни хонадон аёлларидан бири очар эди.

Усманийлар замонида, шунингдек, мусулмонлар хонадон олдидан ўтиб кетаётиб, эшиги олдида қизил атиргул дастасини кўришса, демак ичкарида бемор борлигини билишар ва уни безовта қилмаслик учун кўчада шовқин қилишмас эди. Ислон давлатида «CEDAW» конвенцияси ҳам, хотин-қизлар эркинлиги ёки болалар ҳуқуқи ташкилотлари ҳам бўлмайди. Оғиз кўпиртириб мақтанишаётган бундай ташкилотлардан

мақсадлари бузғунчилик ва фахш тарқатиш, оилаларни пароканда қилиш, шахсий эркинлик ниқоби остида зинони кенг ёйиш, гомосексуализмга ва ҳайвонлар билан никоҳ қилишга чақириш каби разолатлардан бошқа нарса эмас.

Ҳарбий соҳа ҳақида гапирадиган бўлсак, ҳарбий сафарбарликка эҳтиёж туғилган пайтда миллионлаб, ҳатто ўн миллионлаб ва ундан зиёд аскарлар оёққа турғизилади. Сарҳадларни мудофаа қилиш, юрт ва фуқарони сақлаш учун энг сўнгги русумдаги қурол-аслаҳалар шай туради. «Ўзингни тиймасанг, сенга қарши шундай қўшин юбораманки, қўшиннинг боши менинг олдимда, охири сенинг олдингача чўзилади, менга каллангни олиб келишади, уни Алига тақдим этаман», деган ибораларни эшитамиз. Унинг амири «устларинга сенлар ҳаётни яхши кўрганингдек, ўлимни яхши кўрадиган қавм билан келдик» дейди. Эртага зўравонлик билан изғиб юрадиган ва қирғинлар содир этадиган яҳудий қўшинлари ҳам, ҳатто улар билан ҳамкорлик қиладиган исломий юртлар рувайбизаларини ҳам кўрмаймиз. Чунки биз унинг асосини ва рувайбизаларни топмаймиз. Фаластин эса Халифалик бағрига қайтади, яҳудийларнинг думи қиркилади, жиноятчи ҳукмдорлар тарих ахлатхонасига улоқтирилади:

﴿فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

«Бутун оламлар Робби Аллоҳга ҳамд бўлсинки, зolim қавмнинг думлари қирқилди (ҳалок қилиндилар)» [Анъом 45]

Двизиялар, танклар, ракеталар, замбарак ва ҳарбий техникалар бўлади... Халифалик давлатида заводлар, ҳатто озиқ-овқат ёки дори-дармон ва бошқаларга ихтисослашган завод бўлса ҳам, асоси ҳарбий шаклда қурилади. Осмонимиздан душман самолётлари учиб ўтолмайди, бизни бомбардимон қилишга ва қўрқитишга журъат қилолмайди. Ҳурматимизни оёқ ости қилганлардан албатта ўч оламиз. Кемаларимиз ўтганда худди Усманий давлат кемалари Босфордан ўтаётганида улардан қўрққанидан Ғарб черковлари қўнғироқлари овозини чиқармай тургани каби овозини чиқармайдиган бўлади.

Сув ости кемаларимиз ва танкерларимизни денгизларни кезиб юрганини, душманнинг минтақавий сув, дейилаётган ерларга ҳатто яқинлашишга журъат қилолмаётганини кўрамиз. Ўнлаб йиллардан бери талон-торож қилинган ва ўғирланган бойликлар мусулмонларга тегишли очиқ денгизларда қайта

мусулмонларга ташиб келинаётганига гувоҳ бўламиз. Денгиз суви тузсизлантирилиб, ичиш ва суғориш учун тозаланганини кўрамиз. Буларнинг барчаси денгиздан томчилар холос. Қисқача айтадиган бўлсак, қачон Аллоҳнинг шариатига амал қилиб, буйруқларини маҳкам тутсак, Роббимизнинг бизни сийлайдиган неъматлари беҳисоб бўлади.

Аллоҳга дуо қилиб, бизга динимизни ғолиб қилишини, хавф-хатарли ҳолатимизни тинчлик-хотиржамликка ўзгартиришини ва Халифалик барпо этишимизга ёрдам беришини сўрайлик, чунки биз Халифаликни жуда соғиндик. Аллоҳим, бизни раҳбар қилгин, бизни алмаштирмагин. Бандаларинг орасидан бошқасини эмас, бизни танлагин. Бизни ҳидоят қилгин ва биз орқали бошқаларни ҳам ҳидоят қилгин. Бизни ҳидоятланганларга раҳбар қилгин.

Ўзинг бундай дединг:

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

«Аллоҳ сизлардан имон келтирган ва солиҳ амаллар қилган зотларга худди илгари ўтган зотларни (ер юзига) халифа қилганидек уларни ҳам ер юзида халифа қилишни ва улар учун Ўзи рози бўлган (Ислом) динини ғолиб-мустаҳкам қилишни ҳамда уларнинг (аҳволини) хавфу хатарларидан сўнг тинчлик-хотиржамликка айлантириб қўйишни ваъда қилди. Улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар. Ким мана шу (ваъда)дан кейин куфрони (неъмат) қилса, бас улар фосиқлардир» [Нур 55] □

**МУНОСАБАТЛАРНИ НОРМАЛЛАШТИРИШ
КЕЛИШУВЛАРИ (ИБРОҶИМ КЕЛИШУВЛАРИ) ҲАМДА
ЯҚИН ШАРҚДАГИ СТРАТЕГИК ИТТИФОҚ... ХАЛҚАРО
РАҚОБАТ**

ИСРОИЛ МИНТАҚАДАГИ АСОСИЙ ҶИЙИЧИ (3)

Наср Фаёз – Муборак Фаластин замини

3 – Энергия (Нефть ва газ) қувурлари

Кўрфаз ва Ироқ нефти ва газини Сувайш каналини четлаб ўтиб (Исроил) дарвозаси орқали Европага экспорт қилиш учун бир нечта газ ва нефть қувурларини қайта тиклаш ҳамда янги қувурларни барпо қилиш устида иш олиб борилмоқда. Булар Американинг газ соҳасида Россия билан рақобатлашиш ҳамда Европанинг энергияга бўлган эҳтиёжини қондиришида Россияга қарамлигини камайтириш стратегияси доирасида амалга оширилмоқда.

(Эйлат-Асқалон) қувури

Бу Эрон шоҳ ҳукмронлиги даврида (Исроил) билан ҳамкорликда барпо қилган қувурдир. Бу қувур Мисрга қарши уч томонлама агрессиядан ҳамда Жамол Абдунносир Сувайш канали орқали юк ташишга чеклов жорий қилганидан кейин ишга туширилган. 1968 йилда яҳудий вужуди ва Эрон Европага хом нефть етказиб бериш мақсадида (Эйлат-Асқалон) қувур линиясини 50 % - 50 % қўшма лойиҳа сифатида рўйхатдан ўтказган. 1969 йилда яқунига етказилган ушбу лойиҳанинг диаметри 42 дюм, узунлиги 255 километрни ташкил қилади. Яъни Асқалон портидаги махсус кема тўхташ жойидан бошлаб Қизил денгиздаги Эйлат портигача чўзилган бўлиб, бир кунда 1,2 миллион баррел, қарама-қарши йўналишда 400 минг баррел нефть ўтказиш қувватига эга. Ҳозирда қувур (Исроил)нинг Озарбайжон ва Қозоғистондан импорт қиладиган газини ташишга хизмат қилмоқда ва аксар вазифаси қарама-қарши йўналишда олиб борилмоқда. У Асқалондан туширилган нефтни Эйлатдаги танкерларга ишлаб чиқарувчилар томонидан жўнатилган кемаларга қуймоқда. Эйлатдан нефть танкерлари флоти уни Хитой, Жанубий Корея ёки Осиёнинг исталган жойига олиб боради. Қувурга параллел равишда бензин ва дизел каби нефть маҳсулотларини олиб ўтадиган яна бир қувур бор. (Исроил) ҳукумати Эйлат-Асқалон қувурини кенгайтириш ва ривожлантириш ҳамда Форс кўрфази давлатларидаги нефть ва газ қувурларини унга улашга умид қилмоқда. Арабий

Жадидга кўра, қувурларни улаш Форс кўрфази сармоялари орқали амалга оширилади.

«Маарив» газетаси берган хабарга кўра, агар (Исроил) орзуси амалга ошса, қувур ҳозирги вақтда Сувайш канали орқали ўтаётган газ ва ёқилғи ҳажмининг 12-17 фоизини ташкил қилади. Бу эса, Миср учун катта йўқотишларни келтириб чиқаради. Чунки Миср асосан канал даромадларига таянади.

Американинг «Foreign Policy» журнали Бирлашган Араб Амирликлари ва (Исроил) ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш келишувидан энг кўп зиён кўрувчи Мисрнинг Сувайш канали бўлишини маълум қилди. Бу Тель-Авивга чўлдаги нефть қувурларини фаоллаштиришида ёрдам беради. Бу қувурлар Ақаба кўрфазидаги Эйлат портини Қизил денгиз билан, Асқалондаги нефть танкерлари бекатини Ўрта Ер денгизи билан боғлайди.

Яҳудийларнинг «Макор Ришон» газетаси томонидан маълум қилинишича, ташқи ишлар ва мудофаа вазирликлари Тель-Авивда Форс кўрфази нефтини ташиш имкониятларини муҳокама қилиш учун бир қатор учрашувлар ўтказган. Учрашувда «Катча» нефть компаниясининг юқори мартабали вакиллари ҳам иштирок этган. Яҳудий оммавий ахборот воситаларида 2020 йил октябр ойида Америка, (Исроил) ва Бирлашган Араб Амирликлари ўртасида «энергетика соҳасида кўшма стратегияни ишлаб чиқиш» бўйича уч томонлама келишув имзолангани ҳақида хабар берилди. Бу хабарларга кўра, келишув Осиё ва Яқин Шарқдан Европага нефть ва газни ташиш инфратузилмасини, шу жумладан «Эйлат-Асқалон» қувур линиясини барпо қилиш инфратузилмасини ривожлантиришни ўз ичига олади. Ушбу линияни бошқарувчи Эйлат-Асқалон берган маълумотларга кўра, лойиҳанинг биринчи босқичи нефтни Бирлашган Араб Амирликларидан Эйлатдаги қувур линияси компанияси терминалига, Эйлатдан Асқалондаги компания терминалига ва ундан бутун Ўрта Ер денгизи бўйлаб мижозларга ташишни ўз ичига олади.

Порт компанияси раҳбари Султон Аҳмад Салим: «(Исроил) гоят муҳим минтақавий ва стратегик боғловчи бўғинга айланади», дейди. «Бирлашган Араб Амирликлари ва (Исроил) ўртасидаги муносабатлар икки томон ўртасида беш миллиард долларлик товар айирбошланишига олиб келади», деб қўшимча қилади у.

Американинг «Foreign Policy» журнали берган хабарда келишича, (Исроил) ва Эрон ўртасида яширин қурилган қувур линияси бўйича Бирлашган Араб Амирликлари у билан келишувни мустақкамлаганидан сўнг (Исроил) минтақадаги энергия савдоси ва нефть сиёсатида анча катта рол ўйнаш арафасида турибди.

Ушбу линияни бошқарадиган «Asia Pipeline Company» менежерининг айтишича, Қизил денгиздан Ўрта ер денгизигача бўлган 254 км. узунликдаги канал Мисрнинг Сувайш каналидан яхшироқ ва арзонроқ альтернативани тақдим этиш билан нефть ва газни нафақат минтақага, балки дунёни таъминлайдиган денгиз портларига ташийдиган араб қувурлари тармоғига уланади.

Хабарда айтилишича, бу линиянинг Сувайш каналидан устунлиги Асқалон ва Эйлатдаги станцияларнинг бугунги кунда нефть ташишда ҳукмронлик қилаётган йирик танкерларни сиғдира олишидир. Аммо бу танкерлар канал уларни сиғдира олмайдиган даражада катта. Компаниянинг иши доимо (Исроил)нинг кучли қўриқланадиган сирларидан бири бўлиб келган.

«Foreign Policy» журналида таъкидланишича, Бирлашган Араб Амирликлари-(Исроил) келишуви атрофидаги шов-шувларнинг аксарияти технология, соғлиқни сақлаш, таълим ва туризм каби бошқа соҳаларга қаратилган бўлсада, ушбу «Эйлат-Асқалон» қувур линияси нефть оламидаги айти келишув билан Форс кўрфази иқтисодининг нозик жойидан ушлаган.

Журналда қўшимча қилинишича, айти пайтда энергетика бўйича Араб-(Исроил) келишувларининг (Исроил) қувур линиясига сармоя киритишдан тортиб, уни табиий газни ташишга мослаштириш ёки Саудия Арабистони ва Яқин Шарқ бўйлаб қувур линияларига улашгача бўлган имкониятлари кенгдир.

Қувурни Саудия Арабистонигача узайтириш таклифи

(Исроил)нинг «Globes» журнали берган хабарга кўра, (Исроил) Бирлашган Араб Амирликларидан Саудия Арабистонини Транс-(Исроил) қувур линияси компаниясига нефть ва нефть маҳсулотларини ташиш учун қувурларни ё қуруқлик (Иордания) ёки денгиз бўйлаб Эйлатдан Янбуъ нефтни қайта ишлаш заводигача узайтиришга рухсат беришга кўндиришни сўрамоқчи эканлигини маълум қилган. (Исроил)

бу таклиф тафсилотларини муҳокама қилиш учун компания президенти Эрез Калфон ва унинг бош директори Итзик Ливилар билан ташқи ишлар ва мудофаа вазирлигининг юқори мартабали вакиллари ўртасида бир нечта юқори даражадаги учрашувларни ўтказди. Бу таклиф нефтни ташиш муддатини, шунингдек, унинг нархи ҳамда (молиявий ва ҳарбий) таъминотлари талабларини қисқартиришни илгари суриши билан алоҳида ажралиб туради. Чунки у Хурмуз бўғози, Бобул Мандаб ва Сувайш канали орқали юк ташишдан қочади. (Википедиядан олинган иқтибос тугади).

(Исроил)да чиқадиган Глобус газетасига кўра, гап «Эйлат–Асқалон» кувур линияси компаниясининг Саудия Арабистонидан араб нефти ва нефть маҳсулотларини ташиш тизимига қўшилиши бўйича узок йиллик лойиҳаси ҳақида кетмоқда. Лойиҳа марказида компаниянинг Эйлатдаги нефть платформасини Саудия тармоғига улаш имконияти ётади. У бугунги кунда Эйлатдан 700 км. жанубда жойлашган Янбуъ нефтни қайта ишлаш станциясигача етиб боради. Матбуот хабарларига кўра, Саудия нефти Саудия Арабистонининг узок шарқидаги Абқайд минтақасидан Европа ва Шимолий Америкага экспорт қилиш учун Эйлат портига ташилади.

Саудия Арабистони (Исроил) билан муносабатларни нормаллаштиригандан кейин у билан лойиҳаларни эълон қилишни кутмоқда. Бирлашган Араб Амирликлари ва (Исроил) муносабатларни нормаллаштириш келишувларини эълон қилганидан бир кун ўтиб, АҚШ президенти бош маслаҳатчиси (Исроил) ва Саудия Арабистони ўртасида муносабатларнинг нормаллашиши муқаррар эканлигини айтди. У буни Саудия Арабистонининг муносабатларни нормаллаштираётган давлатларни Иброҳим келишувини имзолашга рағбатлантиришда муҳим рол ўйнашига ишонч ҳосил қилгани учун айтди.

Саудия Арабистони валиаҳд шахзодаси Муҳаммад ибн Салмон The Atlantic журнаliga берган аввалги интервьюсида (исроиллик)ларнинг фаластинликлар билан ёнма-ён яшашига ҳеч қандай диний эътироз йўқлигини ва унинг мамлакати (Исроил) билан манфаатларни баҳам кўришини таъкидлаганди. Шунингдек, «Минтақада тинчликка эришилса, (Исроил) билан Кўрфаз Ҳамкорлик Кенгаши давлатлари ўртасида кўплаб манфаатлар қўлга киритилади. Бу эса, Саудия Арабистонини

минтақада таклиф этилаётган лойиҳаларга қўшилишга ундайди», деб қўшимча қилганди у.

Қувурларни Бирлашган Араб Амирликларигача узайтириш

(Исроил) ҳукуматига қарашли «Эйлат-Ашкелон» қувур линияси компанияси (ЕАРС) Қизил денгизни, яъни Эйлат шаҳрини Асқалон билан, яъни Ўрта ер денгизи билан боғловчи қувур линиясини Бирлашган Араб Амирликларига қадар узайтириш бўйича келишувга эришилганини маълум қилди.

Компания «Mid-Red Land Bridge» компанияси билан ўзаро англашув меморандумини имзолаганини таъкидлади. (Mid-Red Land Bridge компанияси (Исроил)-Бирлашган Араб Амирликлари қўшма компанияси бўлиб, қароргоҳи Абу Дабида жойлашган). Компания, шунингдек, «AF Entrepreneurship» компанияси, «Looplineг» халқаро инфратузилма ва энергия компанияси билан ҳам англашув меморандумини имзолаган. Меморандум қазиб олинadиган ёқилғини тўғридан-тўғри Европага ташишда Абу Даби учун кўприк таъминлаб берди. У шунингдек, Бирлашган Араб Амирликлари ва (Исроил) ўртасида алоқалар ўрнатилгани эълон қилинганидан бери томонлар ўртасида пайдо бўлган ҳамкорликнинг энг муҳим шаклларида бири ҳисобланади. (Исроил) компаниясининг таъкидлашича, келишув имзоланиши Абу Дабида АҚШ молия вазири Стивен Мнучин ҳамда Америка ва Бирлашган Араб Амирликларининг бошқа расмийлари иштирокида бўлиб ўтган. Унинг қиймати бир неча йил давомида 700 ва 800 миллион долларга етади. Етказиб бериш ишлари 2021 йил бошларида бошланиши мумкин. (Википедия).

Киркук-Ҳадиса-Аммон-Ҳайфа ёки Мосул-Ҳайфа қувур линияси

Википедия маълумотларига кўра, Мосул-Ҳайфа нефть қузури Ироқ шимолидаги Киркук конларидан қазиб олинган хом нефтни Иордания орқали ўтиб, Фаластиннинг Ҳайфа шаҳрига (ҳозирги (Исроил) ҳудудида жойлашган шаҳар) ташиш учун мўлжалланган собиқ қувур линиясидир. Бу қувурнинг диаметри 305 мм ва масофаси Ҳайфа портигача 942 километрни ташкил этади. У Ҳайфадан дунёнинг қолган жойларига нефть экспорт қилиш учун мўлжалланган. Бу қувур линияси 1932 йилда ушбу мамлакатлар Британия мандати остида бўлган даврда Iгақ Petroleum компанияси томонидан қурилган. Ироқ 1948 йилги уруш туфайли у орқали нефть

куйишни тўхтатганидан кейин, бу қувур ўз ишини тўлиқ тўхтатган.

2003 йилда Ироқ босиб олинганидан сўнг, баъзи (Исроил) расмийлари 55 йил давомида тўхтаб қолган бу линияни қайта ишга тушириш ҳақида гапира бошлашди. Бунинг учун тайёргарлик ишлари ҳам кетмоқда. Шунингдек, Америка ва Британия кўшинлари Ироққа кириши билан араб ҳукумат доиралари ва (Исроил) бош вазири Ариэл Шарон идораси Ҳайфадаги нефть қувурини қайта тиклаш мақсадида алоқа ўрнатгани (Исроил) сиёсий манбалари томонидан тасдиқланди. (Исроил) инфратузилма вазири Паретский ҳам Мосул ва Ҳайфа ўртасидаги нефть қувурини ишлатиш ёқилғи нархини тахминан 25 фоизга тушириши мумкинлигини айтди. (Исроил) инфратузилма вазирлигидаги манба 2005 йил апрел ойида (Исроил) Иордания расмийлари билан қувурни қайта ишга тушириш бўйича музокаралар олиб бораётганини эълон қилди, бироқ ўша пайтда Иордания ҳукумати бунга рад этди.

Афтидан, Ироқдаги беқарорлик, лойиҳанинг хужумга учраши ёки бекор қилинишини олдини олиш учун, уни жонлантириш ишлари ҳамда унинг атрофидаги сармояларни қаттиқ сир сақлашга мажбур қилган кўринади. Франциянинг GSS ахборот веб-сайти нашр қилган америкалик журналист Стивен Ширнинг мақоласида келишича, Америка кучлари Ироқ нефтининг катта транзит тўловлари эвазига Иордания худуди орқали (Исроил)га оқиб ўтишини ҳимоя қилиш мақсадида 942 км. узунликдаги (Киркук-Ҳадиса-Аммон-Ҳайфа) қувурига яқин жойлашган «Ҳайфа 1, Ҳайфа 2, Ҳайфа 3» номли учта ҳарбий базада эллик мингга яқин америкалик аскар хизмат қилмоқда.

Франциянинг «GSS» ахборот веб-сайти (Исроил)нинг «Idan Ofer» корпорацияси раҳбарияти пойтахт Бағдоддан 240 км. шимолда жойлашган Киркук шаҳрида нефтни қайта ишлаш заводини қуриш бўйича махфий лойиҳа шартномасини имзолаш мақсадида 2010 йил май ойида Ироқ худудига ташриф буюрганини маълум қилди. Веб-сайтда билдирилишича, махфий лойиҳани имзолаш мақсадида (исроиллик) бизнесмен Идан Офер билан Курдистон Миллий Иттифоқи котибининг биринчи ўринбосари Косрат Расул Али, шунингдек, Ироқ нефтининг 40 фоизини ўз ичига олган бой Киркук шаҳридаги қарор эгаларига яқин бўлган баъзи ироқлик раҳбарлар ўртасида учрашув бўлиб ўтган. (Дунё Ватан, 2013 йил 5 феврал).

Вашингтон Яқин Шарқ сиёсати институти ташаббуси билан ташкил этилган «фикрлар форуми» 2020 йил 24 ноябрда «Ҳадиса-Ҳайфа қувур линияси Ироққа қандай фойда келтириши мумкин» номли мақолани нашр қилди. Бу мақолада транспорт харажатларини камайтириш ҳамда Европадан Ироққа юк ташиш вақтини қисқартириш учун қувур линиясини қайта тиклаш ва (Исроил) билан темир йўл ва автомобил йўлларини қуриш илгари сурилган. Ушбу лойиҳа ташаббускорларига кўра, шунингдек, лойиҳанинг роли кескинликни юмшатиш ва тинчлик ўрнатишга қаратилган.

Айни шу йўналишда, Ироқ Иордания билан нефть қувурини Басрадан Ақабагача узайтириш бўйича келишув имзолади. Келишувда таъкидланишича, лойиҳанинг Ироқ жанубидан бошлаб Ҳадиса шахригача бўлган биринчи босқичи Ироқ ҳукумати томонидан тўлиқ амалга оширилади. Иорданиянинг Ақаба портига етиб борадиган иккинчи босқич эса сармоёга таклиф қилиш билан якунига етказилади.

Келишувда қўшимча қилинишича, ҳозирда лойиҳанинг иккинчи босқичида иштирок этиш учун инвестицион компанияларни таклиф қилиш ва уларнинг малакасини ошириш бўйича ишлар олиб борилмоқда. (Sky News, 2013 йил 10 апрел).

Ушбу лойиҳа тақдимотининг ҳайратланарли томони унинг «Ҳадиса-Ҳайфа» қувур линияси қайта тикланиши билан яқинлашишидир. Ироқнинг молиялаштириши Ҳадиса нефть қувурида тугайди. Иордания-Ироқ келишувига мувофиқ Ҳадисадан Ақабага бўлган қувур линияси чет эл сармоёсига таклиф қилинади. Унинг харажати 16 миллиард долларга етади, бу эса Иордания имкониятида мавжуд эмас. Бу нарса лойиҳани Иорданияга алоқаси бўлмаган халқаро миқёсга олиб чиқади. Иордания бу лойиҳадан унинг чўқинтирган отаси сифатида оладиган фойдадан бошқа фойда ололмайди. □

ИСЛОМ ҲАЗОРАТИ ХУСУСИЯТЛАРИ ВА УНИНГ АСОСЛАРИ МЎЪЖИЗАДИР! ҚАНДАЙ ҚИЛИБ МУСУЛМОНЛАР УНИ БОШҚА НАРСАГА АЛМАШТИРДИЛАР!

Соир Салома Абу Молик

Агар Ислom ҳазоратини ва унинг бошқалардан ажратиб турган хусусиятларини синчиклаб кўриб чиқсак, унинг коинот, инсон ва ҳаёт ҳақидаги юксак тасаввури билан ажралиб туришини кўрамиз. Бу тасаввур коинот ва ҳаётни ёритиб берадиган кенг қамровли, юксак, ғоявий, ақидавий минҳож доирасида намоён бўлишига гувоҳ бўламиз. Бу ақидавий манҳаж инсоннинг буюк коинот ҳақиқатларига¹ бўлган алоқасини ҳамда бу коинотнинг инсонга бўлган алоқаларини энг тўғри суратда белгилаб беради. Инсонга мавжудлигидан мақсадини тушунтиради. Дунё ҳаётдан олдинги ва дунё ҳаётдан кейинги нарсаларга боғлаган ҳолда инсонга ҳаётдаги ўз ўрнини, мавқеини ва масъулиятларини баён қилади.

«Ислom ўзининг умумий табиатига кўра, мана бу кенг қамровли ақидавий манҳажни мустақил қолипга солиб қўйди. Ислom табиати шундайки, у бутун башариятга унинг барча асос ва тоқатларини ҳисобга олган ҳолда ёппасига хитоб қилади. Зеҳндаги мантиқ қолипига қуйилган совуқ хитоб шаклида фақат башарий фикрғагина хитоб қилиб қолмайди».² Шундай қилиб, Ислom имон билан солиҳ амални бир-бирига қориштирди. Чунки у мазмунсиз, куруқ фалсафа эмас, тирик ақида ва турмуш учун зарур бўлган тушунчалардир. Бу тушунчалар қалбни ҳаяжонга келтириб, унда хотиржамликни пайдо қилади. Ҳиссиётни уйғотиб, унга таъсир ўтказди. Фикрлашга, мулоҳаза билан иш тутишга ва Ислom рисолатини кўтариб чиқишга ундайди. Шунингдек, у мутлақ ҳақиқатга етиш, унга эга бўлиш ва унга мувофиқ амал қилишга бўлган мутлақ ишончни пайдо қилади.

Ислom мана шу ақидавий тасаввур билан яшаш тарзида кўриниб турган тузумни бир-бирига қориштирди. Бу ғоятда муҳим иш. Шунинг учун Ислom инсон учун масъулиятларни, вожиботларни ва ижтимоий алоқаларни ҳамда мана шу эътиқодий тасаввурдан келиб чиққан ва унга таянадиган, мукамал асосли фалсафани-ақидани қабул қилди. Бу фалсафа

(1) Аллоҳга, улуҳиятга, рубубиятга, эгаликка, салтанатга, ҳокимиятга, яратишга, тартибга солиштиришга ва тадбирга.

(2) Шаҳид Саййид Кутуб роҳимаҳуллоҳнинг «Ҳасоису тасаввурул исламий асаридан».

инсоннинг ўзига, оиласига, ақрабolarига, жамиятига, давлатига, балки бутун башариятга ва атроф муҳитга-тегишли бўлади. У адолат, инсоф, шахсий ҳуқуқлар билан жамоат манфаатлари, жамоат ҳуқуқлари орасидаги мутаносибликни рўёбга чиқаради ва «аҳкомларни чиқаришда ниҳоятда аниқлик билан ажралиб туради. Ҳатто исломий фикр масалаларини, фикршуносларнинг раёларини ва уларнинг қарашларини ўрганувчи киши ўзини олмос тошлар ўлчанадиган ўта ҳассос тарози қаршисида тургандек ҳис қилади. Бу тарози қаршисида қанчалик нозик ва муҳам бўлишига қарамай, муташобих (бир-бирига ўхшаш) масалалар орасидаги фарқлар ёришиб кетади».

Дарҳақиқат, Ислом қонунчилиги-исломий ташреъ кенгайди ва у инсон муаммоларини Эшмат ёки Тошматга алоқадор муаммо деб эмас, балки инсон жинсига алоқадор деган эътибор билан тубдан муолажа қилди. Бу муолажада муолажанинг феълларга алоқадорлиги жиҳатига эътибор қаратди. (Айни чоғда Ғарб ҳазоратида муолажага эркинлик ва моддий манфаатни рўёбга чиқариш нуқтаи назаридан ёндашилган). Ислом аҳкомларни воқеликлар устида нозил қилди. «Ислом қонунчилиги ҳуқуқ ва мажбуриятлар ҳамда жамият манфаатларини тартибга солиш бўйича ҳуқуқий назарияларга бойлиги билан ажралиб туради. Бунда шахснинг оиласи билан бўлган муносабатларидан тартиб никоҳ қоидаларигача ва шу кунгача маълум бўлган барча ҳуқуқ соҳаларини қамраб олади. Меросга ва уларнинг орасидаги ҳамма нарсага ва Ислом давлатининг тинчлик ва урушда бошқа халқлар ва давлатлар билан муносабатларини тартибга солувчи халқаро ҳуқуқ қоидаларигача ўз ичига олади. Ислом шариатидаги қонунчилик низоми буларнинг барчасини энг одил қоидалар, энг мустаҳкам аҳкомлар билан инсоний олий ғояларга қаттиқ риоя қилган, қонуний жиҳатни ахлоқий жиҳат билан уйғунлаштирган ҳолда энг юксак асослар билан тартибга солган».²

Шунингдек, Ислом қонунчилиги юксак қийматлар ва гўзал ахлоқлар мажмуасини, ҳақ-ҳуқуқлар ва ташриий мақсадларнинг асосий миқёсларини ўрнатиш билан ажралиб туради.³

(1) Доктор Мустафо Зарқонинг «Ҳасоисут ташриул исламий» асаридан.

(2) Доктор Мустафо Зарқонинг «Ҳасоисут ташриул исламий» асаридан.

(3) Мисол учун, савдогарчиликни танлаган ва ҳалол ва ҳаром тизими ва доирасига мувофиқ судхўрликдан тийилган ҳамда ваҳийда руҳсат берилган ва тақиқланган нарсаларга амал қилган савдогар маст қилувчи ичимлик сотишдан бош тортади, гарчи дунёвий йирик даромад келтирса ҳам. Чунки у моддийлик ва пул топиш доирасига эмас ҳалол ва ҳаром доирасига кириб олган-ундан чиқмайди.

Ахлоқ доираси ва тизимига мувофиқ у ростгўйликни маҳкам ушламоғи керак бўлиб, алдаш унга ман қилинган бўлади. У монополия қилишдан ҳам ман қилинган. (Монополияда пул ишлаш мақсадида одамлар эҳтиёжини эксплуатация қилиш кўрииб туради). (Исломдаги бу тақик жамият муаммоларини ечишни ҳамда бойликни тақсимлаб, одамларга ўз эҳтиёжларини қондириш имкониятини таъминлашни назарда тутган иқтисодий тизимга асосланади). Савдогар, шунингдек, ҳар қандай ҳолатда ва ҳар бир амалда тақволи бўлишга буюрилган. (У Аллоҳнинг назоратида бўлади). Бу барча масалаларда исломий тузумга умумий тарзда амал қилишни таъминлаш билан боғлиқ кўплаб мақсадларга эришишни таъминлайдиган ҳар бир ҳаракатда зарур бўлган умумий асосдир. Савдогар чиройли амал қилишга буюрилган. (Бу яна умумий доира бўлиб, у қиладиган ҳар бир амални диққат билан чиройли йўсинда бажаришни кафолатлайди). Савдогар ҳалолдан ризқ топиш дегани бу ажр олинадиган ибодат деган эътиборда ҳаракат қилади, чунки унга ҳаром аралашса гуноҳкор бўлади, шунинг учун фақат ҳалолдан ейди. (Бу эътиқодни ибодат билан бирлаштирувчи асосдир. У ақидавий асос бўлиб, унинг моддий ишлари натижаси моҳиятини идрок этишини тартибга солади. Чунки бу уни эътиқод билан боғлайди ва у ҳеч қандай тарзда фойда олиш истаги билангина чекланиб қолмайди). Чунки бу уни эътиқодга боғлайди ва у ҳар қандай йўл билан бўлса ҳам фойда олишга ҳаракат қилмайди). Савдогар, шунингдек, сабабларни ушлашга буюрилган. (Бу диний ва дунёвий мақсадларни амалга ошириш учун ҳар бир амалда рияз қилиш талаб қилинган доирадир. Бунда савдогар муайян товари танлар экан, унинг тижоратда ўзи учун ёки жамиятнинг эҳтиёжи ва бошқа учун даромад оқиб келадиган товар бўлишини ҳисобга олади. Бу инсон ва жамият гоъларига элтувчи энг афзал амалларни чиройли суратда танлашга ундайдиган доирадир. Чунки Ислом ушбу савдогарнинг манфаати ва даромадини ҳам, жамиятнинг эҳтиёжини ҳам унутган эмас). Аллоҳга таваккал қилиш. (Бу кўп нарсани ўз ичига олган ва мустаҳкам ақидавий доира бўлиб, исталган мақсадга эришиш учун баъзи сабабларга кўра муваффақиятсизликка учраш муаммосини бартараф қилади ва савдогарнинг амалини Аллоҳга суянишга боғлайди, шу орқали у ўзининг чекланган инсоний маълумотлари орқали аниқлаган сабаблар билан қила олмаган ишларни таваккур қилади). Амални ризқ Аллоҳдан деган тушунчага боғлаш ва Аллоҳдан ўзгандан асло кўрқмаслик. Бу доира савдогарнинг бошқа амалларга содиқлиги савдогар сифатидаги ишларга таъсир қилмаслигини кафолатлайди. Масалан, қаерда бўлмасин ҳакни гапиради, Аллоҳдан ўзгандан кўрқмайди. Аллоҳнинг молни закот ва садақа билан поклаш ҳақидаги буйруғига итоат қилади. (Бу ижтимоий мақсадларга эришишга қаратилган доира бўлиб, унда ижтимоий бирдамлик рўёбга чиқади ҳамда баъзи бир эҳтиёжларини қондира олмаётганларнинг эҳтиёжларини таъминлаш учун иқтисодий ва ижтимоий низомлар бирлаштирилади. Бу доира савдогарнинг айни закот ва садақаларни фақат камбағалга эҳсон қилиш керак деган эътибордагина эмас, балки жамият олдидаги ўзининг Ислом буюрган жавобгарлиги ҳамда мўминларнинг бир-бирлари ўртасида умумий дўстлиги деган эътиборда адо этишини ҳам таъминлайди. Яъни бу муҳим буюқ гоъларни амалга оширадиган катта доирадир). Бозорларга мухташибларни қўйиш. Савдогарлар ўз муомалаларида ҳалол ва ҳаромни ажратиш учун динни таваккур қилиш-билишга буюрилганлар. Шу тарзда сиз амаллар билан ахлоқ ва қийматлар ўртаси қориштирилганини, бу қийматлар айни амаллар орқали эришиш талаб қилинган ва жамиятда ҳукмрон бўлиши керак бўлган қийматлар эканини гувоҳи бўласиз, амал билан савоб ва жазо ўртаси бирлаштирилиб, дунё ва охират жазосидан қўрқитилганини, ақидавий тушунчалар мавжудлигини ҳам кўрасиз! Бу эса, ўз навбатида, жамият ва охират билан боғлиқ мақсадларга эришиш учун турли тизимларни такомиллаштиришни таъминлайди, буларнинг барчаси битта амалда жамланади!

Шундай қилиб, савдогар фақат тижорат билан шуғулланмайди, балки тижорат билан шуғулланаётган пайтда унда қийматлар, ахлоқлар, ўлчовлар, мақсадлар, ақидавий тушунчалар, Исломнинг турли тизимлари тавдаланади!

Булар эса, ўз ўрнида ҳаёт майдонида амалга оширилиши ва жамиятдаги алоқаларни бошқариши кўзланадиган қийматларга айланади. Натижада уларнинг асари жамиятда бир-бирини қўллайдиган самарали, мукамал ва яхлит бир низом сифатида кўринади. Ушбу низом татбиқ этилганда инсон ва жамият тақво, қадрият ва ахлоқ туйғуларини топади. Бунинг натижасида эса, инсон ҳам, жамият ҳам бахт ва барқарорликка эришади. Парламентда қонун чиқарувчилар бу нарсаларнинг бирортасини идрок эта олмайдилар ва бу нарсалар уларнинг ҳаёлларига ҳам келмайди.

Ислом шариати қонунлар учун уларнинг ордидан кўзланган мақсадларни, уларга ундовчи ҳикматларни, сабабларни¹ ва

Бу, шубҳасиз, Ислом тузумининг татбиқ этиш самарадорлигини ҳамда унинг қонунчилигига тезкор жавоб беришини таъминлайди. Хўш, илмий Ғарб ҳазоратида савдогарнинг амалини тартибга солувчи қонунлар нима? Шубҳасиз бу солиқлардир! Пул ювиш таъқиқланган, (бу давлат ўзидаги солиқларни билсин учун). Ҳалол рақобат, «promotion of competition and fair trading», Ҳалол рақобатни йирик компаниялар ўзларининг қудрат ва ҳукмронликлари остида бозорни монополлаштириш орқали йўқ қилишади, кичик савдогарлар эса уларга мурожаат қилишга мажбур бўлишади, акс ҳолда, савдолари муваффақият қозонмайди. Аслида, бу ҳалол рақобат деган нарса қуруқ шиор, холос, воқеликда амалга ошмайди. Истеъмолчини ҳимоя қилиш номли нарсага келсак, бу йирик компаниялар ушбу истеъмолчи устидан жосулик қилиш билан ўз платформалари орқали унинг истаги ва эҳтиёжларини бошқа савдогарларга сотиб, шу тарика даромад олишдир.. Вояга етмаганларга тамаки, алкоголь ва марихуана сотиш ман этилган ва зарар бўлишига қарамай уни катталарга сотишга рухсат берилган. Чунки энг муҳими пул топиш ва уни кўпайтиришдир. Бундан бошқа нарса йўқ. Итасангиз капиталистик мамлакатлардаги «Trade Legislation Acts and Regulations» деган нарсага мурожаат қилишингиз мумкин. Бу қонунлар, табиийки, илмий мабдадан келиб чиқмайди, аксинча, улар худди илмий мамлакатлардаги ҳар қандай қонундан фарқсиз ўлароқ қонунчилик ҳайъатлари томонидан тузилади. Уларга қўйра давлатлар ўз манфаатларига ва ишларига мувофиқ равишда кўрсатма беради, ўша кўрсатма асосида булар қонунлар ишлаб чиқишади. Бу Ислом қонунчилигини воқеъликда татбиқ этишнинг самарадорлигини рўёбга чиқарувчи кафолатларни кўрсатиб берадиган мисолдир. Ислом қонунчилиги инсон томонидан белгиланган қонунчилик муваффақиятсизлиги билан солиштирилганда, самаралидир. Чунки инсон томонидан белгиланган қонунчилик, қонуни татбиқ этишда қонун таёқчасидан фойдаланади. Шунингдек, инсон томонидан белгиланган қонунчилик унинг самарадорлигини кафолатлайдиган бирор нарса билан ўралмаган.

⁽¹⁾ Ислом шариатига келсак, биз бу ерда мақсад ва сабаблар деганда шариатдан келиб чиқадиган натижани назарда тутамиз. Яъни қонунчилик мотивини эмас, балки унинг татбиқ этилишидан келиб чиқувчи ҳикматни, шунингдек, усулий тушунчадаги (усули фикҳдаги) иллатни эмас, балки шариатни қонун сифатида белгилашдан Шорей кўзлаган мақсадни назарда тутамиз. Зеро, қонунчиликка боис бўлган иллат ва ҳикматни фақат Шорей ўзи зикр қилган бўлсагина олинади.. Дарҳақиқат, шариатни татбиқ қилишда келиб чиқувчи умумий гоё ва ҳикматларни, масалан, раҳмат ва одамларга адолат кабиларни баён қилувчи оятлар келган. Усул китобларида келганидек, фуқоҳолар шариатнинг маълум бир мақсадларини истинбот қилишган. Бу ердаги баҳсимиз ҳам ҳар бир шаръий ҳукмдаги мақсад эмас, балки шариатдаги умумий сифатда мақсадлар ва уларнинг

уларга туртки бўлган мақсадларни¹ белгилаш билан ҳам ажралиб туради. **Яъни Ислом қонунлар ва қонунчиликлар учун миқёслар белгилайди** ҳамда ҳаётнинг турли соҳаларидаги барча қонунлар унинг орбитаси атрофида ҳаракатланадиган доирани ташкил этади². Аслида қонунлар мукамал бўлиши керак ва улар бир-бирларини мустаҳкамлаб туриши лозим. Масалан, жазолар низоми – жиноят ва жазо кодекси иқтисодий низомни яхши ишлашига, ижтимоий ҳамжиҳатлик ва давлатнинг халқ олдидаги масъулияти асосига қурилади ва ҳоказо³. Демак, қонунлар – хоҳ шаръий, хоҳ вазъий (инсон томонидан қўйилган) бўлсин – инсонларнинг ҳаётига ҳукмронлик қилиши қўзланаётган қийматларга хизмат қилиши учун чиқарилади⁴.

жамиятдаги муносабатларни тартибга солиштирувчи қонунларга бўлган таъсири ҳақидадир.

(¹) Исломий шарият мақсадлари ҳақидаги фанга параллел бўлган ҳуқуқий фанлардан бири ҳуқуқ фалсафаси ёки ҳуқуқшунослик (фикх) фанидир.. Бу фан Ғарб қонунчилигида «Philosophy of law» деган ном остида етакчи ўрнини эгаллайди. Бунда асосан ҳокимият бериш ва унга бўйсуниш қоидаларини, ҳуқуқий тизимлар замирида ётган мақсад ва ҳикматларни ўрганишга, жамият ва ҳуқуқ ўртасидаги муносабатларни очиб беришга қаратилган моҳиятга эътибор берилган. Умуман олганда, бу «инсон ҳуқуқлари»ни ҳимоя қилишга, адолат ва омма манфаатларини амалга оширишга ҳамда ҳуқуқий барқарорлик, ҳуқуқий хавфсизлик ва ҳар бир асос бўладиган мақсадни ва рўёбга чиқаришга олиб борадиган воситаларни таъминлашга қаратилган. Бу фан, шунингдек, қонун табиатини, айниқса, унинг инсоний кадриятлар, фаолиятлар ва жамиятларга муносабатини, унинг айрим ахлоқий омиллар билан алоқасини табиий ҳуқуқга мувофиқ ўрганади. Ёки аксинча табиий ҳуқуқни айни қонундан узиши мумкин, худди инсон ўйлаб топган қонун табиий ҳуқуқдан узилгани каби, чунки ушбу қонун таркибида ахлоқий омиллар йўқ. Бу (маълум вақтда ҳам, маълум мамлакат қонуни ҳам эмас балки) ҳар доим барча қонунлар учун амал қиладиган қонунчиликни ўрнатишга уринувчи фалсафадир. («Муслимул муосир» журналининг 150 сонида нашр қилинган доктор Алён Бузён қаламига мансуб «Мақосидил вазъий қонун фи вазъи мақосиди шариятил исламийя» мақоласига қаранг. «Британия энциклопедиясидан «Наба» ахборот тармоғи нашр этган ва доктор Заҳир Хувайлидий таржима қилган «Мабади фалсафатил қонун» мақоласига қаранг. «Маншурот Ҳалабий ҳуқуқия 9 саҳифасида нашр этилган ва доктор Комил Фарид Солик таржима қилган, профессор Роберт Алексейнинг «Ҳуқуқ фалсафаси, унинг тушунчаси ва қўлланиши» мақоласига қаранг).

(²) Исломий фикр китобидаги Халифалик ва раҳбарлик мавзусига қаранг.

(³) Бунга мисол, Исломдаги иқтисод низоми, ижтимоий кафолат ва давлатнинг фуқаро олдидаги масъулиятлари шахснинг эҳтижларини қондиришга етарли. Аммо шуларга қарамай, шахс ўғрилиққа қўл урса бузғунчилик қилган ва жазога ҳақли саналади. Аммо очарчилик кунда оч қолган шахс ўғрилиқ қилган бўлса, қўли кесилмайди. Чунки жазо-ҳадлар шубҳалар билан қўлланилмайди. Шу тариқа низомлар тақомиллашади ва жамиятдаги умумий вазифаларни адо этиш учун бири иккинчисига ёрдамлашади.

(⁴) Исломий қийматларнинг энг муҳими ва энг улуғи ёлғиз Аллоҳга қуллик қилишни амалга оширишдир. Бу қуллик ўзининг кенг камровли тушунчаси ҳамда қонунчилик мавзусига хос тушунчаси билан бўлади ҳамда қонунчиликни Китобу суннат мисолида ёлғиз Аллоҳнинг ҳақки деб ҳисоблаш, одамларнинг қонунчилида

Бунга адолат қиймати мисол бўлади. (Адолат мулкнинг асоси дейлади). Мана шу қийматлар ҳам жамиятлар сиғинадиган эътиқодларга қараб турлича бўлади. Асосий нуқта мана шу. Гоҳида, жамиятларни бошқарадиган мафкуралар мезони билан ўлчасангиз бу қийматлар асоси йўқ, қуруқ шиордан иборат чалғитувчи бўлиб чиқади. Гоҳида бу қийматларни ҳаётда ҳеч қандай асорати йўқ, саробдан иборат адаштирувчи қиймат эканини кўрасиз. Масалан, демократия жар солаётган «Кўп партиявийлик» қийматини олайлик. Демократия жар солаверади, бироқ, воқеда ҳукмронликка олиб чиқадиган сиёсий партиялар тузишни фақат илмоний-секуляр партияларгагина чеклаб қўяди. Бошқа мафкуравий партияларга сиёсий партия тузишга рухсат берилмайди. Сақофий кўп жиҳатликни давлат қонунчилигига эмас, балки жамиятдаги шахсий томонларга чеклаб қўяди.

Аслида давлатлар қонунчилик ва қонунлари тўғрилиги борасида ўйлаб кўришларидан аввал тўғри ақидага асосланишлари лозим. Шунинг учун давлатни илмонийлик¹ каби фикрий жиҳатдан заиф ақида асосига қурилиши ёки демократия² каби мавжудлиги амри маҳол бўлган асосга қурилиши ўша мамлакатлардаги қонун чиқарувчиларни енгиб бўлмас тўсиқ олдига қўяди. Бу тўсиқ давлат амалга оширишни даъво қилаётган қиймат (қадрият)ларни амалга оширишнинг мумкин эмаслигидир. Шунинг учун жамиятда қийматларни амалга оширишга, қадриятларни кўтаришга хизмат қилмайдиган ва уларни ҳимоя қилишга ёрдам бермайдиган қонун самарасиз ва бефойда бўлади.

бир-бирларига эргашишларини Аллоҳнинг ўрнига робб қилиб олиш деб тушуниш билан бўлади!

(1) Биз қуйидаги китобимизда илмонийлик тушунчасини шу даражада кенг ёритганмизки, унинг мафкуравий асоси ботилга чиққан: «الصندوق الأسود للفكر الغربي: الإسلام والديمقراطية والعلمانية والليبرالية مقارنة للأسس الفكرية».

(2) Демократияга асос бўлган ҳамда демократиянинг мавжудлиги унга боғлиқ бўлган бир неча қийматлар бор. Улардан биринчиси жамиятда кўпчиликнинг фикри ҳукмрон бўлиши, иккинчиси ҳокимиятнинг фақат озчилик қўлида тўпланиб қолиши ёки монополия қилинишига йўл қўймаслик, учинчиси ҳокимият халқ фикрини ифодалаш. Аммо бу уч қийматни воқеликда амалга ошири амри маҳол. Бутун Ғарб тузуми ҳокимиятдагиларнинг аралашуви, бир-бирига қарши чиқиши ва ҳокимиятнинг ҳукмрон партиялар қўлига тўпланиб қолишига асосланган. Қонунчилик ҳам бир сиқим ҳуқуқшунос ва юристлар қўлида, халққа мурожаат қилинмайди, фақат бармоқ билан санарли даражада мурожаат қилиш мумкин. Бу мавзу жуда кўп тафсилотларга эга бўлиб, биз «Ғарб тафаккурининг қора қутиси: Ислом, демократия, илмонийлик, либерализм, фикрий асосларни таққослаш» номли китобимизда алоҳида батафсил тўхталганмиз, шунга мурожаат қилишингиз мумкин. Бироқ демократия фантастик адаштирувчи фалсафа, ҳаётда мавжуд бўлиши амри маҳол!

Агар қийматларнинг ўзи хато ва амалга ошириш амри маҳол бўлса, хато асосга қурилгани учун бундай қонунларнинг ўзи ҳам хато бўлади. Шу боисдан ижтимоий турмуш тарзини тартибга солиш, ҳар бир шахснинг қонуний ҳуқуқларини муҳофаза қилиш ва мақсадлар орасидаги тўқнашувларни бартараф этиш учун жамият мурожаат қиладиган қийматларни ҳамда бу қийматларни рўёбга чиқаришни таъминлайдиган меъёрларни вужудга келтириш лозим. (Масалан, қонун бир мақсадни бошқа бир мақсадни ҳисобидан амалга оширишга ишлайди. Хусусий мулк ва хавфсизлик масаласи каби икки мақсад тўқнаш келиб қолганда Ғарб давлатлари шахслар устидан жосуслик қилиб, хавфсизлик баҳонасида шахсларнинг хусусий мулк ва эркинликларини поймол қиладилар.

Ёки айрим қонунлар муайян қийматларни рўёбга чиқаради ва бу қонунларга шу қийматларни парчалайдиган бошқа қонунлар қарши чиқади. Масалан, сўз эркинлигидан фойдаланиш ва одил маҳкамада ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиш Америкада махфий далиллар тўғрисидаги қонун билан тўқнаш келади. Бу айбланувчини ўз жиноятини билишидан ва ўзини ҳимоя қилишидан маҳрум қилади. Сабаби, унинг жиноят далилларини тақдим этиш миллий хавфсизликка таҳдид солади. Шунинг учун бу жиноят далилларини на ўзи ва на қози билади. Унга ўзини ҳимоя қилиш ҳуқуқи берилмайди. Шундай қилиб, Ғарб қонунлари мақсадларга қарама-қарши чиқади, бу қонунлар бир-бирига ҳам қарама-қарши келади. Бу муаммоси ҳал этиладиган тасодифий зиддият эмас, балки фундаментал¹ бошланиши охирига пугур етказадиган² зиддиятдир).

(1) Канадада Консерватив партия махфий далиллар тўғрисидаги қонун қабул қилмоқчи бўлганида, қонун шакли даҳшатли бўлгани учун парламентнинг қаттиқ қаршилигига учрайди... Ана шунда айни партия мусулмон ёшлар орасига жосус киритади ва бир террористик амалиёт ўтказиш кераклигига ишонтиришга уринади. Кейин мусулмон ёшлар ҳақида парламент биносини ва давлат идораларини портлатишни режалаштиришяпти деган террористик айблов ўйлаб топади. Бу оммавий ахборот воситаларида катта шов-шувга айланади... Мазкур қонунга овоз бериш вақти келганда эса, унга қарши чиқишга бирорта ҳам муҳолафатчи топилмайди. Шундай қилиб қонун қабул қилинади. Қонунлар ўтаверади, айбланганларга қўйилган айблар исботланмайди ва ҳеч ким бу воқеалар оқимини текшириб чиқмайди, қонун кучга киради!

(2) Давлат «хавфсизликка таҳдид қиляпти» деган иддио билан озчилик устидан жосуслик олиб боради. Сўнг бу ишнинг жиловини қўлга олгач, жосусликни тўхтатадида, ҳар бир одамни электрон жосуслик остига киритади... Бу жосуслик одамларнинг қадамларини, фикрларини, истак ва характерларини, ҳатто нафасларини ҳам назорат қилади. Буларнинг барчаси сиёсий партияларга, товар сотувчиларга, сармоядорларга ва хавфсизлик хизматларига маълумот сотишга

Ислом бу тузум ва ақидавий тасаввурни ижтимоий урф-одатлар шаклида ифодаланишини жуда хоҳлади. Шорёё томонидан қўйилган қийматларга, ахлоқ, меъёр, тушунча ва қаноатларга қарши чиқиш жиноят, деб саналди. Бу жиноятни ҳажми ва таъсирига мос бир неча даражада Шорёёнинг ўзи уни ҳал қилади. Шунинг учун панд-насихат, иршод, таълим-тарбия, амри маъруф ва наҳи мункар, муҳосаба (қўл билан, тил билан ёки қалбан) ўзгартириш ва инкор қилиш, бунда шахсининг, сиёсий партияларнинг ва давлатнинг ўрнини аниқлаштириш, ҳаққа бутунлай бўйсундириш, мункар иш қилганлар билан бирга ўтиришни тақиклаш, мункарни ўзгартириш учун қурол кўтариш, куч ишлатиш ижтимоий масъулиятлар сифатида белгиланди.

Қози доктор Вафиқ Зайнулобидин айтади: Ислом қонунчилиги ахлоқий ва инсоний қийматларни вазъий қонунларга қараганда анча кучли ва самарали нусуслар билан ҳимоя қилади. Мисол учун, қонун чиқаришда ахлоқ доирасидан ажралган доира бўлмайди. Бу исломий қонунчилик сифатларидан фақат биргинаси, холос. Ислом шариятида фазилатли ахлоқларга таъсир кўрсатадиган ҳар қандай жиноятга жазо берилади. Жабрланувчининг розилиги ёки жиноятдан зарар етмаганлигига қараб ўтирилмайди. Чунки ахлоқни ҳимоя қилишдан кўзланган мақсад жабрланувчини ҳимоя қилишдан кўзланган мақсаддан устун туради. Чунки бу аввалги мақсад муштарак манфаатларга ва жамиятнинг умумий низомига алоқадордир. Жиноятчи билан жабрланувчи орасидаги ўзаро келишиш фосид нарсани солиҳ қилиб қўймайди, Аллоҳ ҳаром қилган нарсани ҳалол қилмайди. Шунинг учун Ислом шарияти жиноятнинг икки тарафида турганлар ўзаро розиликка келишларига қарамай ароқ ичиш, муртадлик қилиш, фоҳишабозлик ва зино қилиш ҳамда фиску фужур учун жазо қўллайди. Бундай жиноятларни афв этиш учун ҳукумат устидаги одамга ҳеч қандай ҳуқуқ берилмайди. Чунки бундай ишларга енгил-елпи қараш ахлоқнинг бузилишига, шаръий аҳкомларга риоя қилмасликка олиб келади. Жамиятнинг бузулишига, жамият хавфсизлиги ва унинг низоми емирилишига сабаб бўлади¹.

қаратилади... Натижада махсуслик абадий йўқ бўлади ва янги қонун эски қонунни шафқатсиз равишда йўқ қилади!

⁽¹⁾ Муҳаммад Вафиқ Зайнулобидиннинг «Исломий жиноий сиёсат афзалликлари» асаридан.

Ислом қонунчилигининг энг муҳим хусусияти тузумнинг сунъий эмас, табиий равишда эътиқоддан келиб чиқишидандир. Шунинг учун бу тузумнинг илдишлари чуқур ҳамда ўзи қурилган ақидага мужассам боғлиқдир. Зиддият ва қарама-қаршиликлардан, камчилик ва нуқсонлардан ҳамда беҳудаликдан холидир. Унинг сиёсий низомлари ўзига хос шаклга ва кўркем хусусиятларга эга бўлиб, адолат, хавфсизлик, ҳуқуқларни амалга ошириш, низоларни ҳал қилишни таъминлайди. Соғлиқни сақлаш ва таълимни, даъватни ёйиш ва давлат асосларини муҳофаза қилишни кафолатлайди. У бу ишларни ўзининг иқтисодий-ижтимоий фалсафасига кўра таъминлайди. Фалсафанинг асосий мақсади эса, жамиятни асосий эҳтиёжларини кафолатлашни таъминлайдиган низомга мос равишда қуришдан иборатдир. Бундай жамиятда эр ва аёл ҳуқуқлари, шахс ва жамоат ҳуқуқлари, жамиятларнинг ҳуқуқлари бир-бирига мутаносиб, бир хил бўлади. Шахс жамоат номидан эзилиб қолмайди. Жамоатнинг манфаати ҳам битта шахс, битта партия ёки бир гуруҳ фойдасига исроф этилмайди. Шахслар орасида ҳам мутаносиблик бўлади. Ҳар бир эркак ва аёл учун аниқ белгиланган ўрин бўлиб, улар бир-бирларини тўлдириб турадилар. Одамларнинг умумий ҳаёти уруш жанжалга эмас, бир-бирига ёрдам беришга асосланади. Уларнинг ҳаёти мусулмон шахс ўзига нимани яхши кўрса, шу нарсани биродари учун ҳам яхши кўриш асосига қурилади. Шунда улар бир-бирини қувватлаб турадиган бинога, битта жасадга ўхшайдилар. Бойлар ва камбағалларнинг ҳаёти бугун капитализм жамиятларида кўриниб турган ҳасадгўйлик, бир-бирига бўлган нафрат ва синфий курашга эмас, балки бирдамлик, садоқат, дўстлик ва жавобгарлик асосига қурилади. Бир-бирларини қўллаб-қувватлаб турадиган инсоний ишлардаги ўзаро ёрдам асосига қурилади. Чунки шахс ўзининг барча эҳтиёжларини ёлғиз ўзи қондира олмайди. Лекин Исломдаги жамоатда ҳаётда бир-бирига ёрдам бериш маънолари, дунё ва охират манфаатларига эриштирадиган ҳамжиҳатлик маънолари тўлалигича ўз аксини топади. Бойликларни тенг тақсимлаш, қулайлик ва хизматлардан биргаликда фойдаланиш Ислом жамоатида кўриниб турадиган юксак фазилатлардандир.

Ушбу ҳамжиҳатлик, интеграция исломий низомларнинг самарадорлигини таъминлайди. Ислом низомлари инсон фитратига, унинг инсоний табиатига мос келганлиги учун бу низомлар инсоний фитрат асосларига, инсоннинг қонига

аралашиб кетади. Бу низомлар ғариза ва узвий эҳтиёжларда кўринадиган инсоннинг ҳаётий-тирик энергиясидан келиб чиққан ҳақиқий асосий эҳтиёжларини қондиради. Қондирганда ҳам мувозанатли ва мақсадли қондиради. Бу билан инсонни ғариза ва узвий эҳтиёжларни қондиришда ҳайвон даражасига тушиб кетишидан юқори кўтаради. Унинг руҳият оламида тўқнашув содир этмайди. Айни пайтда инсоннинг ижтимоий, моддий воқелигига мос келади. Бугун оламда ҳукмронлик қилаётган айрим башарий қонунчиликда кўриниб турганидек, Ислом низомлари ҳавоий хоҳиш ва ўткинчи тор манфаатларга асосланмайди.

Ҳа, ушбу раббоний қонунчилик инсоннинг инсонлигига, ақлига ва нафсига риоя қилди ҳамда унинг муаммо ва машаққатларга тўла моддийлик дунёсида яшаётганини ҳисобга олди. Шунинг учун ушбу мўъжизакор қонунчиликнинг ўзига хос хусусияти шундаки, у турли муаммоларни энг тубигача, унга таъсир қиладиган ва ундан таъсирланадиган нарсаларгача кириб бориб, унга обдан ҳар томонлама чуқур назар ташлайди. Ушбу назари инсон психологиясини билишга, унинг ундовлари, интилишлари ва қизиқишларини ўрганишга, инсон ҳаёти, турли эҳтиёж ва ўзгаришларини билишга асосланади. Кейин мана шундай назардан сўнг шундай қонунчилик ишлаб чиқадики, у соғлом жамият ва ислоҳ қилувчи инсонни вужудга келтиришни, инсон манфаатларини яхшилик келтирадиган, ёвузликни йўқ қиладиган, адолат улашиб, зулмни ўчириб ташлайдиган тўғри тарзда рўёбга чиқаришни таъминловчи қонунчилик бўлади!

Кейин ушбу қонунчиликнинг мўъжизакор яна бир жиҳати унинг диний ва ахлоқий қийматга боғланганлигидадир. Яъни қонунчилик дину ахлоққа хизмат қилади, уни ҳимоя этади, уни вайрон қилувчи қуролга айланмайди. Шариатнинг бошқа қонунчиликлардан мумтоз жиҳати шундаки, Ислом ўз қонунчилигини ақида устига қурилган ўлчовларга айлантирди, натижада ушбу шариат инсонни Аллоҳдан кўрқиб, Аллоҳни севиб ва Аллоҳдан ажр умид қилган ҳолда унга амал қиладиган ақидавий омил бўлди. Шундай омилки, инсонни қонунга амал қилишга мажбурловчи доимий кучдан беҳожат қилди. Билъакс, уни яширину ошқора равишда Аллоҳнинг ҳокимиятига бўйсунадиган ва бу дунёдаги ҳукмдорнинг жазосидан қутулишни ўзи учун ўлжа ёки ютук деб билмайдиган инсонга айлантирди, чунки бундай инсон Аллоҳ уни кузатиб турганини,

Аллоҳнинг жазоси ҳам бу дунёда, ҳам у дунёда борлигини билади.

Дарҳақиқат, Ислом ҳазорати бўйича ишлаб чиқилган ва инсонга жон бағишловчи ишончларга асосланган ушбу қийматлар мажмуаси кристаллашди ҳамда жамиятга пойдевор бўлган муносабатлар илдизига мустаҳкам жойлашди. Шунинг учун Уммат ва жамиятни муҳофаза қилиш мана шу қийматларни муҳофаза қилиш ва кўриқлашга, унга қарши бўлган ва уни бузадиган нарсаларни олдини олишга боғлиқ. Яъни Умматнинг уйғониши ва тараққий топиши, унинг эзгулиги ва ўзини назорат қилиши, бошқа умматлар олдида энг юқори мартабани қўлга киритиб, ҳимоя ва мудофаа этувчи мустаҳкам зирҳли қўрғонга айланиши маъруфга буюриб, мункарнинг барча туридан кайтаришнинг фарзлигига боғлиқ қилиб қўйилди.

Шунингдек, Умматдаги ушбу қийматлар ва уларнинг улуғлигини тушунишдаги бузилиш Умматнинг қулаши ва парчаланишига ҳамда ушбу мустаҳкам қўрғоннинг ларзага келишига боғлиқ бўлди. Ҳатто Уммат – исломий қонунчилик тўхтатилиб, бир четга чиқарилган пайтда – ўз душманлари учун қуролга айланиб, мустамлакачилик ва тобелikka маҳкум бўлиб қолди. Буларнинг барчасига қарамай, Ислом ақидасининг кучлилиги ва Ислом шариатининг пухталиги ва соғломлиги Умматни ўз ҳазорати ёрдамида тойилишлар, ҳалокатлар, салибчилару мўғуллар юришлари, Умматни тинимсиз йўқ қилишга уринишлар олдида мустаҳкам туришга қодир қилди. Умматни йўқ қилишга уринишлар узоқ асрлаб ва замонлаб, гоҳ шиддатли, гоҳ енгил давом этди ҳамда инсониятнинг ушбу раббоний тузумни гоҳ яхши ва гоҳ ёмон татбиқ қилиши баробарида бўлди. Бас, Ислом Умматининг тараққиётга эришиб, ўзининг собиқ ўрнига қайта кўтарилишининг ягона шарти унинг Ислом ҳазорати ва асослари дарахтини обдан суғоришига ўч бўлиши керак. Токи, Уммат ҳамма ёқни ўз соясига оладиган ва ям-яшил серяпроқ ҳолатга келиб, тушунчалари қайтадан ғоят тиниқ равишда кристаллашсин, ушбу қийматларни ва уйғонишдаги унинг ролини пухта тушунсин. Қийматларни унга таназзул даврида илашиб қолган кирликлардан тозалаб, ўзидаги ҳар бир фикрни ваҳий билан боғлаб, унга кириб қолган бошқа ҳазоратларнинг ёт тушунча ва қийматларидан покласин. Ислом Уммати буларни қанчалик чиройли уддасидан чиқса, шунчалик ривожланишга ва олий даражалар бўйлаб кўтарилишга қодир Умматга айланади! □

УЛАМОЛАР ҲАЛ ҚИЛУВЧИ РОЛНИ ЎЙНАЙДИЛАРМИ? (3)

Абдурраҳмон Омирий – Яман

Изз ибн Абдуссалом ва Нажмиддин Айюб ўртасида:

Аббосийлар ҳукмронлиги даврида Арак мамлукларининг Ислом давлатига таъсири катта бўлган эди. Уларнинг таъсири кенгайиб, Мисрда Нажмиддин Айюб ҳукмронлиги даврида амирлик даражасигача кўтарилишди.. Шайх Изз ибн Абдуссалом ўшанда бош қози бўлган эди. У киши (роҳимахуллох) шариат қонун қоидаларини қатъий амалга ошириб, суд ҳуқуқ соҳасини ислоҳ қилишга киришди ва бу ишда бирорта ҳам маломатчининг маломатидан кўрқмади. У амирлар масаласини кўтариб, бунинг моҳиятини ўрганиб чиқди ва кейин қуйидаги ҳукмни чиқарди. Бу ҳақда Сабкий бундай дейди: Шайхнинг айтишича, у турклардан бўлган бир гуруҳ амирлар билан бирга бўлганида улар Шайхга мамлукларнинг озод бўлганини исботламагани ва мамлуклар қул ҳукмида бўлиб, байтулмол ихтиёрида эканлиги ҳақида айтишди... Бу амирларга етиб боргач, бу борадаги ихтилофлари кучайиб, иш қизиди. Шайх уларнинг олди-сотдиси ва никоҳи жоиз эмаслигига қарор қилди. Бу билан уларнинг манфаатлари бузилди. Уларнинг орасида салтанат ноиби ҳам бор эди. У ҳам ғазабланди... Ҳаммалари йиғилиб, шайхнинг олдига элчи юборишди.

Шайх уларга – биз сизлар учун кенгаш чақирамиз ва сизларни байтулмол фойдасига сотувга кўямиз ва шаръий йўл билан озод бўласизлар, деди. Шунда улар масалани султонга кўтаришди, султон шайхга элчи юборган эди, у сўзидан қайтмади. Шунда султондан қаттиқ оҳангда сўзлар келди, унинг хулосаси шундан иборат эдики, шайх бу ишларга аралашмасин, чунки бу ишларнинг унга ҳеч қандай алоқаси йўқ. Шайхнинг жаҳли чиқиб, эҳтиёжини эшакка юклаб, оиласини бошқа эшакка миндириб, Қоҳирадан Шомга қараб йўл олди. Лекин Шайх 10 км. юрмасдан катта сондаги мусулмонлар унинг ортидан эргашишди. Масалага бефарқ қарамаган ҳеч бир аёл, ўғил, эркак, айниқса, олимлар, солиҳлар, савдогарлар ва шунга ўхшашлар қолмади, барчаси кетидан эргашишди. Бу хабар султонга етиб келди ва унга: «У кетса, салтанатингиз унинг олдига боради» дейишди. Натижада у қайтарилди ва у билан амирларнинг қуллиги эълон қилинишга келишилди. Салтанат ноиби ундан хушмуомалалик қилишни сўради, лекин бу фойда бермагач, ноиб жаҳли чиқиб,

бундай деди: Биз подшоҳ бўлсак, қандай қилиб бу шайх қичқириб бизни сотади? Мен мана шу қиличим билан унинг бошини оламан. Сўнг жамоатга қўшилиб, шайхнинг уйига келди, қўлида эса яланғочланган қиличи бор эди. Улар келиб, эшикни тақиллатгач, шайхнинг ўғли чиқди...

Шайхнинг ўғли султон ноибнинг ахволини кўргач, ичкарига кириб отасига ҳолатни тушунтирди. Шайх эса бунга на аҳамият берди ва на ўзгарди, балки ўғлига: Эй ўғлим, сенинг отанг Аллоҳ йўлида ўлдирилиши учун арзимади деди ва худди султон ноибнинг бошига Аллоҳнинг қазоси тушгандек чиқди. Унинг нигоҳи ноибга тушгач, ноибнинг қўлидан қиличи тушиб, бўғимлари қалтираб кетди. Ноиб йиғлаб юборди ва шайхдан у учун дуо қилишини сўради. Кейин бундай деди: эй саййидим сиз нима қилсангиз ҳам яхшидир, деди. Шунда шайх сизларни Байтулмолнинг қуллари, дея савдога эълон қилиб сотаман, деди. Ноиб: пулини нимага сарфлайсиз деб сўради. Шайх, мусулмонлар манфаати йўлига, деди. Ноиб, ким олади? – деди. Шайх, мен деб жавоб берди. Унинг истаги бажарилди ва у амирларни бирма-бир чақириб, уларнинг нархини оширди, пулини олиб яхши ишларга сарфлади. Ундан олдин бундай қилинганини ҳеч ким эшитмаган. Аллоҳ уни Ўз раҳматига олсин ва ундан рози бўлсин.

Изз ибн Абдуссалом ва Солиҳ Исмоил ўртасида: Икки ака-ука Шом султони Солиҳ Исмоил ва Миср султони Солиҳ Нажмиддин Айюб ўртасида уруш ва фитнадан дарак берувчи ихтилоф кучайди ва низо келиб чиқди. Исмоил Нажмиддин Айюбдан кўрқиб Ислому душманлари бўлмиш салибчилардан ёрдам сўради ва улар билан биргаликда акасини ўлдиришга тил бириктирди. Макризий ривоятига кўра бунинг эвазига Сайдо шаҳрини салибчиларга берди. Исмоил хиёнат қилишда давом этар экан, уларга Дамашққа киришлари ва уруш қуроллари сотиб олишларига рухсат берди. Лекин бу мункар иш мусулмонлар ва уламоларнинг норозилигини уйғотди. Натижада Изз ибн Абдуссалом хиёнат ва хоинларга қарши қўзғалиб, салибчиларга қурол сотиш ҳаромлигига фатво берди. Жума куни Дамашқдаги ўзи расмий имом хатиби бўлган Умавий масжиди минбарига чиқиб, фатвони эълон қилди ва ўша пайтдаги султонни инкор этишини таъкидлади. Сўнгра: «Аллоҳим бу Умматга шундай ақл бергинки, унда дўстларинг иззат-икромда бўлсин, душманларинг хор бўлсин, унда сенга

итоат қилинсин ва сенга маъсият қилишдан қайтсин» деб дуо қилди. Мусулмонлар эса унинг дуосига омин деб, баралла қичқиришар эди. Султон Дамашқдан ташқарида бўлгани учун ушбу хутбада иштирок этмади. Унинг одамлари бу ҳақда унга билдиргач, шайхни жума хатиблигидан бўшатиш ва уни шериги Шайх ибн Хожиб Моликий билан бирга қамашларини буюрди. Чунки у ҳам султонга ёқмайдиган мана шу ишда иштирок этган эди.

Шайх тарафдорлари унга юртни тарк этишни ва ўзини султон қўлидан қутқаришни маслаҳат беришди, улар унга қочиш йўлини ҳам тайёрлаб қўйган эдилар. Лекин у буни рад этди, улар қанча ундашмасин, у ўз сўзида қолди. Улар шайхни қайтара олмагач, султон ва унинг одамлари уни топа олмайдиган хавфсиз жойга яширинишни таклиф қилишди, лекин у бу таклифни ҳам рад этди. У бундай деди: «Аллоҳга қасамки, мен қочмайман ва яширинмайман, аксинча, биз жиҳоднинг бошида турибмиз ва ҳали ҳеч нарса қилганимиз йўқ. Мен бу йўлга ташланган нарсаларни кўтаришга ўзимни тайёрлаб қўйдим, Аллоҳ Таоло сабр қилувчиларнинг амалини зое қилмайди». Исмоил Дамашққа келгач, иккиси қўйиб юборилди. Лекин Изз ибн Абдуссаломга уйда ўтиришига, фатво бермаслиги, ҳеч ким билан учрашмаслиги борасида буйруқ берилди. Шунда шайх имомга эргашиб жума намози ўқишга, агар муҳтож бўлса табиб ва сартарошдан фойдаланишга ва ҳаммомга киришга рухсат сўраган эди, унга рухсат берилди. Орадан кунлар ўтиб, Шайх уй қамоғида фатво беришдан, биродарлари ёки шогирдларидан бирортаси билан алоқа қилишдан тўсилди. Севимли машғулоти ва муқаддас иши бўлган маъруфга буюриш ва мункардан қайтариш ишига путур етди. У Мисрга бориш ниятида Дамашқдан хижрат қилишни сўради. Музокаралар ва текширувлардан сўнг озод қилинди, шундан сўнг у Дамашққа ва у ердан Қуддусга кетди. Малик Носир Довуд дарҳол уни кутиб олди, йўлини кесиб уни олиб кетди ва бир муддат Наблусда яшаб, у ерда ҳам қийналганидан кейин Байтул Макдисга бориб, бир муддат турди. Сўнгра Солиҳ Исмоил, Ҳимс шоҳи Малик Мансур ва Франк қироллари ўз аскарлари ва қўшинлари билан Миср ерларини кўзлаб, Қуддусга келишди.

Солиҳ Исмоил махсус ходимларидан бирини ўзининг рўмолчаси билан шайх ҳузурига юбориб, унга тайинлади: «Менинг рўмолчамни шайхга бер ва унга қаттиқ илтифот

кўрсатиб, пастроқ тушишини сўра. Сўнгра энг яхши ҳолатда ўз лавозимига қайтаришингни айт, агар рози бўлса, уни менинг олдимга олиб бор. Агар рози бўлмаса, уни ҳибсга олиб, менинг чодирим ёнидаги чодирга қамаб қўй» деди. Ходим шайх билан учрашгач, уни авраб, юшатишга ҳаракат қилди... У шайхга «Агар султонга бўйсунсангиз ва унинг қўлини ўпсангиз мансабингизга қайтишдан ҳеч нарса тўса олмайди», деди. Шунда шайх унга айтдики, Аллоҳга қасамки, эй бечора, мен унинг қўлини ўпишни эмас, балки у менинг қўлимни ўпишини ҳам хоҳламайман... Эй ходим, сен бир водийда, мен бошқа бир водийдаман. Аллоҳ сизларни азоблаган нарсадан мени сақлагани учун Унга ҳамдлар бўлсин. Ходим бундай деди: эй шайх, менга султон нимани талаб қилса рози бўлишингиз юкланган, бўлмаса... Шунда шайх, истаганингни қил, деди. Шундан сўнг элчи уни ҳибсга олиб, султоннинг чодирини ёнидаги чодирга қамаб қўйди. Шайх қамокда ётар экан, Қуръон ўқир, султон эса уни эшитар эди. Бир куни султон Франк қиролларига: Бу шайхни эшитяпсизларми, у Қуръон ўқияпти деган эди, улар ҳа деб жавоб беришди. Султон деди: Бу мусулмонларнинг энг буюк руҳонийсидир. Мен уни олдинроқ сизларга мусулмонларнинг қалъаларини топширишимга қарши чиққани учун қамаган ҳамда Дамашқдаги масжид имомлиги ва мансабидан туширган эдим. Сўнг уни юртдан чиқариб юбордим, у Қуддусга келди, мен уни яна сизлар учун қайта қамадим!! Шунда Франк қироллари: «Агар у бизнинг руҳонийимиз бўлганида, унинг оёқларини ювиб, сувини ичар эдик», дейишди. (Аҳмад Бокасирнинг Воисломох китоби, 100-саҳифа. Сабкийнинг Табақот китобига муружаат қилинг).

Нававий ва Зоҳир Бейбарс ўртасида:

Зоҳир Бейбарс мўғулларга қарши жанг қилиш учун Шомга чиқар экан, уларнинг устидан ғалаба қозониш учун фуқаролар молидан олиш жоизлиги борасида уламолардан фатво сўради. Натижада Шом фақиҳлари бунга ижозат бериб, унга мактуб йўллашди. Шунда у, уламолардан ҳеч ким қолмадими, деб сўраган эди, унга, шайх Муҳйиддин Нававий қолди, деб жавоб беришди. Шунда уни чақиртирган эди, у келди. Зоҳир Бейбарс унга фуқаҳолар билан бирга ўз хитобингизни ёзиб беринг деган эди у киши рад этди. Бейбарс, рад этишингизнинг сабаби нимада? – деди. Шайх «мен биламанки, сен Бендақор амири қўлидаги кул бўлиб, молинг йўқ эди. Сўнгра Аллоҳ сенга иноят бериб, подшоҳ қилди. Эшитишимча, сенинг ҳузурингда мингта

қул мавжуд бўлиб, ҳар бирининг олтиндан улуши бор экан. Бундан ташқари, икки юзта чўринг бўлиб, ҳар бирининг қимматбаҳо тақинчоқлари бор экан. Агар сен буларнинг ҳаммасини инфоқ қилсанг ва мамлукларингда мол мулк ўрнига буюмлар қолса, чўриларингда эса тақинчоқлар ўрнига кийимлари қолса, фуқароларнинг молидан олишга фатво бераман», деди. Зоҳир унинг сўзларидан ғазабланиб, менинг юртим (яъни Дамашқ)дан чиқиб кет, деди. Имом Нававий эса бош устига дея Наво деган жойга чиқиб кетди. Шунда фақиҳлар «Бу буюк уламоларимиздан, солиҳларимиздан ва биз ибрат оладиган кишилардан бири, уни Дамашққа қайтаринг», дейишди. Унга қайтиш учун рухсат берилган эди, шайх рад этди ва «У ерда Зоҳир бор экан, у ерга кирмайман», деди. Шу воқедан бир ой ўтиб, у вафот этди. (Уламолар хулқидан китоби, тўққизинчи жилд).

Ибн Таймия ва Ғозон ўртасида:

698 ҳижрий сана охирида мўғул хони Ғозон ва унинг қўшини Эрондан Ҳалабга қараб бостириб кетаётгани тўғрисида хабарлар тарқади. 699 ҳижрий сана 27 робиулаввал оий Салима водийсида Ғозон хон қўшинлари билан Носир ибн Қалаун қўшинлари тўқнашди. Шиддатли жангдан сўнг Носир қўшини мағлубиятга учраб, аскарлари ва шахзодалар қочиб кетди. Дамашқ зодагонлари эса Носир йўлидан Мисрга кетишди, ҳатто Дамашқ ҳукмдор, амир ва зодагонлардан бўшаб қолди. Лекин шайхулислом Ибн Таймия одамлар билан бирга қолди. Шайхулислом юртда қолган зодагонларни йиғиб, улар билан ишни ўз зиммасига олишга ва Ғозон хон билан учрашиш учун Шом элчилари бошчилигида боришга рози бўлди. Улар Ғозон хон билан Банак шаҳрида учрашишди ва ўртада шиддатли муҳокама бўлди. Болисий айтади: Шайх Ибн Таймия Ғозон хонга таржимон орқали деди: «Сен мусулмонман деяпсанми, эшитишимизча қози, имом, шайх ва муаззинларинг бор экан. Ундай бўлса, нима учун юртимизга келиб, уни босиб олдинг? Сенинг отанг ва бобонг кофир эди, лекин улар биз билан аҳд қилганларидан кейин Ислом юртларига бостириб киришмаган. Сен аҳд қилиб, уни буздинг", сўз бериб, унга вафо қилмадинг», деди.

Ибн Таймия билан Ғозон ўртасида кўп ишлар бўлиб ўтди ва Ибн Таймия барчасини Аллоҳ учун қилди. Сўнгра Ғозон элчиларга таом олиб келтирди ва Ибн Таймиядан бошқа барчаси ундан едилар. Шунда унга нима учун емаяпсиз деб

сўрашган эди, шайх «қандай қилиб таомингиздан ейман, уларнинг ҳаммаси одамларнинг қўйларидан ўғирлаб, дарахтларидан кесиб пиширган нарсалар бўлса?», деди. Ғозон унинг гапларини диққат билан эшитиб турарди... Сўнгра у қалбига кириб келган ҳайбат ва ишқ шиддатидан бундай деди: Бу шайх ким? Ахир унга ўхшаган одамни ҳеч қачон кўрмаганман, унга ўхшаган собит қалбли кишини кўрмаганман, унинг сўзлари қалбимга таъсир қилди. Мен ўзимни ҳеч кимга ундан кўра итоаткорроқ кўрмаганман... Шунда унга шайхнинг кимлиги, илми ва амали ҳақида хабар беришди. Ғозон эса шайхдан унга дуо қилишини сўради. Шайх ўрнидан туриб, бундай дуо қилди: Аллоҳим, агар бу банданг сенинг сўзинг олий бўлиши ва бутун дининг сеники бўлиши учун жанг қилаётган бўлса, унга нусрат бер ва уни қўллаб-қувватла ва уни юртлар ва халқларни қўлга киритишига ёрдам бер. Агар у ўзини кўрсатиш ва обрў эътибор қозониш учун кўтарилиб, дунёни ва ўз сўзини олий бўлишини ҳамда Ислом ва мусулмонларни хор бўлишини истаса, уни пастга тушир, уни йўқ қил ва илдизини кесиб ташла. Ғозон эса шайхнинг дуоларига қўлини кўтарганча омин деб турар эди. Болисий айтади: Шунда биз ибн Таймияни ўлдиришга буюрса, қони бизга булғанади, деб кийимларимизни йиғиштира бошладик. Биз Ғозоннинг олдидан чиққанимиздан кейин, бош қози Нажмиддин ва бошқалар «Бизни ҳам ўзингни ҳам ҳалок қилай дединг, бундан кейин сен билан бирга кетмаймиз», дедилар. Шунда шайх «Аллоҳга қасамки, мен ҳам сизлар билан бирга кетмайман», деди. Болисий айтади: Шундай қилиб, улар бир гуруҳ бўлиб йўлга чиқди, шайх эса бир гуруҳ билан орқада қолди. Сарой аъёнлари, амирлар ва Ғозоннинг дўстлари унинг сўзига қулоқ солиб, Шомга кетаётганларида ундан дуо сўраб ҳузурига келишди. Аллоҳга қасамки, у Шомга уч юзта отлик билан етиб келди. Шайх билан бирга бўлган гуруҳ ичида мен ҳам бор эдим. Аммо у билан бирга кетишдан бош тортган гуруҳга келсак, йўлда уларга мўғуллар ҳужум қилиб, бор йўғини тортиб олишибди. (Заҳабийнинг Суннат манҳаж китоби мухтасар шарҳи, 332-саҳифа).

Ҳа, бу маломатчининг маломатидан кўркмайдиган уламоларнинг кўзларни ёшга ва қалбни қонга тўлдирадиган сўз ва амалда тутган даҳшатли позициялари ҳақидаги ажойиб ва таъсирчан ҳикояларидан парчалардир. Улардан бири ўлимга тайёр бўлса, бошқаси мол дунёни инкор қилади, яна бири

халифага қўрқмасдан ҳақ сўзни айтиш учун пайт пойласа, бошқаси халифани қўрқитади, улар учрашганда Аллоҳ унинг ичига солган қўрқувдан ваҳимага тушади. Яна бири фоний дунёни эмас, балки охиратни умид қилган ҳолда, Аллоҳдан қўрқиб қозиликдан бош тортади. Бошқаси хоинларга қарши жанг қилиб, улар билан муомалада бўлаётганларни инкор қилади. Яна бири шараф, эҳсон ва пул эвазига узр сўрашдан бош тортади. Кофир душманлари эса «Агар бу каби инсон бизда бўлса, оёқларини ювган сувни ичар эдик» деб макташади. Улардан яна бири ҳукмдорларда пул бўлгани учун фуқаролардан пул йиғишни рад этади. Ҳа бу рўйхатни узок давом эттириш мумкин... Уламоларнинг роли шундай бўлган эди: Аллоҳнинг розилиги ва Уммат уйғониши учун қўрқмасдан Ҳақ сўзни айтиш, ҳақни ўрнатиш ва ботилни бутун жасорат билан бекор қилиш.

Улар шариат ва воқелик фақиҳи эдилар, шунинг учун уларнинг давлати бўлмиш Халифалик давлати тик турди, Уммати тўғри бўлди, даъвати тарқалди, жумладан уларнинг фикҳи Умматнинг сиёсий воқелигида ҳатто атрофидаги оламнинг сиёсий, фикрий, иқтисодий, рухий ва бошқа воқелигида ҳам кенг тарқалди. Улар ўз амирлари ва ҳукмдорларининг воқеси ҳамда кирим ва чиқимларини билар эдилар. Улар мусулмонларга атрофидаги душманларининг сиёсий воқесини, шунингдек, уларнинг режалари, йўналишлари, фитналари, ёлғонлари ва хийлаларини ўргатар эди. Бу эса уларни душманларига қарши туриш ва курашишда Умматнинг олдинги сафида турадиган қилди. Шунинг учун аввалги уламолар Қуръон ва суннатнинг фақат ибодатлар ва муомалаларга алоқадор фикҳига эътибор бериб, бошқарувни ҳокимларга ташлаб қўймадилар. Балки улар ҳокимларга насихат қилиб, ҳақиқатга ундадилар. Шунингдек, улар дунё, аёл ва мартаба ортидан мол дунёга берилмадилар. Балки, уларнинг ҳар бири ўз кафанларини қўлига кўтариб, Аллоҳ, охират ва жаннатдан бошқа нарса ҳақида ўйламадилар. Уларнинг шиори «Бас, қиладиган ҳукмингни қилавер, сен фақат мана шу дунёдагина ҳукм қилурсан» деган шиор бўлган эди. Ҳа, шунчалик кўп ва шу даражада ёппа равишда бўлган ҳодисалар фақат бугунги кунимиз содир бўлмапти. Уламоларимиз бугун Аллоҳ Таоло рози бўладиган шаръий сиёсат билан ҳукмдорларни ва Умматни йўлга солишдаги ўзларининг улуғ ролларини унутиб қўйишди.

Уламоларнинг сиёсатдан узоқлашиб, фақат ибодат ва муомалалар билан чекланиб қолишларининг сабаблари куйидагиларда яққол кўриниб турибди:

– Нотўғри хулосалардан келиб чиққан шубҳаларга асосланган фикҳий асослар.

– Аҳкомларни воқеликка умуман туширмаслик.

– Тазйиқлар баъзи уламоларни фитнадан узоқ бўлиш баҳонаси билан сиёсатдан кетишга мажбур қилди. Ваҳоланки фитна Аллоҳнинг динидан узоқлашиш ва ҳақиқатни гапирмасликдир. Фитна – аслида у Аллоҳнинг динидан қайтиш ва ўша дин билан ҳукм юритмаслик – динни ҳаёт, давлат ва сиёсатдан ажратиш натижасида юзага келади. Бу эса шариатга ҳарис бўлмаган амирларга муҳит яратади ҳамда уларни динда тажовуз қилишда, ҳақ-ҳуқуқларни инкор этишда, чет элга қарам бўлишда, одамларни қатл қилишда ҳаром ишлар ва жиноятларни содир этишда чегарадан чиқишга ундайди. Агар бугунги уламоларимиз кечаги уламолардек бўлганида куйидаги оятларни татбиқ қилган бўлур эдилар:

﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ﴾

«**Йўқ**, (Биз ундай айбу нуқсондан покдирмиз), **Биз Ҳақ Қуръонни ботил-жаҳолатнинг устига отурмиз**, бас (ҳақиқат ботилни) эзиб-янчиб, баногоҳ (ботил) йўқ бўлур. Сизлар учун эса (муширлар, Аллоҳни «хотин, боласи бор», деб нолайиқ сифатлар билан) сифатлаганларингиз сабабли ҳалоқат бўлур»

[Анбиё 18]

﴿الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبَّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهَدَمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾

«Улар ўз диёрларидан фақатгина «Бизнинг Парвардигоримиз (ягона) Аллоҳдир», деганлари учун қувилган зотлардир. Агар Аллоҳ одамларнинг айримларини айримлари билан даф қилиб турмас экан, шубҳасиз Аллоҳ номи кўп зикр қилинадиган (роҳибларнинг) узлатгоҳлари, (насронийларнинг) бутхоналари, (яхудийларнинг) ибодатхоналари ва (мусулмонларнинг) масжидлари вайрон қилинган бўлур эди. Албатта Аллоҳ Ўзига (яъни динига) ёрдам берадиган зотларни голиб қилур. Шубҳасиз Аллоҳ қучли, қудратлидир»

[Ҳаж 40]

Ибн Таймия сиёсий воқенинг билимдони бўлиб, султонларга уруш бошлаш ва тўхтатиш тўғрисида фатволар берар, юрт ва мулкни ҳимоя қилиш учун уларнинг ўрнига бошқаларни тиклаш билан таҳдид қилар эди. Бинобарин, даъват аҳлининг бугун Халифаликни тиклаш ва ноҳақ ҳукмдорларни четлатиш йўлида қилаётган ишлари бундан бошқа нарса эмас. Маълумки, сиёсий воқелик ҳукмдорнинг ҳукмдор сифатидаги барча ишлари унинг мансабга ўтиришидан бошлаб тайинланишигача бўлган ишларига тааллуқлидир. Умнат қандай қонун асосида бошқарилади, унинг манбаси, у билан боғлиқ амаллар, ҳукмдорнинг ҳукуматга етиш усули қандай, ҳукмдорга нималар алоқадор, у дуч келадиган тинчлик, уруш, шартномалар, сулҳлар, ярашувлар қандай бўлиши керак, шунингдек, пул, даромад ва сарфлаш сиёсати билан боғлиқ бўлган нарсалар салтанат ишлари ва уларга хос ҳукмлар буларнинг барчаси ҳукмдорнинг ишларига алоқадордир. Агар олимнинг шариат ҳақидаги билимида бу сиёсий масалалар бўйича ҳеч қандай ҳукми бўлмаса, бу давлат илмонийдир. Яъни унда дин давлатдан ва шариат сиёсатдан ажратилгандир.

Бугунги ёмон уламолар залолат, куфр, бидъатга ҳамда Аллоҳ ҳаром қилганни ҳалол қилишга, Аллоҳ ҳалол қилганни ҳаром қилишга чақирмоқдалар. Бу кабилар тоғут ҳукмдорларнинг ёрдамчилари бўлиб, уларга Ислом шариатидан оғишларини осонлаштирмоқдалар. Чунки улар ўз чегараларидан ошиб кетганлардир, олимнинг чегараси эса Пайғамбаримиз ﷺ олиб келган нарсага эргашишдир. Росулulloҳ ﷺ айтадилар:

«إِنَّ أَحْوَفَ مَا أَحَافُ عَلَى أُمَّتِي الْأَيْمَةَ الْمُضِلِّينَ»

«Умматим борасида энг кўп қўрқадиганим адаштирувчи имомлардир». Абу Довуд ривояти. Табароний Сағирул Авсатда бу ҳадисни саҳиҳ деган. Абу Хурайрадан ривоят қилинган ҳадисда Росулulloҳ ﷺ шундай дейди:

«يكون في آخر الزمان أمراء ظلمة ووزراء فسقة وقضاة خونة وفقهاء كذبة. فمن أدرك ذلك الزمان منكم فلا يكونن لهم جايًا ولا عريفًا ولا شرطيًا»

«Охирги замонда зolim амирлар, фосиқ вазирлар, хоин қозилар ва ёлғончи фақиҳлар бўлади. Сизлардан ким шу замонда яшаса, уларга солиқ йиғувчи, нозир ва миршаб бўлмасин». Хузайфа улар ҳақида шундай деган эди: «Фитна ўринларидан эҳтиёт бўлинг». Шунда, у қандай ўрин экан, деб сўрашган эди. У «Амирларнинг эшигидир, сизлардан бирингиз

у ерга кириб, унинг ёлғонини тасдиқлайсиз ва унда бўлмаган сифатлар билан мақтайсиз», деб жавоб берди. Ибн Жавзий айтади: «Охират уламоси султонларни ёқтирмайди ва уларга аралашмайди». Зайёд ибн Хадир айтади: Менга Умар رضي الله عنه шундай деган эди: «Исломни ким вайрон қилади биласанми? Мен, йўқ дедим. Шунда у, олимнинг тойилиши, мунофиқнинг китоб борасида тортишиши ва адаштирувчи имом-раҳбарларнинг ҳукм юритиши». Дорамий ривояти.

Бу бугунги уламолар воқеси, улар Аллоҳдан қўрқишни йўқотиб, унинг ўрнини султондан қўрқиш билан алмаштирдилар. Ҳадисларда ва аввалги ривоятларда айтилганидек, ёлғон гапириш, сохталаштириш, чалғитиш, Аллоҳга тухмат қилиш, хиёнат қилиш, холисларга тухмат қилиш, яхудий ва насронийлар билан аралashiш, уларга эргашиш, улар билан дўстлашиш, Ғарбга малайлик қилиш, дунё, пул, шон-шуҳрат ва нафсга берилиш, юртни сотиш, ҳаромни ҳалол, ҳалолни ҳаром қилиш, ботилни чиройли қилиб кўрсатиш, буларнинг барчаси улардан содир бўлмоқда. Шунинг учун ҳақни айтсалар мункарга амал қиладилар... Бундай малай уламоларнинг борлиги бало ва фалокат белгисидир. Бунинг сабаби қуйидагича:

– Улар фитна чиқаришмоқда ёки фитна қаршисида салбий роль ўйнашмоқда. Чунки улар Аллоҳ Таоло розилигидан ёки жамият манфаатидан кўра ўзларининг манфаатини ўйлайдилар.

– Уларнинг борлиги халқ етакчилигини ҳалокат ва вайронагарчиликка олиб келадиган етакчиликка айлантиради. Чунки улар покиза ва тақводор уламолар ўрнини эгаллаб оладилар.

– Уларнинг борлиги Умматни жаҳолат ва нодонликка етаклайди. Нодонлик фикрлашдаги заифликдир. Бу нарса Умматни дунё ҳаётининг барча жабҳалари ва охиратдаги муваффақиятсизлик ва таназулга олиб келади.

– Улар бор экан, Халифаликни тиклашдек фарзлар тожигга эътибор йўқолади. Улар бор экан, Умматни жиҳодга ундаш, Исломни ёйиш орқали уни мустаҳкамлаш ҳамда оламни куфр ва чириган капиталистик ҳазоратдан Ислом адолати ва раҳматига олиб чиқиш бўлмайди.

Уламоларга мурожаат:

Эй муҳтарам, тақводор, покиза, ихлосли ва содиқ уламолар, эй маломатчининг маломатидан қўрқмайдиган, Ислом байроғи ва унинг буюк меросини ўз зиммасига олган уламолар, эй мусулмонларни ва дин асосини ҳимоя қиладиган уламолар. Эй

илм ва амал омонатини ўз зиммасига олганлар. Эй Росулulloҳ минбарида туриб, диндан гапираётган ва мусулмонларга насиҳат қилаётган уламолар. Эй Аллоҳни ўзига гувоҳ ва кафил қилаётган уламолар. Эй Пайғамбарлар меросхўрлари, Пайғамбарлар фақат лойиқ кимсаларгагина омонат қолдирган, сизлар уни оқлашингиз лозим. Эй уламолар, бугун сизга барча мухтож, сизлар билан қалблар хотиржам бўлиб, ақллар тўғри йўл топади. Эй Аллоҳ Таоло аҳли зикр деб атаган уламолар, мусулмонлар сизлардан катта кичик нарсалар ҳақида сўрайдилар... Сизлар ўз динини дунё эвазига сотган, Аллоҳнинг сўзларини ўзгартирган ва Унинг динини сохталаштирган Бану Исроил роҳиблари ва руҳонийлари каби бўлиб қолишдан эҳтиёт бўлинг... Бас, ёмон тафсир қилиб ёки нотўғри фатво беришдан, золим ҳукмдорларни рози қилишдан ҳамда Парвардигорингиз ва динингиз зиёнига малайлик қилишдан уялиб, лоқайд бўлишдан сақланинг. Агар шундай қилмасангиз дунёда ғолиб бўлишингиз мумкин, аммо боқийлик ва абадийлик ҳовлиси бўлган охират борасида ютқазасиз. Сизлар ўзгартириш ва даражама даражалик қонунидан эҳтиёт бўлинг, чунки бунда мусибат келади. Озорларга сабр қилинг, чунки у сизлардан олдинги Пайғамбарлар, саҳобалар, тобеинлар ва шаҳидлар суннатидир. Умматингизни саботга чорланг, ғайратлантинг, ёрдам беринг, уни Исломни тиклашга ва Халифалик давлатини тиклашга унданг. Шунда сизлар ушбу Умматнинг ишончини қозонасиз, чунки Халифалик Роббингиз ваъдаси ва Пайғамбарингиз хушxabаридир.

Эй такводор уламолар, Аллоҳ Таоло ушбу буюк иш яъни динни тарқатиш ва Умматни Аллоҳ рози бўладиган томонга буриш ишини сизларга юклади. Бу ишнинг савоби буюк, ва жазоси қаттиқдир. Аллоҳ Таоло ушбу омонатни сизларга топширди. У Уммат биноти бўлмиш Ислом бўлиб, катта имтиҳондир. Аллоҳга такво қилиш устига қурилмаган биноти тезда қулайди. Аллоҳ сизларга топширган Уммат ишини зое қилманг, вазифангизни ўз вақтида бажаринг. Ажалга амал билан шошилинг, чунки ажалдан кейин амал йўқ.

Сиз Умматнинг дини борасидаги ғамхўр раҳбарисиз, шундай экан, ҳақни тикланг! Сиз тойилманг, акс ҳолда Уммат ҳам тойилади. Нафс-ҳаво билан иш тутманг ва ғазаб билан қарор қабул қилманг, чунки ғазаб ҳақни кетказади. Охират ишини дунё ишидан афзал билинг, Аллоҳга такво қилинг, такво эса

сақланиш билан бўлади. Ким Аллоҳдан кўрқса, Аллоҳ уни сақлайди. Сизлар белгиланган ажал, юрилган йўл, олинган тариқат, хавфсиз амал ва тоза-хавфсиз булоқ учун амал қилинг. Чунки у ҳақиқат булоғи ва буюк позиция бўлиб, унинг қаршисида Аллоҳдан эмас ҳукмдорларнинг зулмидан кўрқадиган уламоларнинг хужжати фойда бермайди... Зеро, Аллоҳдан эмас ҳукмдорларнинг зулмидан кўрқадиган уламолар ҳақни очиқ айтмоқдан ва буюк позицияни эгаллашдан бош тортган уламолардир... Аллоҳ Таоло айтади:

﴿هَذَا يَوْمَ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَوْلِيْنَ﴾

«Бу (ҳақ билан ботил) ажратиладиган Кундир! (Эй бу Кунни ёлгон дегувчи кимсалар, мана) Биз сизларни ҳам, аввалги (ўз пайгамбарларини ёлгончи қилган)ларни ҳам жамладик» [Мурсалат 38] Эй тойилган, пушаймон чеккан уламолар, бу кунда ҳар бир нафс ўзи касб қилган нарсаси билан мукофотланади, Аллоҳ тез ҳисоб-китоб қилгувчи зотдир.

Эй уламолар, Аллоҳдан кўрқинг. Албатта ҳаёт боқий эмас, хитоб хатарли ҳамда дунё ва унда бўлган нарсалар ҳалок бўлгувчидир, охират эса барқарордир. Эй бечора уламолар тажовузкорлар йўлидан юриб, Аллоҳга йўлиқманг. Чунки қиёмат кунининг эгаси бандаларни манзиллари билан эмас, балки амаллари билан мукофотлайди. Аллоҳ сизларни ўзининг китобида огоҳлантирган. Эй уламолар, эҳтиёт бўлинг, чунки Аллоҳ сизларни бекорга яратмади ва ўз ҳолингизга ташлаб қўймайди. У сизларни қилган амалларингиздан сўрайди. Шунинг учун нима деб жавоб бериш ҳақида ўйланг. Қиёмат кунида банда тўрт нарсдан сўралмагунча бир қадам ҳам жилмайди; Илмини нимага ишлатгани, умрини нимага сарфлагани, молни қаердан топгани ва нимага сарфлагани, танасини нимага ишлатгани. Эй буюк уламолар сўроқларга жавоб берадиган кунга тайёрланинг. Чунки бу қиёмат кунидаги буюк ишдир, қиёматки, унда эмизувчи ўз эмизганидан бош тортади, унда одамлар карахт бўлади. Чунки Аллоҳнинг азоби қаттиқдир. Агар яхшилик қилсангиз сизлар учун яхшилик бўлади, агар ёмонлик қилсангиз, насибангиз ва номаи аъмолингизда ёмонлик бўлади. Сизлар ўшанда яралмаганимизда ва бу дунёга келмаганимизда яхши бўлар эди дейсизлар. Лекин унда надомат фойда бермайди ва керак бўлганда афсусланиш ишламайди.

Эй ушбу динни ҳимоя қилиб, етказувчи уламолар, Аллоҳ учун ислоҳдан кўра яхшироқ ҳамда фасод ва маъсиятдан нафратлироқ амал йўқ. Шундай экан, Умматингиз ва ҳукмдорларингиз борасидаги вожиб вазифангизни бажаринг. Улар динни тарқатишлари ва ўз ҳаётларида уни рисолат сифатида қабул қилишлари ва кўриқчи бўлмиш ўз давлатларини тиклаш орқали Исломи ўрнатишлари учун уларни Роббилари рози бўладиган ҳамда дунё ва охиратда фойда келтирадиган нарса билан тарбиялаш сизга буюрилгандир. Пайғамбаримиз айтганлар:

«الإِسْلَامُ وَالسُّلْطَانُ أَحْوَانٌ تَوَآمٍ، لَا يَصْنَعُ وَاحِدٌ مِنْهُمَا إِلَّا بِصَاحِبِهِ. فَلَا إِسْلَامَ أُسٌّ وَالسُّلْطَانُ حَارِسٌ، وَمَا لَا أُسٌّ لَهُ مُنْهَلِمٌ وَمَا لَا حَارِسَ لَهُ ضَائِعٌ»

«Исломи ва султони эгизакдир, улар бир-бирини ислоҳ қилади. Чунки Исломи асос бўлса, султони кўриқчидир. Асоси бўлмаган нарса вайрон бўлувчи, кўриқчиси бўлмаган нарса зое кетувчидир». Бу бизнинг бугунги аҳволимиз, унда Исломи ақида ва ҳаёт низоми сифатида мавжуд эмас... Бугунги ҳолат шундан иборатки, мусулмонларнинг кўриқчиси яъни Исломи татбиқ қиладиган давлати йўқ. Эй уламолар, динга ёрдам беринг ва унинг давлатини тикланг. Чунки давлат бўлса, Исломи татбиқ қилинади, ҳаётда рисолат сифатида ёйилади, дин илдизи ҳимоя қилинади, босиб олинган мусулмонлар ерлари қайтарилади ҳамда фасод, куфр ва фикр-фужур йўқолади... Эй Росулulloҳнинг дўстлари ва ёрдамчилари астойдил бўлинг, ҳақиқий тавба қилинг, ўзингизни Аллоҳга шаҳид бўлиб йўлиқишга тайёрланг. Чунки охират ҳаётидан бошқаси бекор, Росулulloҳ ﷺ дан, саҳобалардан, тобеинлардан ва ҳаққоний уламолардан ўрнак олинг. Аллоҳ сизларни ўзи сақласин ва ҳақда собит қилсин. Уммат фақат сиз орқали азиз бўлади. Шунинг учун эҳтиёт бўлинг, чунки аҳволларни ўзгартирадиган ҳамда тирикни ўликдан ва ўликни тирикдан чиқарадиган зот сизларни бошқасига алмаштириб қўямасин.

﴿وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ، وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

«Аллоҳ Ўз ишида голибдир (яъни, Уни Ўзи хоҳлаган ишни қилишдан ҳеч ким ман қила олмайди), лекин одамларнинг кўплари (буни) билмайдилар» [Юсуф 21] □

**«Исроиллик» ёзувчи фаластинликларнинг
«исроиллик»лардан устунлигини эътироф этди**

Гидеон Леви «исроиллик» журналист, сўл қанот сионистларидан. У нафақат фаластинлик халқ борлигини эътироф этди, балки уларнинг «исроиллик»лардан устун эканлигини тан олиб, бундай деди: «Афтидан, фаластинликларнинг зуваласи бошқа инсонлардан ўзгача. Ерларини босиб олдик, ёшлари орасига қўшиқчи-раққоса, фоҳиша ва гиёҳванд қизларни жойлаштирдик, бир неча йил ўтади, сўнг ватан ва тупроқларини унутишади, дедик... Қарасак, ёш авлодлари «Қўзғолон 87»ни бошлашди... Уларни қамоқларга ташладик, у ерда яхшилаб тарбиялаймиз дедик... Йиллар ўтгач эса, дарс олишган бўлса керак деб ўйлагандик қайтадан қуролли қўзғолон 2000ни қайта бошлаб, хўлу курукни баравар ёқишди... Уйларини вайрон қиламиз, йиллаб қамалда ушлаб турамиз, дедик. Қарасак, ақл бовар қилмайдиган ракеталар ишлаб чиқариб, шунча қамал ва вайронагарчиликка қарамай уйларимизга зарба беришяпти. Кейин баланд тикансимли девор ўйлаб топдик... Аммо улар бизга ер остидан ва тоннеллардан етиб келиб, охирги урушда бизни катта фалокатга дучор қилишди. Биз уларга ақлимиз билан уруш қилиб кўрдик. Улар бўлса Исроилнинг «Амос» сунъий йўлдошини эгаллаб олиб, Исроилдаги ҳар бир хонадонга қўрқув солдилар. Масалан, фаластинлик ёшларнинг «Channel 2» каналимизни қўлга олишганда бўлгани каби. Хуллас, биз тарихда гувоҳ бўлинган энг мураккаб халққа рўпара келган кўринамиз, уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини тан олиш ва босқинчиликка барҳам беришдан ўзга ечим қолмади...».

Ал-Ваъй: ҳақиқатда, сенлар тарихда гувоҳ бўлинган энг мураккаб халққа рўпара келишдинг. Аммо ечим сен айтгандек эмас. Йўқ, ечим бутун вужудларингни супуриб ташлаш ва вазиятни сенлар келиб, тупроғимизни босиб олишларингдан аввалги ҳолига қайтаришдан иборат. Бунинг йўли Аллоҳнинг изни ила вақти бўлган рошид Халифалиқдир, бундан бошқа йўли йўқ.

Президент мисрликлардан «фарзанд кўришни бас қилиш»ни талаб қилди!

Сисий пойтахт Қоҳирада бўлиб ўтган аҳоли, саломатлик ва ривожланишга бағишланган халқаро конференция чоғида

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ «Мўминлар ҳеч шак-шубҳасиз ога-инилардир»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>«Терроризм билан аҳоли сонининг ўсиши энг катта таҳдиддир..., аҳоли сонининг ўсиши юрт дуч келаётган энг хавфли таҳдиддир», деди. Сисий айни нутқининг ўзида соғлиқни сақлаш вазири Холид Абдулғаффорнинг «фарзанд кўриш мавзусида давлатнинг роли фақат йўлланма беришдан иборат бўлиши керак», дегани учун танқид қилди ва «агар эркинликни тартибга солиштириб турилмаса, ҳалокатга олиб келади» деди. Айни сўзларига Сисий Хитой давлатининг оилаларга битта фарзанддан ортиқ фарзанд кўрмаслик сиёсати қўллаганини, бу сиёсати билан «аҳоли сони ўсишини назорат қилиш»га муваффақ бўлганини ҳужжат қилди. Аммо бу сиёсати ҳозирда Хитой давлатчилигида даҳшатли фожа олиб келганини, натижада бундай сиёсатни тўхтатиб, аввалги сиёсатга қайтишга мажбур бўлганини Сисий била туриб, ўзини билмасликка олди. Сўнг «Туғилиш озлигидан азият чекаётган мамлакатларни қонуний миграцияни ташкиллаштириш»га чақирди. Лекин бу миграция унинг иқтисодий сиёсати муваффақиятсизликка учрагани ҳамда ёшлар ўз касб-ҳунарларидан айрилганликлари ва мутахассисликларидан фойдалана олмаганликлари туфайли ватанни тарк этишга мажбур бўлаётганликларининг ифодаси эканидан атайлаб кўз юмди.</p>		
<p>Ал-Ваъй: Сисий аҳоли сони ўсишининг терроризм хавфидан ҳам ёмон даҳшат қилиб кўрсатиш билан ўзининг сиёсий омадсизлигини яширишга уриняпти. Чунки унинг муваффақиятсиз сиёсати Миср бошдан кечираётган кучли иқтисодий кризиснинг келиб чиқишида ҳал қилувчи роль ўйнади. Унинг муваффақиятсиз сиёсати, шунингдек, иқтисодий ресурслардан оқилона фойдалана олмасликда, маъмуриятнинг коррупциялашишида, хавфсизлик аппарати томонидан ҳибсга олиш, қийноқларга солиш ва мажбуран яшириш каби жиноятлар содир этилишида яққол кўринмоқда. Шубҳасиз, ҳақиқий ечим Сисийни кетишида ва ўрнига шаръий ҳақиқий иқтисодий низомни татбиқ қиладиган ва шу орқали инсонларнинг нафақат асосий, балки етарли эҳтиёжларини таъминлайдиган Ислом ҳокимиятини барпо этишдадир.</p>		
<p>Нур партияси сайловда Сисийни қўллаб-қувватлашини билдирди</p>		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймади ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>Мисрдаги салафий «Нур» партияси 2024 йилда бўлиб ўтадиган сайловларда давлат тўнтариши етакчиси Абдулфаттох Сисийнинг номзоди янги муддатга кўрсатилишини қўллаб-қувватлашини маълум қилди. Партия етакчилиги томонидан берилган баёнолда айтилишича, бош котибият ва вилоятлар котибиятлари билан бир қатор маслаҳат йиғинлари ўтказилиб, олий кенгашнинг овоз бериш йиғини якунига етганидан сўнг, бошқа номзодларга қарши Сисийни қўллаб-қувватлаш қарори қабул қилинган. Партиянинг даъво қилишича, партия кадрлари орасида давлатнинг турли институтларини бошқариш ва уларни мустақкамлашга, шунингдек, Миср ва бутун минтақа дуч келаётган хавф-хатар ва муаммолар кўламига мос равишда ҳамкорлик қилиш сари етаклашга қодир етакчилик зарурлигига бўлган кучли ишонч мавжудлиги, Сисийни қўллаб-қувватлашга ундаган. Партия ўз аъзолари ва бутун мисрликларни сайловларда қатнашишга, бунёдкорликка интилишга ҳамда салбийлик ва умидсизликдан эҳтиёт бўлишга чақирди. Баёнолда қўшимча қилинишича, партия иш ҳужжатини тақдим этиш билан Сисийни қўллаб-қувватлашга ҳисса қўшган. Бу ҳужжат партиянинг келгуси босқичдаги устувор ишлар бўйича кўз-қарашларини ўз ичига олади. Партиянинг баёноти ижтимоий тармоқларда унга қарши кенг норозиликларни келтириб чиқарди ва фаоллар уни иккиюзламачиликда айблашди. Фаолларнинг айтишича, мархум президент Муҳаммад Мурсий бошқарувини бузишга, диний ва фикхий масалаларда унга тухмат қилишга уринган партия бугун ўзини исломчи сифатида кўрсатмаган ҳамда Нур партиясининг ҳеч қандай талабини бажармайдиган Сисийни бор кучи билан қўллаб-қувватламоқда. Миср Миллий сайлов комиссияси президентлик сайловлари учун номзод кўрсатиш жараёнини жорий ой 5 октябрда бошлашга қарор қилди. Мамлакат ичкарасида овоз беришнинг биринчи босқичи жорий йилнинг 10 декабрида 3 кун давомида ўтказилади.</p> <p>Ал-Ваъй: Биз Нур партияси етакчиларига Росулulloҳ ﷺнинг сўзларини айтамыз: Анас ибн Молик <small>رضي الله عنه</small> Росулulloҳ ﷺнинг бундай деганларини ривоят қилади:</p> <p>«الْعَلَمَاءُ أُمَّنَاءُ الرُّسُلِ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ مَا لَمْ يُخَالِطُوا السُّلْطَانَ، فَإِذَا خَالِطُوا السُّلْطَانَ فَقَدْ خَانُوا الرُّسُلَ فَأَخَذُوا رُؤُوسَهُمْ، وَاعْتَرَى لُؤُوسَهُمْ»</p>		

«Уламолар, модомики, саройга аралашмаган эканлар, Аллоҳнинг бандалари устидаги пайғамбарларнинг омонатгўй вакиллари дир. Аммо саройга аралашсалар пайғамбарларга хиёнат қиладилар. Бас, улардан эҳтиёт бўлинглар ва улардан узоқ туринглар».

Муоз ибн Жабал رضي الله عنه ҳам Росулulloҳ ﷺнинг бундай деганларини ривоят қилади:

«مَا مِنْ عَالِمٍ أَتَى صَاحِبَ سُلْطَانٍ طَوْعًا، إِلَّا كَانَ شَرِيكُهُ فِي كُلِّ لَوْنٍ يُعَدَّبُ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ»

«Бирор олим ўз ихтиёри билан сарой соҳибига яқин бўлса, ҳар жиҳатдан унинг шеригига айланади. Шу орқали дўзах оловида азобланади». (Ушбу икки ҳадисни Ҳоқим ўзининг «Тарих»ида ишлаб чиққан). □

ҚУРЪОНИ КАРИМ СУҲБАТИДА

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَئِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبِيِّ الْأُرْسَلِينَ ﴿٣٦﴾ وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ﴾

«(Эй Муҳаммад), уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз. Зотан, улар сизни ёлгончи қилмайдилар, балки бу золимлар Аллоҳнинг оятларини инкор қиладилар. Маълумки, сиздан аввалги пайгамбарлар ҳам ёлгончи қилинганлар. Бас, то уларга Бизнинг ёрдамимиз келгунича ёлгончи қилинганлари ва озорланганларига сабр қилганлар. Аллоҳнинг («Пайгамбарларимни Ўзим қўллагайман») деган сўзларини ўзгартира олгувчи бирон кимса йўқдир. Ахир сизга (эй Муҳаммад), ўтган пайгамбарларнинг айрим хабарлари келган-ку! Агар сизга уларнинг юз ўгиришлари оғир ботиб (сабр қила олмасангиз), у ҳолда ерга (кириб кетадиган) бирон тешик ёки осмонга (чиқиб кетадиган) бирон нарвон истаб, уларга оят-мўъжиза (топиб) келтиришга қодир бўлсангиз (шундай қилаверинг). Агар Аллоҳ хоҳлаганда албатта уларни ҳидоят устида бирлаштирган бўлур эди-ку! Бас, ҳаргиз жоҳиллардан бўлманг! Албатта, эшита оладиган зотларгина (сизнинг даъватингизни) қабул қилурлар. Ўликларни (кофирларни) эса Аллоҳ тирилтирур. Сўнгра Ўзига қайтарилурлар»

[Анъом 33-36]

Шайх Мутавалли Шаъровий (роҳимахуллоҳ) бу оятларнинг тафсирида бундай дейди:

Дарҳақиқат, Аллоҳ Таоло бу оятда кофирларнинг охиратда Аллоҳнинг ҳузурида туришини баён қилди. Шундан кейин, сўз Аллоҳ Таолонинг хабарини бу кофирларга етказишда

қийналаётган Росулulloҳ ﷺ га қаратилмоқда. Росулulloҳ ﷺ маҳзун эди, чунки қавми имон ҳаловатини тотмаяпти. Зеро, Аллоҳ Росулulloҳ ﷺ ҳақида:

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

«(Эй инсонлар), ахир сизларга ўзларингиздан бўлган, сизларнинг кулфат-машаққат чекишингиздан қийналувчи, сизларнинг (тўғри йўл-ҳақ динга келишингизга) ҳарис-ташна бўлган ва барча мўминларга марҳаматли, меҳрибон бўлган бир пайгамбар келди-ку!» [Тавба 128]

дейди. Росулulloҳ ﷺ барча инсонларнинг мўмин бўлишига ҳарис бўлиб, баъзи инсонларнинг имон даъватига қарши чиқаётганидан қийналар эди... Росулulloҳ ﷺ ўзининг вазифаси гарчи фақат етказиб қўйиш бўлсада ҳамда агар Аллоҳ одамларнинг барчасини мўмин қилишни хоҳласа, битта оят-мўжиза нозил қилиб барчасини мўмин қилиб қўйишини билсада, кофирларни имонга киришларини хоҳлар эди.

﴿لَعَلَّكَ بَخِيعٌ نَّفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۗ إِن نَّشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ آيَةٌ فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ﴾

«(Эй Муҳаммад), эҳтимол сиз (макка мушриклари) мўмин бўлмаганлари учун ўзингизни ҳалок қилгувчидирсиз. (Ундоқ қилманг, чунки) Агар Биз (уларнинг мўмин бўлишларини) хоҳласак уларга осмондан оят-мўжиза нозил қилиб шу билан бўйинлари эгилиб қоларди» [Шуаро 3-4]

Лекин Ҳақ Субҳанаҳу ва Таоло бўйинларнинг эгилишини эмас, балки қалбларнинг эгилишини хоҳлади. Аллоҳ Таоло одамлар ўз Холиқиға муҳаббатни мустаҳкамлаш учун ўз ихтиёри ва хоҳиши билан келишларини хоҳлади. Шунинг учун Ҳақ Таоло айтади:

﴿قَدْ نَعَلِمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ﴾

(Дарҳақиқат, Биз уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз). Шуни яхши билишимиз керакки, қд калимасидан кейин келган нарса албатта рўёбга чиқадиган иш бўлади. Агар у мозий (ўтган замон) феъли олдида келса, бундай ҳолатда у рўёбга чиқиб бўлган иш бўлади. Агар у музорий (келаси замон) феъли олдида келса, тақлил (гоҳида маъносида) учун ёки таксир (кўпинча маъносида) учун келади.

Агар омил билан маъмул ўртасида сабаб алоқаси бўлса, тақсир учун бўлади.

Агар ишнинг зохири очиқ боғланмаган бўлса тақлил учун бўлади. Тақсирга далолат қиладиган алоқага мисол: *قد ينجح المجد*: яъни тиришқоқ муваффақият қозонади деганда тиришқоқлик билан муваффақият ўртасида сабабият боғланиши бор. Тўғри, баъзида кутилмаган бир ҳодиса рўй бериб, муваффақиятга эриша олмаслиги мумкин. Масалан, имтиҳон куни ухлаб қолиши мумкин. Лекин соғ бўлиш эҳтимоли касал бўлиш эҳтимолидан кучлироқ, шунинг учун бу тақсирга мисол бўлади. Тақлилга мисол эса *قد ينجح الكسول* баъзида дангаса муваффақиятга эришади деганда дангаса тасодифан, мантиқий сабабсиз муваффақиятга эришиши мумкин. Масалан у имтиҳон кечаси бир қанча дарсларни ўқийди, кейин имтиҳон бўлади ва ўтиб кетади. Демак *قد* калимаси агар мозий феъли олдига келса, таҳқиқ учун бўлади. Агар у музорий феъли олдида келса-ю, мантиқий сабаби бўлса, тақсир учун, мантиқий сабаби бўлмаса, тақлил учун бўлади. Лекин барчамиз биламизки, Аллоҳнинг илми азалий илмдир ва Аллоҳнинг илмидан четга чиқадиган ҳеч қандай куч ва иш йўқ. Демак бу ердаги *قد* гарчи музорий феълидан олдин келган бўлса ҳам таҳқиқ учундир. Чунки Ҳақ Таоло бизга бундай иш бўлишини азалдан билишини етказишни хоҳлади. Феълнинг тасвирини тасаввур қилишимиз учун музорий феъли билан келди:

﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ﴾

(Дарҳақиқат, Биз уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз). Маҳзунлик бу нафснинг шодлик оқимидан чиқиб кетишидир. Агар инсоннинг ҳар бир аъзоси ўз вазифасини бажарса, у жуда хурсанд бўлади. Агар бирор аъзонинг ишига ҳалал берадиган иш содир бўлса, бу маҳзунликни пайдо қилади. Дарҳақиқат Росулulloҳ ﷺнинг истаги у кишининг сўзларини эшитаётганларнинг барчаси мўмин бўлиши эди. Лекин баъзилар имонга қарши чиқса, баъзилар у кишини сеҳргар ёки мажнун шоир деб айблашди. Шунинг учун Ҳақ Таоло Ўз Росулини

﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ﴾

(Дарҳақиқат, Биз уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз), деб юпатмоқда. Бошқача айтганда, Эй Муҳаммад сиз уларнинг сўзлари сизга алоқадор эмаслигини билишингиз керак. Чунки сиз – уларнинг ижмосига

кўра ростгўй ва ишончлисиз. Улар Мен сиз орқали уларга юборган оятларимни ёлғон демоқда, чунки сизнинг улар билан бўлган ўтмишингиз ростгўйлик ва омонатдир демоқда. Чунки уларнинг орасидаги кофир Росулulloҳ ﷺ дан бошқа ҳеч кимга ўз мол мулкани ва кимматбаҳо буюмларини ишониб топширмаган эди. Инсон ўзини қизиқтирган нарсада ўзини алдамайди. Гўё Аллоҳнинг Ўзи Росулидан юкни фориғ қилмоқчи бўляпти. Чунки ким пайғамбарни ҳақорат қилса, уни юборган зотга, яъни Аллоҳ Таолони ҳақорат қилган бўлади.

Шунинг учун Аллоҳ Таоло айтяптики,

﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بَيَّاتٍ اللَّهُ بِحَدُونَ﴾

(Эй Муҳаммад), уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз. Зотан, улар сизни ёлғончи қилмайдилар, балки бу золимлар Аллоҳнинг оятларини инкор қиладилар). Аллоҳ Таоло бизга Росули ўз Умматининг ҳақ даъватга ижобат қилишига иштиёқманд бўлганликларини баён қиляпти. Токи мўминларда Ҳақ Субҳанаҳу ва Таолонинг ўз росули ҳақидаги сўзи тасдиқлансин:

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

(Эй инсонлар), ахир сизларга ўзларингиздан бўлган, сизларнинг кулфат-машаққат чекишингиздан қийналувчи, сизларнинг (тўғри йўл-ҳақ динга келишингизга) ҳарис-ташна бўлган ва барча мўминларга марҳаматли, меҳрибон бўлган бир пайғамбар келди-ку!»).

Ҳарислик Росулulloҳ ﷺ ўз қавмидан бирор кишини ҳам у кишининг манҳажини ва динидан четга чиқишини истамасликларидадир. Лекин Аллоҳ Таоло ким Росулulloҳнинг олдиларига келмасликка қодир бўла туриб ихтиёрий равишда келишини билиш учун ҳамда ким келишга қодир бўла туриб келмаслигини билиш учун дин масаласини ихтиёрий қилиб қўйди. Бу коинотда Ҳақ Таолонинг борлиқ қонунлари бўлиб, уни барча махлуқлари устида жорий қилади. Баъзида сўраб қолишади: Нима учун Аллоҳ Таоло бу дунёда кофирга жой қолдирди? Нима учун Ҳақ Таоло дунёда ёмонликка жой қолдирди, уни доно ҳандаса билан бошқармайдими? Биз айтамызки, агар ёмонлик одамларни кўркитадиган зарарли

таъсирга эга бўлмаганида, улар ҳақиқатнинг ширинлигини билмас эдилар. Демак, ёмонлик ва куфрнинг борлиги ҳамда куфрнинг зулм ва зўравонлик жиҳатидан одамларга таъсири одамларни имонга чорлайди ва яхшилик бўлиши керак деган нарсага чорлайди. Агар борликда ёмонлик учун жой бўлмаса, унда одамларни яхшиликка нима тортади. Шунинг учун имонга қарши бўлган кимсаларни мўминларни гижгижлаш, уларга зарар етказиш ва ғазаблантиришини кўргандагина имон мўминларга таъсир кўрсатаётганини кўрасиз. Аммо, агар дунё бир хил бўлиб қотиб қолса, мусулмонлар қалбида Ислом амри совиб қолар эди. Шунинг учун мўминларни доим ғайратда эканлигини кўрамиз, чунки бу ерда кофирлар бор. Шунинг учун Аллоҳ Таоло Ўз Росулига:

﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ﴾

(*Эй Муҳаммад*), *уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз*) демоқда. Гўё Аллоҳ Таоло бизга борликда мўмин ва кофир бўлишини хоҳлаганини етказяпти.

Шунинг учун эй мусулмон ер юзида қандай қилиб кофирлар бўлади деб хайрон бўлсангиз, билингки улар Аллоҳнинг бандалари, Аллоҳ улар куфрни ихтиёр қилишларини хоҳлади, лекин улар Аллоҳнинг мажбурлаши орқали куфрни ихтиёр қилишмади. Саййидимиз Росулulloҳ ﷺ одамлар имон келтирмаганидан ғамгин бўлмоқда, шунинг учун Аллоҳ Таоло у кишини улар айтаётган куфр сўзлари ва айбловларидан қайғураётганини билиб, унга тасалли бермоқда. Чунки улар Росулulloҳ ﷺни сеҳргар, мажнун, ёлғончи, қоҳин, шоир деб айблаётган эди. Аллоҳ Субҳанаҳу ва Таоло эса улар айтаётган гапларни ва ўша гаплар Росулulloҳ ﷺни маҳзун қилаётганини билар эди. Шунинг учун Ҳақ Таоло бу маҳзунликни Росулulloҳ ﷺдан кўтаришни хоҳлади. Сўнг, эй Аллоҳнинг Росули улар сизни ёлғончи дейишмоқда, сиз уларнинг олдида ростгўй ва ишончли ўринда эканингизни биласиз, уларнинг бирортаси сизни ёлғончи қила олмайди, лекин улар Аллоҳнинг оятларини инкор қилишмоқда, деб тасалли бермоқда. Бундан ортиқ тасалли бўлмаса керак.

Бизга маълумки, мушрикларнинг Росулulloҳ ﷺ ҳақида айтаётган гаплари қабул қилиб бўлмас гаплардир. Чунки улар балоғатли, фасоҳатли ва баёнга уста халқ бўла туриб қандай қилиб, Қуръон шеър дейишади. Ваҳоланки, улар билимли кишилар бўлиб, шеърни, унинг сажаини, назмни ва насрни

билишар эди. Шундай экан, Қуръон услубини шеърият билан аралаштириб юборишлари ақлга тўғри келадими? Таъкидлаш лозимки, бу мумкин эмас. Дарҳақиқат улар пайғамбар ﷺ ни сеҳргар дейишди, ундай бўлса, нима учун имон келтирганларни сеҳрлади-ю, қолганларни сеҳрламади? Агар сеҳргар бўлганида уларни сеҳрлаган бўлар эди. Уларнинг сеҳрланмай қолиши буни инкор этади. Улар у кишини ёлғончи дейишди, лекин бу гаплари билан ўзларини ёлғончи қилишди. Чунки улар у кишини ростгўй ва ишончли деб билишарди. Мана Ахнас ибн Шарик ва Абу Жаҳл ўртасида бўлиб ўтган суҳбатга кулоқ солинг. Ахнас, эй Абулҳакам Муҳаммаддан эшитаётган нарсанг ҳақида фикринг қандай? – деб сўради. Абу Жаҳл, нимани ҳам эшитардим? – деб жавоб берди. Бу ерда биз Абу Жаҳлдан нафрат ва ҳасад ҳақидаги сўзларни ҳамда Муҳаммад ﷺ нинг нуроний рисолатидан йироқ бўлган мавзуларни эшитяпмиз. Мана, у яна нима деган: Биз Бану Абдуманноф билан обрў талашишда рақобатчи эдик. Улар таом беришарди, биз ҳам таом берардик. Улар ёрдам беришарди, биз ҳам ёрдам берардик. Улар беришарди, биз ҳам берардик. Биз мутлақо бир хил эдик. Гўё икки чопқир от каби бир-биримиздан ўзиб кетмасдик, баравар эдик. Улар, бизда пайғамбар бор, унга осмондан ваҳий келади, дейишди. Биз унга ўхшаганига қачон эришамиз?! Аллоҳга қасамки, унга ҳеч қачон имон келтирмаймиз ва тасдиқламаймиз ҳам. Шунда Ахнас туриб, унинг олдидан чиқиб кетди. Демак у мансаб ва ҳокимият устидаги ҳасад масаласи эди. Шунинг учун Аллоҳ Таоло уларни рад этар экан, бундай дейди:

﴿أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سَخِرِيًّا وَرَحْمَتَ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾

«(Эй Муҳаммад), **Парвардигорингизнинг раҳмати** (бўлмиш пайғамбарлик)ни ўшалар тақсимлайдиларми?! (Йўқ, асло ундоқ эмас!) Уларнинг ҳаёти дунёдаги **маишатириқчиликларини** ҳам уларнинг ўрталарида **Биз Ўзимиз тақсимлаганмиз** ва баъзилари баъзиларини қўл остига олиб (ишлатиш) учун айримларини айримларидан баланд даража-мартабаларга кўтариб қўйганмиз. **Парвардигорингизнинг раҳмати-пайғамбарлик эса** улар тўплайдиган нарса (мол-дунё)ларидан **яхшироқдир**. (Бас, Биз бу улуг неъматни фақат Ўзимиз танлаган кишиларгагина ато этурмиз)» [Зухруф 32]

Ҳа, Аллоҳ Таоло ўз Росулига тасалли бериб, айтади:

﴿قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ﴾

((Эй Муҳаммад), уларнинг гаплари шак-шубҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз. Зотан, улар сизни ёлгончи қилмайдилар, балки бу золимлар Аллоҳнинг оятини инкор қиладилар). Улар золимдирлар. Чунки зулм ҳақни унга лойиқ бўлмаганга ўтказишдир. Зулмнинг энг ёмон тури эса ширкдир. Чунки ёлғиз Аллоҳ Субҳанаҳу ва Таологина ибодатга лойиқ зотдир. Энг енгил зулм (адолатсизлик) эса шахсни қўлга киритган ёки унга берилган ҳуқуқдан маҳрум қилиб, бошқасига беришдир ва бу одамлар орасида мавжуд. Мушриклар илоҳий зот ҳуқуқини бут ва санамлар каби бунга лойиқ бўлмаганларга бердилар. Аммо мўминлар илоҳий зотнинг ибодатдаги ҳаққини тан олишган. Бу ерда зулмнинг бошқа тури бўлиб, мен ўша зулм ҳақида гапирмоқчиман, у ҳам бўлса, инсон ўз исмига зулм қилишидир. Масалан инсон отаси унга Маҳдий (тўғри йўлдаги инсон) исмини қўйган бўлсада, ўзига ва бошқаларга зарар етказиш билан дунёни фасодга тўлдиради. Бундай инсонга айтамикки, сен отангнинг сен ҳақидаги умидини ҳурмат қилишинг керак, шунинг учун исмингга зулм қилма. Исм билан исмланаётган ўртасида адолат бўлиши керак. Шунинг учун сенинг ҳаёт йўлинг сенга отанг қўйган исм билан мос келиши керак, деймиз. Аммо унинг отаси унга Маҳдий деб исм қўйиб, ҳидоят ва дин ҳақида ҳеч нарса ўргатмаса, сўнг у дунёда ўзи ва бошқаларни бахтсиз қилса ва шундан кейин ҳидоят топса, бу йигит ҳидоятдан таълим олиб, исми мусаммосига айланган бўлади.

Ўттизинчи йилларда Қоҳирага борганимизда, «Эҳтиёт бўлинг, Имодуддин кўчасига қадам босманг, чунки ҳамма офат шу кўчададир» деган огоҳлантиришни эшитгандик. Кўчанинг номи Имодуддин (дин таянчи) бўлгани, бироқ у офатлар макони эканлиги мени ҳайратга солган эди. Ўшанда мен бу ҳақда, ширкдан кейинги энг ёмон зулм бу исмининг ўз жисмига тескари қўйилганлиги, бу кўча Имодуддин деб аталибди-ю, лекин уни Инодуддин (динга душмани)га айлантиришди деб байт айтган эдим.

Ҳаётда исмлар ўз эгасига зулм қиладиган ҳолатлар кўп учрайди, лекин энг катта ва хунук зулм бу Аллоҳга ширк келтиришдир

﴿وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ﴾

(Балки бу золимлар Аллоҳнинг оятларини инкор қиладилар).

Инкор – бу тилнинг такаббурлиги ва унинг ҳақ калимани айтишни истамаслигидир. Агар мушриклар ўзлари билан холи қолганларида Муҳаммад ﷺнинг масаласи ва рисолат масаласини кўздан кечирсалар, уларнинг қалблари Росулulloҳнинг ростгўйлигига, пайғамбарлигига ва манҳаж фақат ҳидоят учун келганига ишонч ҳосил қилганини кўрар эдилар. Лекин уларнинг тиллари буни тан олишга қодир эмас. Шунинг учун илоҳий манҳаж амр қиладики, агар бирортангиз бирор масалани у ҳақми ёки ботилми деб муҳокама қилмоқчи бўлса, уни оломон ичида муҳокама қилишингиз тўғри эмас. Балки ундаги ҳақни ботилдан фарқлаш учун уни қалбингизда муҳокама қилинг. Шунинг учун Аллоҳ Таоло бундай дейди:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرَادَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾

«(Эй Муҳаммад, мушрикларга) айтинг: «Мен сизларга фақат биргина нарсани тавсия қилурман: Аллоҳ учун жуфт-жуфт, ёлғиз-ёлғиз ҳолингизда туриб, сўнгра соҳибингизда (яъни Муҳаммадда) ҳеч қандай жиннилик-мажнунлик йўқлигини, фақат қаттиқ азоб олдидан сизларга (юборилган) бир огоҳлантирувчи (пайғамбар) эканлигини тафаккур қилинглр» [Сабаъ 46]

Ушбу оятда Аллоҳ Таоло бизга оқ-қорани қандай ажратишни ўргатаётгандай. Яъни ё ўзимиз якка ҳолатда муҳокама қиламиз, ёки икки киши муҳокама қиламиз. Бу билан бири иккинчисининг фикрига ишонч ҳосил қилиши мумкин. Лекин учинчи шахс бўлмайди. Чунки у ўзининг мағлубиятини кўриб, жанжал ва такаббурлик қилиши мумкин.

Ҳақ Таоло Росулulloҳ ﷺни мажнунликда (Аллоҳ сақласин) айблаганларни мана шу нарсага насиҳат қилди. Чунки жиннилик-мажнунлик – бу хатти-ҳаракатларни тадбирсиз ва оқибатини ўйламасдан бажаришингиздир. Бундай хатти-ҳаракат эгасининг ҳикматидан холи бўлади. Аммо ақлли одам ҳаракатларини ҳикмат билан тартиблаштиради, ўлчайди, ўрганеди. Унинг ақли ва донолиги қилган ишини яхши деб хулоса чиқаради. У одамларга уйғунлик ва юксак ахлоқий меъёрлар билан муносабатда бўлади. Шундай экан, мушриклардан бирортаси Росулulloҳ ﷺга нисбатан хатти-

ҳаракатларда тартиб йўқлигига далолат қиладиган бирор йўлни кўрганми? Йўқ албатта. Шунинг учун Ҳақ Таоло айтади:

﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿﴾

«Нун. Қалам ва (у билан фаришталар) битадиган битикларга қасамки, (эй Муҳаммад), сиз Парвардигорингизнинг марҳамати билан мажнун эмасдирсиз. Албатта сиз учун (кофирларнинг бундай озорларига сабр-тоқат қилганингиз сабабли) битмас-туганмас ажр мукофот бордир. Албатта сиз улуғ хулқ устидадирсиз» [Қалам 1-4]

Шубҳасиз, улуғ хулқ мажнунликнинг аксидир. Лекин ҳар бир қавм ўз пайғамбарига шундай муносабатда бўлиб, уни аҳмоқлик ва мажнунликда айблади. Ботилни аломатларигача қолдирмай ўчириш мақсадида ўз қавмига бирор пайғамбар ҳақ манҳаж билан келса, қавми уни мажнун дея қаршилади. Бизга маълумки, ер юзи қачон фасод билан тўлиб тошиб, мўмин қалб қоронғилашгандагина осмон (Аллоҳ ва фаришталари) пайғамбарлик ва мўъжиза билан аралашади. Зеро, мўмин яхшилик хамиртурушига эга бўлиб, яхшиликка ундайди. Агар нафси унга гуноҳ қилишни буюрса ва у буни қилса, унинг маломат қилгувчи нафси унга бунинг учун танбеҳ беради. Аммо агар унинг маломат қилгувчи нафси бўлмаса ва уни маломат қилмаса, унинг ёмонликка буюрувчи нафси ҳукмрон бўлади. Агар жамиятда унга «Ундай қилма...» деб айтадиган ҳеч ким бўлмаса, бутун жамият бузилади. Аллоҳ Таоло бундай дейди:

﴿كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ﴾

(Улар бир-бирларини қилган нолайиқ ишларидан қайтармас эдилар). Демак осмон қачон фасод тўлиб тошиб кетса, рисолат, мўъжиза ва манҳаж билан аралашади. Модомики фасод тўлиб тошган экан, бу ерда шу фасоддан фойдаланаётган кишилар бор. Пайғамбар фасоднинг олдини олиш учун келар экан, бу бузғунчиларнинг одамлардан фойдаланиши олдини олади ҳамда улар билан ўша фойдаланиш орасини тўсади. Шунинг учун ҳар бир пайғамбарга бузғунчилар томонидан қаршилик бўлган ва бундай дейишган:

﴿وَمَا تَرْكُكَ أَتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادِّئِ الرَّأْيِ﴾

(Бизлар сени худди ўзимизга ўхшаган одам, деб биламиз ва сенга фақат ичимиздаги пасткаш (ялангоёқ) кимсалар ўйламасдан эргашганини кўрмоқдамиз). Ҳар бир пайғамбарга эргашганлар кутқарувчига муҳтож бўлган мазлумлардир. Золимлар эса пайғамбарга душманлик қилиб, унга қарши курашишади, унинг рисолатини озорлар билан қаршилашади. Агар унинг вазифаси бир қабила учун хос бўлса, озор ўша қабила томонидан келади. Агар унинг вазифаси бундан кенгрок бўлса, турли хилдаги озорларга йўлиқади. Модомики, Муҳаммад ﷺ бутун инсониятга келган экан, кўп қийинчиликлар кўради ва уларни кўтаради. Аллоҳ Таоло у кишини шунга тайёрлаган бўлади. Дарҳақиқат, аввалги пайғамбарлар ўз даъватларига яраша азоб чекканлар. Аммо Пайғамбаримиз ﷺ барча инсонларга келган ва у кишидан кейин рисолат келмайди. Шунинг учун бу пайғамбарга ва унинг рисолатига кўп қавмлар қарши чиқишади.

Шунинг учун Аллоҳ Таоло бундай дейди:

﴿وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبْرُوا عَلَىٰ مَا كَذَّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَنهَم نَصْرَنَا وَلَا مَبَدِّلَ لِكَلِمَتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبَائِ الْمُرْسَلِينَ﴾

(Маълумки, сиздан аввалги пайғамбарлар ҳам ёлгончи қилинганлар. Бас, то уларга Бизнинг ёрдамимиз келгунича ёлгончи қилинганлари ва озорланганларига сабр қилганлар. Аллоҳнинг («Пайғамбарларимни Ўзим қўллагайман») деган сўзларини ўзгартира олгувчи бирон кимса йўқдир. Ахир сизга (эй Муҳаммад), ўтган пайғамбарларнинг айрим хабарлари келган-ку!). Агар сиздан аввалги пайғамбарлар ёлгончи қилинган ва бунга сабр қилишган бўлса, улар ўз қавмлари ҳамда маълум бир халқ ва маълум бир вақтга пайғамбар бўлишган. Сиз-чи эй пайғамбарлар сўнггиси, сиз барча одамлар ва замонлар учун пайғамбарсиз. Шунинг учун бу озорларни кўтаринг. Чунки Аллоҳ Таоло сизни ушбу вазифага лойиқ эканлигингизни билиб танлади. Ҳақ Таоло ўз пайғамбарларига нусрат беришга кафил, шунинг учун У ёмонлик ва ботилни ўз пайғамбарлари устидан ғолиб келишига ташлаб қўймайди. Модомики, Аллоҳ Таоло пайғамбар юборган экан, албатта унга нусрат беради. Шунинг учун Аллоҳ Таоло бундай демоқда:

﴿وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۷۱﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿۱۷۲﴾ وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ﴾

«Шак-шубҳасиз улар қўллаб-қувватлангувчилардир ва шак-шубҳасиз Бизнинг қўшинимиз (яъни пайғамбарлар ва уларга имон келтирган кишилар) голиб бўлгувчидирлар», деган сўзимиз ўтган-собит бўлгандир» [Софбат 171-173]

Аллоҳ Таолонинг пайғамбарлари голиб бўлиши ҳақидаги сўзлари собит бўлган экан, Аллоҳнинг сўзларини ҳеч ким ўзгартира олмайди ва ҳеч ким Аллоҳ қўйган асосларни ҳам ўзгартира олмайди. Бунга Аллоҳ Таолонинг:

﴿وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبِيِّ الْمُرْسَلِينَ﴾

(Аллоҳнинг «Пайғамбарларимни Ўзим қўллагайман») деган сўзларини ўзгартира олгувчи бирон кимса йўқдир. Ахир сизга (эй Муҳаммад), ўтган пайғамбарларнинг айрим хабарлари келган-ку!), деган сўзи далилдир. Дарҳақиқат, Ҳақ Субҳанаҳу ва Таоло ўз Пайғамбарига пайғамбарлар қиссаларини айтиб берди ва уларни ўз қавмлари ёлғончи қилганлари ҳақидаги сўз билангина чекланмади. Балки Ҳақ Таоло ўз Росулига Қуръони каримда зикр қилинган ҳар бир пайғамбарга нима бўлгани ва уларнинг ҳар бири душманлари қаршисида сабот билан турганини зикр қилди. Сўнг ҳақ калимаси доим ғалаба қилганини баён қилди. Ҳақ Таоло пайғамбарлар ҳақидаги баъзи қиссаларни зикр қилар экан,

﴿مِنْهُمْ مَن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ﴾

«Улардан Биз сизга ҳикоя қилиб берган кишилар ҳам бор, яна улардан Биз сизга ҳикоя қилмаган кишилар ҳам бордир»

[Ғофир 78]

деди. Ҳақ Таоло шундан кейин айтяптики,

﴿وَإِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَن تَبْغِي نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ

فَتَأْتِيَهُمْ بَأْيَةٌ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾

(Агар сизга уларнинг юз ўгиришлари оғир ботиб (сабр қила олмасангиз), у ҳолда ерга (кириб кетадиган) бирон тешик ёки осмонга (чиқиб кетадиган) бирон нарвон истаб, уларга оят-мўъжиза (топиб) келтиришга қодир бўлсангиз (шундай қилаверинг). Агар Аллоҳ хоҳлаганида албатта уларни ҳидоят устида бирлаштирган бўлур эди-ку! Бас, ҳаргиз

жоҳиллардан бўлманг!). Яъни айтяптики, Эй Муҳаммад сизни Аллоҳ юборди, сиздаги манҳаж сиз олиб келган нарсанинг тўғрилигига далолат қилувчи мўъжизадир. Агар сизга уларнинг юз ўгиришлари оғир ботса, у ҳолда ерга кириб кетадиган бирор тешик ёки осмонга чиқиб кетадиган бирон нарвон истаб, уларга оят-мўъжиза топиб келтиришга қодир бўлсангиз шундай қилаверинг. Лекин сиз бундай қила олмайсиз, чунки қудратингиз етмайди. Мушрик ва мунофиқлар яқинда азобга дучор бўладилар, чунки сиз эй Росулulloҳ, уларнинг вақтинчалик ҳукмронлик асосини йўқ қилиш ва имон адолатини ўрнатиш учун келдингиз. Шунинг учун улар сизни ҳақоратлаш ва азоблашга ҳаракат қиляпти. Дарҳақиқат, кофирлар Росулulloҳ ﷺ дан ерга кириб, у ердан булоқ чиқаришини ва осмонга чиқиб, уларни ҳалок қилиш учун осмонни бўлак-бўлак қилиб туширишини талаб қилишган эди. Лекин бу ишлар Росулulloҳ ﷺ нинг имкониятидаги нарса эмас эди. Шунинг учун Ҳақ Таоло у кишининг қайғу эшиklarини беркитадиган ва уларнинг юз ўгирганликлари сабабли у кишида пайдо бўлган афсусланишни бартараф этадиган сўзларни айтди. Шунингдек, масхаралаш ва қарши чиқиш ҳар бир пайғамбарга нисбатан табиий масала эканини айтар экан, эй Муҳаммад сиз бунга лойиқсиз, чунки сизнинг вазифангиз барча пайғамбарларникидан улўғроқдир, дейди. Эътибор берадиган бўлсак, бу ерда Ҳақ Субҳанаҳу ва Таоло (ан)нинг жавобини ҳазф қилган (ўчирган). Аллоҳ Таоло айтади:

﴿فَإِنْ أَسْتَعْطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلْمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ﴾

(У ҳолда ерга (кириб кетадиган) бирон тешик ёки осмонга (чиқиб кетадиган) бирон нарвон истаб, уларга оят-мўъжиза (топиб) келтиришга қодир бўлсангиз). Ҳақ Таоло шуни қилаверинг демади, гўё масала Пайғамбарни тинчлантириш учун бўлганидек. Чунки бундай ҳолатда жавоб маълум, пайғамбар бирортасини имон келтиришга мажбурлай олмайди. Бу қавмнинг юз ўгиришлари вожибул вужуд (Аллоҳ)нинг истагидир, уларни синаш учун шундай қилди. Агар Аллоҳ уларни мажбуран бўйсундиришни истаганда эди, албатта шундай қилган бўлур эди, чунки ҳеч ким Аллоҳнинг истагини қайтара олмайди. Коинотнинг барчаси Аллоҳга итоат қилади. Куёш, Ой, Юлдузлар, ҳаво, сув, тоғлар ва Ер барчаси шу жумладан инсонга бўйсундирилган ҳайвонлар ҳам Аллоҳга итоат қилади. Лекин Аллоҳ Таоло инсонни муҳаббат билан

келиши учун ихтиёр берган. Биз биламизки, Ҳақ Таоло инсоннинг нарсаларни ўз кучи (маҳорати) билан бўйсундирмаганини, балки уларни яратган ва уларни инсонга бўйсундирган зот Ҳақ Таолонинг ўзи эканлигини исботлаш учун бўйсундириладиган баъзи нарсаларни бўйсунмаган ҳолда қолдирди. Шунинг учун улкан туяни ёш бола етаклаб кетаётганини ва ҳар қандай эркак қанчалик кучли бўлмасин, кичкина илондан кўрқаётгани ва ундан эҳтиёт бўлаётганини кўрамиз. Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَمًا فَهُمْ لَهَا مَلَائِكُونَ ﴿۷۱﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ﴾

«Ахир улар Биз учун Ўз (қудрат) қўлимиз билан қилган нарсаларни – чорва ҳайвонларини яратиб қўйганимизни – кўрмадиларми?! Мана улар ўша (ҳайвон)ларга эгадирлар. Биз ўша (ҳайвон)ларни уларга бўйсундириб қўйганмиз. Ана уларнинг минадиган нарсалари ҳам ўша (ҳайвон)лардандир, ейдиган (таом)лари ҳам ўшалардандир» [Ясин 71-72]

Агар Аллоҳ уларни бўйсундириб қўймаганида ҳеч ким уларга яқинлаша олмас эди. Мен бир мисолни доим келтираман, яъни биров, Аллоҳ пашшани нима учун яратган деса, тасаввуф аҳлидан бир киши, золим-зўравонларни хор қилиш учун яратди, чунки уларнинг ҳокимияти ҳар қанча кучли бўлмасин шу ҳашоратларчалик бўлолмайди, деган экан.

Ҳақ Таоло инсонга ҳукмронлик кадр кимматини берди, шунингдек, уни яратган олдида камтар бўлишга ўргатди. Сўнг Аллоҳ Таоло бундай дейдики,

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهَدْيِ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾

(Агар Аллоҳ хоҳлаганида албатта уларни ҳидоят устида бирлаштирган бўлур эдику! Бас, ҳаргиз жоҳиллардан бўлманг!). Бошқача айтганда, Аллоҳ Таоло хоҳлаганида, барча одамларни мўмин қилган бўлар эди. Баъзида айтишади: нима учун Аллоҳ ўз Росулига

﴿فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾

(Ҳаргиз жоҳиллардан бўлманг) деяпти? Бунинг жавоби шуки, Аллоҳ Таоло ўз Росулига буни айтар экан, У буни Росулulloҳда жоҳиллик бўлади деган гумонда айтмаяпти, чунки Росулulloҳ жаҳолатдан маъсумдирлар. Лекин Аллоҳнинг ушбу каломида Росулulloҳ ﷺнинг бу турдаги

жоҳиллардан бўлишдан бутунлай поклигини исботлаш мавжуд. Аллоҳ Таоло шундан кейин

﴿إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ﴾

(Албатта, эшита оладиган зотларгина (сизнинг даъватингизни) қабул қилурлар. Ўликларни (кофирларни) эса Аллоҳ тирилтирур. Сўнгра Ўзига қайтарилиурлар) дейди.

(يستجيب) калимасининг маъноси буюрувчининг амри ва қайтарувчининг наҳийсига итоат қилади деганидир. Бу ерда (الاستجابة) билан (الاجابة) ўртасида фарқ бор, чунки (الاستجابة) сизнинг талабингизга сиз ундан талаб қилаётган кишининг жавоб бериши ва уни сизга рўёбга чиқаришидир. (الاجابة) эса сиз сўраган киши сиз айтаётган нарсани гарчи рад қилиб бўлсада сизга жавоб қилишидир. Баъзида жавоб сиз сўраганингизга тескари бўлиши мумкин. Аллоҳ Таоло бундай дейди:

﴿إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ﴾

(Албатта, эшита оладиган зотларгина (сизнинг даъватингизни) қабул қилурлар). Яъни Ҳақ Таолонинг нидосини қабул қилаётганлар кулоқлари билан тинглаб, қалблари билан имон келтирганлардир. Чунки зоҳирда тинглаш, ботинда чекиниш бўлган ҳамда зоҳирда итоат, ботинда шу итоатга муҳаббат бўлган тинглаш ўртасида фарқ бор. Бизга маълумки, эшитилган нарсани қабул қилиш бир нарса ва инсоннинг эшитилган нарсага муносабати бошқа нарса. Яхши тинглаш муҳаббат туйғуси билан уйғунлашиб, инсон эшитган нарсаларни амалга ошириш учун қўшилса, мана шу имон талаб қилган нарсадир. Мўминлар Аллоҳнинг сўзларини муҳаббат туйғуси билан эшитадиган кишилардир. Улар сўзларни бир кулоғидан эшитиб, бошқасидан чиқариб юборадиган, уларни ҳаётда татбиқ қилмайдиган ва қалбида бу сўзлардан ҳеч қандай таъсир қолмайдиган кишилардан фарқ қиладилар. Шундай қилиб, Аллоҳ Таоло инсонда уни имонга ёки куфрга йўналтирувчи қилиб яратганини кўрамиз. Масалан мўминнинг кулоғи тинглайди, қалби тасдиқлайди, ақли эса текширади ва у имон келтиради. Аммо кофирнинг кулоғи эшитади, қалби инкор қилади, ақли эса куфр сабабларини излаб, ўшангагина ҳаракат қилади. Шунинг учун унинг ҳис органлари ўз вазифаларини уйғун ҳолда бажармайди. Эшитиб, қабул қилмаётганлар гўё ўликлардир. Демак масала эшитишгагина чекланган эмас экан, балки туйғу билан эшитиш

ва эшитилган нарсага бўйсуниб талаб қилинади. Қулоқ солмаган ва итоат қилмаган кимсани тўғрилашга Аллоҳ ожиз деб ўйламанг, чунки ҳеч нарса ва ҳеч бир мавжудот Аллоҳга тенг келолмайди. Чунки Аллоҳ Таоло ўликни тирилтирувчидир. Модомики ўликни тирилтирувчи экан, мажбуран имон келтиришни талаб қилмайди, балки ихтиёрий имон ва қаноатни талаб қилади. Агар Аллоҳ Таоло хоҳласа, уларга осмондан бир оят-мўжиза нозил қилади, шунда улар бўйсунган ҳолда эгиладилар. Лекин Аллоҳ Субҳанаҳу ва Таоло қолипларни эмас, қалбларни талаб қилади. Демак имон чақириғини қабул қилаётганлар ҳақиқий тириклардир. Қабул қилмаётганлар эса ўлик ҳукмидадирлар. Улар ҳаёти тугаб ўлганларидан кейин Аллоҳ уларни дунё ҳаётида қилган ишлари ҳақида сўраш учун қайта тирилтиради. Қачон Аллоҳга қайтсалар ҳисоб-китоб қилинадилар. Бизга маълумки, қайтиш жойи охири ва доим Аллоҳгадир. Ким Аллоҳга қайтса-ю, амали гўзал бўлса, мукофоти ҳам гўзал бўлади ва уни завқу-шавқ билан қабул қилади. Аммо кимки Аллоҳнинг қаҳрига учраса, аламли азобга гирифтор бўлади. □

ҚУРЪОННИНГ ФАЗИЛАТЛАРИ ҲАҚИДА (1)

• Абу Шурайх Хузойй رضي الله عنه айтади: Росулуллоҳ ﷺ олдимизга чиқиб бундай дедилар:

«أَبَشِرُوا وَأَبْشِرُوا، أَلَيْسَ تَشْهَدُونَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ:

فَإِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ سَبَبٌ، طَرَفُهُ بِيَدِ اللَّهِ، وَطَرَفُهُ بِأَيْدِيكُمْ فَتَمَسَّكُوا بِهِ، فَإِنَّكُمْ لَنْ تَضِلُّوا
وَلَنْ تَهْلِكُوا بَعْدَهُ أَبَدًا»

«Хурсанд бўлинглар, хурсанд бўлинглар! Аллоҳдан бошқа илоҳ йўклигига ва мен Аллоҳнинг Росули эканимга гувоҳлик бераётган сизлар эмасмисиз? деган эдилар, биз «худди шундай» дедик. Шунда ул зот – Албатта бу Қуръон бир сабабдир, унинг бир тарафи Аллоҳнинг кўлида, иккинчи тарафи сизнинг кўлингизда. Шундай экан, уни маҳкам тутинглар. Маҳкам тутсангиз, ҳеч қачон адашмайсиз ва ҳалок бўлмайсиз». Ибн Ҳиббон ўзининг саҳиҳ тўпламида, Ибн Абу Шайба ва Табаронийлар Кабирда, Байҳақий эса «Иймон шўьбалари»да чиқарган: саҳиҳ ҳадис.

• Имрон ибн Ҳусайн رضي الله عنه ривоят қилишича, у бир кишининг олдидан ўтаётиб, унинг одамларга Қуръон ўқиб бериб, сўнг эвазига улардан пул сўраётганини кўриб қолади... Бу ҳолдан ҳайратланиб, «инна лиллаҳи ва инна илайҳи рожиун!», дейди. Сўнг бундай дейди: Мен Росулуллоҳ ﷺнинг бундай дегани эшитганман:

«مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَلَيْسَ سَأَلَ اللَّهَ بِهِ، فَإِنَّهُ سَيَجِيءُ أَقْوَامٌ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ يَسْأَلُونَ بِهِ النَّاسَ»

«Ким Қуръон ўқиса, ўқигани учун Аллоҳдан эваз сўрасин. Чунки шундай қавмлар келадики, Қуръон ўқиб, ўқиганлари учун одамлардан эваз сўрашади». Термизий ҳамда Табароний Кабирда, Байҳақий «Иймон шўьба»ларида чиқарган: ҳасан ҳадис.

• Жобир ибн Абдуллоҳ رضي الله عنه айтади: Биз Қуръон ўқиётган эдик ва бизнинг орамызда аъробий ва ажамлар бор эди, шунда олдимишга Росулуллоҳ صلى الله عليه وسلم чикиб бундай деди:

«افْرءُوا فَكُلُّ حَسَنٍ، وَسَيَجِيءُ أَقْوَامٌ يُقِيمُونَهُ كَمَا يُقَامُ الْقِدْحُ يَتَعَجَّلُونَهُ وَلَا يَتَأَجَّلُونَهُ»

«Қуръон ўқинглар, чунки ҳар бирингизнинг қуръон ўқиши яхшиликдир. Яқинда шундай қавмлар келади, улар худди камонни ўқини тўғрилагандек уни тўғрилашади (яъни Қуръон ўқишни мақомига келтиришади). Лекин бу билан дунёни охиратдан афзал билишади ва савобни хоҳлашмайди». Абу Довуд ва Аҳмадлар чиқарган, Байҳақий «Иймон шўъба»ларида келтирган: хасан ҳадис.

• Абу Ҳурайра رضي الله عنه айтади: Росулуллоҳ صلى الله عليه وسلم менга бундай деган:

«أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَزَلَ إِلَى الْعِبَادِ لِيُقْضَىٰ بَيْنَهُمْ، وَكُلُّ أُمَّةٍ جَائِيَةٌ.

فَأَوَّلُ مَنْ يَدْعُو بِهِ رَجُلٌ جَمَعَ الْقُرْآنَ وَرَجُلٌ يَقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَرَجُلٌ كَثِيرُ الْمَالِ، فَيَقُولُ

اللَّهُ لِلْقَارِي: أَلَمْ أُعَلِّمْكَ مَا أَنْزَلْتُ عَلَىٰ رَسُولِي؟ قَالَ: بَلَىٰ يَا رَبِّ، قَالَ: فَمَاذَا عَمِلْتَ

فِيمَا عَمِلْتَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَقُومُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ، فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ: كَذَبْتَ، وَتَقُولُ

الْمَلَائِكَةُ لَهُ: كَذَبْتَ، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَرَدْتَ أَنْ يُقَالَ: فَلَانَ قَارِيٌّ فَقَدْ قِيلَ.

وَيُوتَىٰ بِصَاحِبِ الْمَالِ فَيَقُولُ: أَلَمْ أُوسِّعْ عَلَيْكَ حَتَّىٰ لَمْ أَدْعُكَ تَحْتَاخَ إِلَىٰ أَحَدٍ؟ قَالَ:

بَلَىٰ، قَالَ: فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيمَا آتَيْتُكَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَصِلُ الرَّحِمَ وَأَتَصَدَّقُ، فَيَقُولُ اللَّهُ:

كَذَبْتَ، وَتَقُولُ الْمَلَائِكَةُ كَذَبْتَ، وَتَقُولُ اللَّهُ: بَلْ أَرَدْتَ أَنْ يُقَالَ: فَلَانَ جَوَادٌّ، فَقَدْ قِيلَ

ذَلِكَ. وَيُوتَىٰ بِالرَّجُلِ الَّذِي قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقَالُ لَهُ: فِيمَ قُتِلْتَ؟ فَيَقُولُ: أُمِرْتُ

بِالْجِهَادِ فِي سَبِيلِكَ فَفَاتَلْتُ حَتَّىٰ قُتِلْتُ، فَيَقُولُ اللَّهُ: كَذَبْتَ، وَتَقُولُ الْمَلَائِكَةُ لَهُ:

كَذَبْتَ وَتَقُولُ اللَّهُ: بَلْ أَرَدْتَ أَنْ يُقَالَ: فَلَانَ جَرِيٌّ فَقَدْ قِيلَ ذَلِكَ»

«Қиёмат куни бўлганда Аллоҳ Таоло бандалар ўртасида ҳукм қилиш учун уларнинг олдига тушади ва ҳар бир Умнат тиз чўкиб туради. Биринчи чақириладиган киши Қуръонни ёд олган, Аллоҳ йўлида ўлдирилган ва моли кўп киши бўлади. Аллоҳ қорига айтади: Мен ўз

Росулимга нозил қилган нарсамни сенга билдирмадимми? У эса: Эй Роббим, худди бундай деб жавоб беради. Аллоҳ Таоло, сенга билдирилган нарсалар борасида нима амал қилдинг, деб сўрайди. У, кеча-ю кундуз унга амал қилдим, дейди. Шунда Аллоҳ ва фаришталар унга алдаяпсан, дейди. Сўнг, Аллоҳ, сен одамлар қори дейишларини хоҳладинг, дарҳақиқат одамлар бундай дейишди ҳам, дейди. Сўнг бойлик берилган киши олиб келинади ва Аллоҳ айтадики, сени бирортасига муҳтож бўлмайдиган қилиб ризқингни кенг қилиб қўймаганмидим? У, худди шундай, деб жавоб беради. Аллоҳ, сенга берган нарсам борасида нима амал қилдинг, дейди. У, қариндошлик ришталарини боғладим ва садақа қилдим, дейди. Шунда Аллоҳ ва фаришталар алдаяпсан, дейишади. Сўнг, Аллоҳ, сен бу ишни одамлар сени сахий дейишлари учун қилгансан, дарҳақиқат одамлар бундай дейишди ҳам, дейди. Кейин, Аллоҳ йўлида ўлдирилган киши келтирилади. Аллоҳ унга нима учун ўлдирилдинг, дейди. У, сенинг йўлингда жиҳод қилишга буюрилдим ва жиҳод қилиб, ўлдирилдим дейди. Шунда Аллоҳ ва фаришталар унга алдаяпсан, дейишади. Сўнг, Аллоҳ, сен одамлар жасур дейишларини хоҳладинг, дарҳақиқат одамлар бундай дейишди ҳам, дейди». Шундан сўнг Росулulloҳ ﷺ менинг тизсамга уриб, эй Абу Хурайра, бу уч киши қиёмат куни дўзахда ёнадиган Аллоҳ Таолонинг биринчи бандаларидир, деди. Бу саҳиҳ ҳадис бўлиб, Термизий, Ҳоким ва Ибн Ҳиббонлар чиқарган.

- Абу Саид Худрий رضي الله عنه ривоят қилишича, бир киши келиб, менга насиҳат қилинг деди. Шунда у бундай жавоб берди: «Мен сиздан олдин Росулulloҳ ﷺ дан сўраган нарсани сўрадингиз. Мен сени Аллоҳдан кўрқишга насиҳат қиламан, чунки бу ҳар бир нарсанинг бошидир. Яна сен жиҳодни маҳкам тут, чунки у Ислom роҳиблигидир. Бундан ташқари, Аллоҳни доим эслаб юр ва Қуръонни тиловат қил, чунки у сенинг осмондаги руҳинг ва ердаги зикрингдир». Имом Аҳмад чиқарган: ҳасан ҳадис.

• Абу Молик Ашъарий ривоят қилади: Росулulloҳ ﷺ марҳамат қиладилар:

«الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُنِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ. كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مُؤَبِّقُهَا»

«Поклик имоннинг ярмидир, Аллоҳга ҳамд айтмоқ тарозини тўлдиради, Субҳаналлоҳи валҳамдулиллаҳи еру осмон ўртасини тўлдиради, намоз нурдир, садақа бурҳон-ҳужжатдир, сабр зиёдир, Қуръон ё фойдангизга ёки зарарингизга ҳужжатдир. Ҳар ким йўлда давом этар экан, ё ўзини (Аллоҳга сотиб, дўзахдан) қутқаради ёки (шайтонга итоат қилиш билан дўзахга) улоқтиради». Муслим, Ибн Ҳиббон ва Насоий чиқарган. Термизий Куброда келтирган. Ибн Можжа отасидан ривоят қилган.

• Анас ибн Молик رضي الله عنه ривоят қилган ҳадисда Росулulloҳ ﷺ айтади:

«إِنَّ لِلَّهِ أَهْلِينَ مِنَ النَّاسِ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمْ أَهْلُ الْقُرْآنِ، أَهْلُ اللَّهِ وَخَاصَّتُهُ»

«Одамлар ичида Аллоҳнинг икки хил дўстлари бор. Шунда, эй Аллоҳнинг Росули улар кимлар деб сўрашди. Росулulloҳ ﷺ, улар Қуръон аҳли ва Аллоҳнинг махсус дўстлари деди». Ибн Можжа, Аҳмад, Дорамий чиқарган. Таёлисий Муснадда келтирган: саҳиҳ ҳадис.

• Абу Умома Боҳилий رضي الله عنه ривоят қилади: Мен Росулulloҳ ﷺни бундай деб айтаётганини эшитганман:

«اقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ، اقْرَأُوا الرَّهْرَآوِينَ الْبَقْرَةَ، وَسُورَةَ آلِ عِمْرَانَ، فَإِنَّهُمَا تَأْتِيَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهُمَا غَمَامَتَانِ، أَوْ كَأَنَّهُمَا فِرْقَانِ مِنْ طَيْرٍ صَوَافٍ، تُحَاجَّانِ عَنْ أَصْحَابِهِمَا، اقْرَأُوا سُورَةَ الْبَقْرَةَ، فَإِنَّ أَحَدَهَا بَرَكَةٌ، وَتَرْكُهَا حَسْرَةٌ. وَلَا تَسْتَطِيعُهَا الْبَطْلَةُ»

«Қуръон ўқинглар, чунки у қиёмат куни ўз эгасини шафоат қилган ҳолда келади. Икки нур бўлмиш Бақара ва Оли Имрон сураларини ўқинглар, чунки улар қиёмат

куни гўё икки булут бўлиб ёки соя бўлиб ёки ўз эгаларини ҳимоя қиладиган қанот қоқувчи кушларнинг тўдаси бўлиб келади. Бақара сурасини ўқинглар, уни олиш барака, тарк қилиш надоматдир. Ботиллар уни ҳеч нарса қила олмайди», деди. Муовия айтади: менга етиб келишича ботиллар сеҳргарлардир. Муслим ўз саҳиҳ тўпламида, Аҳмад ҳамда Байҳакий ўзининг Суғро китобида, Табароний Авсатда чиқарган: саҳиҳ ҳадис.

• Абу Хурайра ривоят қилган ҳадисда Росулulloҳ ﷺ

«أَيُّبُ أَحَدِكُمْ إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ أَنْ يَجِدَ فِيهِ ثَلَاثَ خَلْفَاتٍ (جَمْعُ خَلْفَةٍ، وهي الحاملُ مِنَ النُّوقِ، وهي مِنْ أَعْرَ أَمْوَالِ الْعَرَبِ) عِظَامٍ سِمَانٍ؟ قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: فَثَلَاثُ آيَاتٍ يَقْرَأُ بَيْنَ أَحَدِكُمْ فِي صَلَاتِهِ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثِ خَلْفَاتٍ عِظَامٍ سِمَانٍ»

«Сизлардан бирортангиз уйга қайтса, учта семиз ва суякдор туяси бўлишини истайдими, деб сўради. Саҳобалар, ҳа, деб жавоб беришди. Шунда Пайғамбар ﷺ, кишининг ўз намозида уч оятни ўқиши учта семиз суякдор туядан афзал, деди». Муслим, Ибн Можжа, Аҳмад ва Дорамий чиқарган: саҳиҳ ҳадис.

• Абдуллоҳ ибн Амр رضي الله عنه ривоят қилган ҳадисда Росулulloҳ ﷺ айтади:

«يَقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ: إِقْرَأْ وَارْتَقِ وَرَبِّلْ كَمَا كُنْتَ تُرْتَلُ فِي الدُّنْيَا، فَإِنَّ مَنَزِلَتَكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرُؤُهَا»

«Соҳиби Қуръонга айтилади худди дунёда тартил қилиб ўқиганингдек тартил билан ўқи. Чунки сенинг мақоминг охирги ўқиган оятингдадир». Термизий ва Абу Довуд чиқарган: саҳиҳ ҳадис. □

ХАЛИФА УМАР ИБН АБДУЛАЗИЗ ХАЁТИДАН ЛАВҲАЛАР

Юсуф Абу Ислом

Мусулмонларнинг аҳволи ва бошдан кечираётган фожиаларига назар ташлаган киши Умнатнинг Халифаликка қанчалик муҳтожлигини тушунади. Чунки Халифалик дин ва дунёни сақлаган эди, яъни унинг адолатидан дарахт ва ҳайвонлар баҳра олган. Мусулмонлар Халифаликнинг рошид ва зolim даврларини бошдан кечирганлар. Бугун эса улар зўравон бошқарувнинг оловида куймоқдалар. Улар Аллоҳнинг ваъдаси ва Пайғамбарлик минҳожи асосидаги Халифаликнинг қайтиши ҳақидаги Пайғамбаримизнинг хушxabарини интиқлик билан кутмоқдалар.

Аммо Ғарб ҳазоратидан таъсирланган кўплаб мусулмон фарзандларига боқсангиз, Ғарб ҳаётига ўзлари излаётган ўзгартиришнинг ўлчови сифатида қарашаётганини кўрасиз. Шунингдек, уларнинг мусулмон юртлардаги чириган вазиятларга қарши бош кўтариб, демократия, фуқаролик давлати, ҳокимиятни тинч йўл билан ўтказиш ва бошқа ялтироқ шиорларни кўтараётганини ҳамда бу шиорлар Исломдан қанчалик узоқ эканини тушунмаётганига гувоҳ бўласиз. Бундан ташқари, улар ўн уч асрдан кўпроқ Ислом адолати билан дунёга ҳукмронлик қилган Исломий Умнат Аллоҳнинг ёрдами билан яна бир бор дунё етакчилигига қайтишга қодир экани ва Умнатга пайғамбарлик минҳожи асосидаги Халифалик орқали яна имконият берилиши ва ер юзида халифа бўлиши борасида ваъда берилганини ҳеч ўйлаб кўрмаётганини ҳам биласиз.

Демак, Умнатнинг Робби ваъдасига ва пайғамбарининг хушxabарига ва қайта уйғонишга қодирлигига ишончини тиклаш зарур. Шунингдек, Аллоҳ Таолога ва Унинг бу Умнатга нусрат беришига бўлган ишончини қайтариш ҳамда яхшилик қиёматгача бу Умнатда бўлиши ва ҳар қандай Халифалик эмас, балки Пайғамбарлик минҳожи асосидаги Халифалик ваъда қилингани ва фарз вақти келгани, уни бажаришда бепарволик қилиш жоиз эмаслиги ҳақидаги ишончини тиклаш зарур. Бундан ташқари, мусулмонлар бўлажак халифанинг сийрати аввалги рошид Халифаларнинг сийрати каби бўлиши, хусусан адолат халифа Умар ибн Абдулазиз роҳимахуллоҳнинг сийрати каби бўлишини билишлари керак.

Биз Халифаликка маълум даражада зулмат қоплаган замонда келган Умар ибн Абдулазизнинг сийратини варақлаш билан мусулмонларнинг қалбида қайта умид уйғотмоқчимиз. Шу орқали уларда ўзларининг кўхна мозийларини соғиниб-қумсаб, уни қайтариш учун оёққа туришларини истаймиз. Аллоҳ Таолодан бизни ушбу мақсадимизга муваффақ айлашини ва тез орада Пайғамбарлик минҳожини асосидаги Халифалик билан бизни сийлашини сўраймиз. Албатта Аллоҳ эшитгувчи ва ижобат қилгувчидир.

Бешинчи рошид Халифа Умар ибн Абдулазиз

У Абу Ҳафз Умар ибн Абдулазиз ибн Марвон ибн Ҳакам Умавий Қурайшийдир. 61 хижрий, 681 милодий санада туғилиб, 101 хижрий, 720 милодий санада вафот этган. У Умавий халифаларнинг саккизинчиси бўлиб, 61 хижрий санада, Мадинаи Мунавварада туғилди ва Умар ибн Хаттобнинг оиласидан бўлган тоғалари орасида улғайди. Умар ибн Абдулазиз тоғалари ва Мадинадаги саҳобалар жамиятидан таъсирланди. У илм олишга жуда қизиқарди. 87 хижрий санада халифа Валид ибн Абдулмалик уни Мадинаи Мунавварага волий қилиб тайинлади. 91-йилда эса унга Тоиф вилоятини ҳам қўшиб берди. Шу кундан бошлаб бутун Ҳижоз ерига волий бўлди. Сўнг волийликдан олингач, Дамашққа кўчди. Сулаймон ибн Абдулмалик халифа бўлгач, уни ўзига яқин олиб, вазир ва маслаҳатчи қилди. Сўнг уни валиаҳд қилди ва 99-йилда Сулаймон вафот этгач, Умар ибн Абдулазиз халифа бўлди.

Умар ибн Абдулазиз ёшлик чоғиданоқ илм олишга қаттиқ қизиқди. У уламолар орасида мутолаа ва музокара қилишни яхши кўрарди. Мадинадаги илм мажлисига ҳам кўп қатнаш эди. Мадина ўша пайтда уламолар, фақиҳлар, солиҳлар билан тўлиб тошган илм ва тўғрилиқ чироғи эди. Ёш бўлишига қарамай, илмга чанқоқ бўлди. Умар ибн Абдулазизнинг онглигидан биринчи кўзга ташланадиган нарса унинг илмга бўлган қизиқиши ва адабиётга бўлган иштиёқи эди. У ёшлигидаёқ Қуръонни ёд олди, бунда унга қалбининг мусаффолиги, ўткир ёд олиш қобилияти ҳамда илм излашга, ёд олишга тўла фидойилиги ёрдам берди. У Қуръондан қаттиқ таъсирланди. Ёш бўлишига қарамай, ўлимни эсласа йиғлар эди. Онаси унинг йиғлашини кўргач, нима учун йиғлаяпсан деб сўради. У – ўлимни эслаб, деб жавоб қилди. Шунда онаси ҳам йиғлаган эди.

Умар ибн Абдулазиз тақво ҳукмрон ва илмга бўлган талаб кучли бўлган жамиятда яшади. Дарҳақиқат, Мадинада ҳали ҳам бир неча саҳоба бор эди. Умар ибн Абдулазиз Абдуллоҳ ибн Жаъфар ибн Абу Толибдан, Соиб ибн Язиддан, Саҳл ибн Саъддан ҳадис ривоят қилган. Саҳл ибн Саъддан Пайғамбаримиз Муҳаммад ﷺ ичган косани совға қилиб олган. Бир куни Умар ибн Абдулазиз Анас ибн Моликка имомлик қилган... Ўшанда Анас ибн Молик «бу йигитдан кўра Росулulloҳнинг намозига ўхшаб намоз ўқиган ҳеч кимни кўрмадим», деган.

Умар ибн Абдулазиз Мадинанинг кибор уламолари ва фақиҳлари қўлида тарбияланди. Абдулазиз (Умарнинг отаси) уни Солиҳ ибн Кайсон тарбиясига берди. Солиҳ ибн Кайсон унинг тарбиясига бош қош бўлди. Умар фарз намозларни доим масжидда ўқишга одатланди. Бир куни Умар жамоатдан кеч қолган эди, Солиҳ ибн Кайсон ундан нима сабабдан ушланиб қолдинг, деб сўради. Шунда у, сочимни тараётган эдим, деди. Солиҳ, менга айтишларича сен намоздан кўра соч тарашни ёқтирар экансан, деди. Солиҳ бу ҳақида Абдулазизга мактуб ёзган эди, у ўғлига одам юбориб, сочини олдириб юборди. Отаси ҳаж қилиб, Мадинага борган эди Солиҳдан ўғли ҳақида сўради, шунда у, «Бу боладан кўра қалбида Аллоҳни буюк деб биладиган ҳеч кимни кўрмадим», деди.

Умар ибн Абдулазиз таъсирланган уламолардан бири Убайдуллоҳ ибн Абдуллоҳ ибн Утба ибн Масъуддир. Умар уни жуда ҳурмат қилар, одоб ахлоқи билан юрар ва Мадина амири бўлган пайтларда ҳам унга тез-тез бориб турар эди. Умар ўз шайхига қойил қолганини изҳор қилиб, унинг мажлисларига тез-тез бориб турар экан, «Кўзи кўр Убайдуллоҳ ибн Абдуллоҳ ибн Утба ибн Масъуднинг мажлисига бориш мен учун минг динордан яхши», деган эди. Ўша пайтда Убайдуллоҳ Мадинанинг муфтийси ва етти фақиҳнинг бири эди. Имом Зухрий у ҳақда «Убайдуллоҳ ибн Абдуллоҳ илм денгизларидан бири эди», деган.

Умар ибн Абдулазиз Мадинага волий бўлгач, «Мадина ўн фақиҳ кенгаши» номли маслаҳат кенгашини тузди. Одамлар Мадинанинг янги амири билан учрашиш учун келгач, Умар улар билан намоз ўқиди ва Мадинанинг ўнта фақиҳини чақирди. Улар (Урва ибн Зубайр, Убайдуллоҳ ибн Абдуллоҳ ибн Утба, Абу Бакр ибн Абдурраҳмон ибн Ҳорис ибн Ҳишом, Абу Бакр ибн Сулаймон ибн Абу Ҳайсама, Сулаймон ибн Ясор,

Қосим ибн Муҳаммад, Солим ибн Абдуллоҳ ибн Умар, унинг акаси Абдуллоҳ ибн Абдуллоҳ ибн Умар, Абдуллоҳ ибн Омир ибн Робиа ва Хорижа ибн Зайд ибн Собитлар) эди. Улар Умарнинг ҳузурига кириб, ўтиришди. Умар шу ишга муносиб қилгани учун Аллоҳга ҳамду сано айтиб, сўнг бундай деди: «Мен сизлар унга кўра ажр оладиган ва Ҳақнинг ёрдамчиси бўладиган ишга чақирдим. Мен ҳар бир ишда фақат сизнинг фикрингиз ва сизлардан ҳозир бўлганларнинг фикри билангина қарор қилмоқчиман. Агар бирор кишининг ҳаддидан ошганини эшитсангиз ёки омилларимдан бири зулм қилганини билсангиз, менга бу ҳақда хабар бермаганни Аллоҳ ишини кийинлаштирсин».

Умар ибн Абдулазизнинг халифалиги бир неча хусусиятлари билан ажраб турар эди, жумладан: адолат ва тенглик. У ўздан олдинги Умавий халифаларнинг қилган зулмларига чек қўйди, золим волийларни ишдан олиб, жазолади, маслаҳат кенгашини қайта тиклади. Шунинг учун кўпчилик уламолар уни бешинчи рошид халифа деб аташди. Бундан ташқари, у шаръий илмларга эътибор бериб, Пайғамбаримиз ҳадиси шарифларини девон қилишга буюрди.

Умар ибн Абдулазизнинг Халифалик даври икки йил, беш ой ва тўрт кун давом этди. У 101 ҳижрий санада заҳарланиб ўлдирилди. Ундан кейин Язид ибн Абдулмалик халифа бўлди. Малик ибн Динор у ҳақда бундай деган эди: «Одамлар мени зоҳид дейишади, аммо зоҳид Умар ибн Абдулазиз бўлади. Чунки унга дунё берилганда у дунёни тарк этди».

Ривоят қилинишича, Умар ибн Абдулазизнинг вилоятларидан биридаги омилларидан бири унга шаҳарнинг вайронагарчиликка учраётганидан шикоят қилиб, уни мустаҳкамлаш учун пул сўраб хат ёзади. Шунда Умар унга бундай мактуб ёзади: «Ёзган мактубингизни тушундим. Агар менинг мактубимни ўқисангиз, шаҳрингизни адолат билан сақланг, унинг йўлларини зулмдан тозаланг, чунки мана шу уни вайрон бўлишидан сақлайди».

Зоҳид ва волийларни насихат қилгувчи халифа Умар ибн Абдулазиз бу қисқа сўзлар билан волийларни адолат қилиш ва зулмни тарк этишга чақирар эди. У бундай деган эди: «Подшоҳ қўшин билан, қўшин пул билан, пул давлат билан, давлат фуқаролар билан, фуқаролар адолат билан бўлади. Барча амирлар учун пулдан кўра адолат афзалдир, хатто Мадинанинг ўзи учун ҳам».

Умар ибн Абдулазизга айтишдики, эй амирул мўминин, кўлингизда мол давлат бўла туриб, уйингизда ўзингиз ва оилангиз учун зарур нарсаларни кўрмайпмиз дейишди. Шунда у бундай деди: «Кўчиб кетадиганимиз бир ҳовлининг уйлари безалмайди. Бизнинг энг яхши нарсаларимизни олиб кетадиган ҳовлимиз бор, биз яқинда у ерга кетамиз».

Тафаккурга чорловчи яна бир ҳолат, Умарга Халифалик келганида ўзини қандай тутди? Қаттиқ хурсанд бўлдимми?

Қачонки Умар ибн Абдулазизга халифа бўлганлиги ҳақидаги хабар келгач, юраги тўлиб йиғлади. Уламолар уни биринчи сафга ўткизишиб, минбарга чиқаришганда қалтиради, титрарди. Уни одамлар олдига ўтқазиб қўйишгач, йиғидан гапира олмади. Сўнг: «Байъатингиз ўзингизда қолсин, мен Халифаликни истамайман», деди. Шунда одамлар ҳам йиғлади ва «биз сиздан бошқасини истамаймиз», дейишди. Ўшанда халифа сўз бошлаб, уларга ўлимни ва Аллоҳга йўлиқишни эслатди. Ўтганларнинг борадиган жойини эслатганда масжиддаги барча одамлар йиғлади.

Мўминлар амирининг Халифаликка киришганда қилган биринчи ишини ўқиганимизда, суякларимиз қалтирайди ва Халифаликка мажбур келтирилган киши билан, Халифаликка қизиқиб келган кимса ўртасидаги фарқни билиб оламиз.

Умар ибн Абдулазиз Дамашқда одамлар орасидаги бир кулбага жойлашди, бу билан мискин ва бева-бечораларга яқин бўлишни мақсад қилди. Кейин ўз рафиқаси Фотимани ҳам олиб келди. Яъни халифанинг кизи, халифанинг синглиси ва халифанинг (ўзининг) рафиқасига бундай деди: «Эй Фотима, дарҳақиқат, мен Муҳаммад ﷺ Уммати ишига раҳбар бўлдим... Сизларга маълум, мен Умар ҳукм юритаётган харита шарқдан Синддан Ғарбдаги Работгача, шимолдан Туркистондан жанубдаги Африка жанубигача чўзилади... Бас, агар Аллоҳ ва охират ҳовлисини истасанг тақинчоқ ва тиллаларингни байтул молга топшир. Агар дунёни истасанг, сенга дунёнинг энг яхши матоларидан олиб бераман отангникига кет». Шунда Фотима: «Йўқ, Аллоҳга қасамки, ҳаётим ҳам ўлимим ҳам сиз билан», деди. Сўнгра тилла ва тақинчоқларини берди, халифа Умар уларни мусулмонлар хазинасига қўшиб қўйди.

Умар ибн Абдулазиз камбағал ҳолда ҳаёт кечирди. У арпа нонини ёққа ботириб ер ва эрталаб кўпинча бир ҳовуч майиз билан нонушта қилар эди. У фарзандларига «бу жаҳаннам оловидан яхши...», дер эди.

Бир куни у Байтулмолни зиёрат қилиб борганди димоғига ширин хид урилди ва дарҳол бурнини тўсиб олди. Унга, сизга нима бўлди? – деб сўрашган эди, у «Аллоҳ Таоло қиёмат куни нега Байтулмолдаги мусулмонларнинг ширинликларидан ҳидладинг деб сўраб қолишидан кўрқаман», деб жавоб қилди... Ҳа, унинг тақвоси шу даражада юксак, мустаҳкам ва чуқур эди!

Умар ибн Абдулазиз вафот этганда одамлар унинг аёли Фотимага унинг сифатларидан айтиб беришни сўрашади ва аёли бундай дейди: «Аллоҳга қасамки, у тунда ухламасди. Аллоҳга қасамки, бир куни тунда унинг олдига борсам, ёмғирга ботган чумчуқдек йиғлаб титраётганини кўрдим. Эй мўминлар амири, сизга нима бўлди десам, бундай деганди: «Менга нима бўларди! Мен Муҳаммад ﷺнинг Уммати ишига раҳбар бўлдим. Уларнинг орасида ожиз, ҳолсиз, машаққат чеккан камбағал, оч мискин, бевалари бор. Шундай бўлгач, қандай йиғламайин, ахир Аллоҳ яқинда қиёмат кунида мендан уларнинг барчаси ҳақида сўрайди-ку, қандай жавоб бераман?!».

Халифа Сулаймон Умар билан бирга Будий деган жойга боришади, у ерни чакмоқ ва момақалдироқлардан иборат булут қоплади... Шунда Сулаймон ва у билан бирга бўлганлар кўрқиб кетишди. Умар эса «бу неъматнинг овози, агар азоб овози келса нима қиласизлар?!», деди. Шунда Сулаймон, мана бу юз минг дирҳамни олгин-да, уни садақа қилиб юбор, деди. Умар, эй мўминлар амири, бундан ҳам яхшироқ нарса бор, деди. «Нима у», деб сўради Сулаймон. Умар, шикоятлар йўллагану, лекин сизга шикоятлари етиб бормаган кишилар бор, деди. Шунда Сулаймон ўтириб, шикоятларни ҳал қилди.

Умар ибн Абдулазиз мўминлар амирлигига ўтирганда биринчи қилган иши улуғ уламолардан унга панд насихат қилишларини сўраш ва ушбу вазифа уни Роббисининг ишидан буриб қўймаслиги учун насихат олиш бўлди. Хўш, бу соҳада у нима қилди?...

Ҳасан Басрийга насихат сўраб мактуб йўллади ва бундай жавоб олди:

«Эй мўминлар амири, одил имомнинг мисоли фарзандларига нисбатан ғамхўр ота кабидир. Ёшлиқларида улар учун саъй-ҳаракат қиладиган, улғайганларида таълим берадиган, ҳаётлик чоғида уларга ёзиб бериб, ўлганидан кейин ҳам уларга бир нарсалар қолдирадиган ота кабидир. Одил имом, эй мўминлар

амири, мисоли фарзандига меҳрибон солиҳа онага ўхшайди. Яъни унга қийналиб ҳомиладор бўладиган ва уни қийналиб туғадиган, уни гўдаклигидан тарбия қиладиган, боласи ухламаса, бедор бўладиган, ором олса, ором оладиган, гоҳида эмизиб, гоҳида сутдан ажратадиган, унинг сихат-саломатлигидан қувонадиган ва шикоятларидан ачинадиган меҳрибон онадир. Одил имом, эй мўминлар амири, етимлар васийсидир, мискинларни ҳомийси, болалигидан тарбиячисидир. Одил имом, эй мўминлар амири, аъзолар ўртасидаги юракка ўхшайди, юрак яхши бўлса аъзолар ҳам яхши бўлади, у бузилса, бошқа аъзолар ҳам бузилади. Одил имом, эй мўминлар амири, Аллоҳ билан бандалари ўртасида туради, Аллоҳнинг сўзларини эшитиб, бандаларга эшиттиради. Аллоҳга юзланади ва уларга ҳам Аллоҳга юзлантиради, уларни бошқариб, Аллоҳ томон етаклайди. Шундай экан, эй мўминлар амири, сизга Аллоҳ берган нарсада хўжайини омонат қилиб кўйган ҳамда болалари ва оиласи учун сақлашни сўраган, лекин у хўжайиннинг омонат қолдирган оиласини исроф қилган, уларни қашшоқ қилган ва мол мулкани бўлиб ташлаган кимсага ўхшаманг».

Халифа Умар ибн Абдулазизнинг волий ва амирларни танлашдаги ўлчови:

Умар ибн Абдулазиз халифа бўлгач, келиб, дарвозабонни рад этди ва «Сен керак эмассан», деди. У нега, деган эди. Умар бундай деди: «Мен сени Валид ибн Абдулмалик даврида одамлар куёшда ишлаганида чодир соясида беркинганингни кўрганман. Аллоҳга қасамки, сен менга ҳеч қачон дарвозабон бўлмайсан. Эй заҳматкаш инсон, кел, сен менинг дарвозабоним бўл, чунки мен сени кўп Қуръон ўқиётганингни ва фақат Аллоҳ кўрадиган жойда зуҳо намози ўқиганингни кўрганман».

Умар одамларни тақвоси билан ўлчар эди... Унга учта ёш йигит келган эди, биринчисига, кимнинг ўғлисан, деди. У – мен Валиднинг даврида амир бўлган кишининг ўғлиман, деди. Умар, ўзинг ҳам, отанг ҳам бундан узоқроқ юрсин, чунки отанг одамларни саваларди. Иккинчисига, сен кимнинг ўғлисан деган эди, у, Кўфа волийсининг ўғлиман, деди. Умар, мени ўзинг ва отангдан узоқроқ ушла, деди. Учтинчисига, сен кимнинг ўғлисан, деб сўраган эди, у қуйидаги сўзларни айтди: Мен Қатода ибн Нўъмоннинг, яъни Уҳуд жангида кўзи зарб еб, чаккасига оқиб тушган, кейин Муҳаммад кўзини жойига

қайтариб, иккинчи кўзидан ҳам равшанроқ кўзга айлантирган инсоннинг ўғлиман. Йигит худди шу айтганларининг мазмунида шеър ўкиди. Бундан Умар ибн Абдулазиз йиғлади ва у ҳам шеър айтди. Шеърда йигитдаги гўзал ахлоқни мисоли табиий сутга ўхшатди, яъни ҳали косага қуйилиб, сўнг ичилиб, бавлга айлантирилмаган тоза сутга...

Сўнг деди: Ким фахрланишни истаса, сен каби фахрлансин. Зеро, сенинг насабинг олий, ўзинг қахрамон ва тақво эгасисан...

Халифа Умар ибн Абдулазизнинг ўз омилларида бирини Байтулмолдан бир динорни йўқотиб қўйгани учун муҳосаба қилиш:

– Росулulloх ﷺ

«رُبُّ مُتَخَوِّصٍ فِي مَالِ اللَّهِ فِيمَا شَاءَتْ نَفْسُهُ لَهُ النَّارُ عَدَاً»

«Аллоҳнинг молини нафси истагандек тасарруф қиладиган баъзи кишилар борки, улар учун эртага жаҳаннам бордир», деганлар.

– Ваҳб ибн Мунаббих Яманда Байтулмолга омонатчи эди. Ваҳб Умар ибн Абдулазизга хат ёзиб, «Мен мусулмонларнинг Байтулмолидан бир динор йўқотиб қўйдим», деди.

Шунда Умар ﷺ унга бундай деб мактуб ёзди: «Мен сени дининг ва омонатинг борасида айбламайман, лекин эътиборсизлик ва исрофгарчиликда айблайман. Мен мусулмонларнинг моллари устида ҳужжатлашаман. Бас, зиммангда қасам ичмоқ бор». Ваҳбга йўқотган молни қайтаришга буюрди ва у ўз молидан қайтарди.

Умар унга гўё бу динорни эътиборсизлик ва бепарволик қилмасдан зое кетказганинг ҳақида барча мусулмонларга Аллоҳни ўртага қўйиб қасам ичасан деди... Ибн Жавзий, Умар ибн Абдулазиз сийрати ва сифатлари китоби, 105-саҳифа.

– Ато Хуросоний айтади: Умар ибн Абдулазиз хизматкорига сув иситиб беришини буюрган эди, у бориб умумий ошхонадаги қозонда сув иситди. Шунда Умар унга бир дирҳам олиб ошхонага қўйишга буюрди.

– Ваҳб ибн Вирд айтади: Умар ибн Абдулазиз мискин, бечора ва мусофирларни таомлантириш учун ҳовли олди ва ҳовли эгаларига келиб, сизлар бу ҳовлидан овқатланманглар, чунки у мискин ва бечоралар учун, деди. Бир куни чўрини қўлида сути бор идиш билан кўриб қолди. Умар унга бу нима деган эди, чўри жавоб қилди: Маълумингизки, аёлингиз

хомиладор ва сут ичкиси келибди. Аёл киши хомиладор бўлиб, бир нарса егиси келса ва емаса, қорнидагиси тушиб қолиш хавфи бор. Шунинг учун бу сутни шу ҳовлидан олдим, деди. Шунда Умар чўрининг кўлидан ушлаб, хотини томон борди ва баланд овоз билан «агар унинг қорнидагини мана шу мискинлар ва бечораларнинг таоми олиб қолса, Аллоҳ уни тушириб юбораверсин» деди. Сўнг хотинининг олдига кирган эди хотини унга, сизга нима бўлди, деди. Шунда Умар, хизматкор ўйлаптики, қорнингдагини мискин ва бечораларнинг таоми олиб қолади деб. Агар шу олиб қолса, Аллоҳ уни тушириб юбораверсин, деди. Шунда хотини чўрига –ҳолингга вой бўлсин, уни қайтар, мен уни ичмайман, деди. Чўри уни қайтариб ўрнига қўйди.

Халифанинг шахсий мақсадлари учун давлат маркабларидан фойдаланиш:

Умар ибн Абдулазиз асални яхши кўрар эди. Бир куни уйидагилардан асал сўради. Лекин уйида асал йўқ эди. Сўнг асал келтиришган эди, ундан еб асални ёқтирди ва оиласидан уни қаердан олдингиз деб сўради. Шунда хотини, мен чўримга икки динор бериб, сарой хачирида асалга юборган эдим, у асал олиб келди, деди. Умарга тўла асал қуйилган ўша идишни олиб келишди. Умар уни қимматроққа сотиб, аёлига пулини қайтариб берди ва ортиб қолган пулни мусулмонлар ҳазинасига қўйиб, «мусулмонларнинг хачири Умарнинг истаги учун хизмат қилибди», деди.

Умар ибн Абдулазизнинг эҳтиёжмандларга нисбатан тутган ажойиб позицияси:

Умар ибн Абдулазиз нинг саховатпешалигини кўрсатган кўплаб позициялар бўлганки, уларда бири муҳтожлар воситачисиз ёки дарвозабоннинг рухсатини кутмасдан, тўғридан-тўғри мўминлар амирининг эшигини қоққанлар. Бу вазиятларда Умар ибн Абдулазизнинг раҳм шафқати ва буюклиги яққол намоён бўлган. Қуйида ушбу позициялардан айримларини келтириб ўтамиз:

- **Мўминлар амири жанозага келар экан, муҳтож киши ундан эҳтиёжини сўрайди:**

Омир ибн Убайдадан ривоят қилинишича, Умар ибн Абдулазиз томонидан биринчи инкор қилинган нарса шундай бўлган эди. Бир куни у жанозага чиққанди, унга халифалар жанозага чиққанда ўтирадиган бурд олиб келишди. Лекин Умар уни улоқтириб оёғи билан тепди ва ерга ўтирди.

Одамлар бу нима, дейишди. Шунда бир киши келиб, эй мўминлар амири, мухтожлигим кучайиб, фақирлик мени тугатди. Аллоҳга қасамки, у сиздан мана шу ҳолатим ҳақида сўрайди, деди... Умар ибн Абдулазизнинг қўлида таянадиган таёқ бор эди. У, айтганларингни яна такрорла деди. Киши яна такрорлади: Эй мўминлар амири, эҳтиёжим кучайиб, кашшоқлик мени тугатди. Аллоҳга қасамки, У сендан шу ҳолатимиз ҳақида сўрайди, деди. Шунда Умар йиғлади ва унинг кўз ёшлари таёқдан оқиб тушди... Кейин унга, оилангиз қай аҳволда деб сўради. У – мен, хотиним ва уч болам бор, деди. Шунда Умар, биз сиз ва оилангиз учун ўн динор ажратамиз ҳамда ўз молимдан икки юз, Аллоҳнинг молидан уч юз, жами беш юз амр қиламиз, сизга белгиланган пул чиқмасдан туриб, буларни олишингиз мумкин, деди.

Яна бир бошқа позицияси:

• **Қизлари бор бир ота мўминлар амирига йиғлайди:**

Мусо ибн Муғаййир айтади: Риёх ибн Убайд Боҳилийни бундай деганини эшитганман: Умар ибн Абдулазиз ҳузурда эдим, бир аъробий келиб, эй мўминлар амири, мени сизга мухтожлик олиб келди, фақирлик мени тугатди, Аллоҳга қасамки, У сиздан қиёмат куни бу ҳақда сўрайди, деди. Шунда Умар, ҳолимга вой бўлсин, айтганларингизни яна бир қайтаринг, деди. У яна қайтарди. Шунда Умар бошини эгиб, йиғлади ва кўз ёшлари ерга тушиб, ерни намлади. Кейин бошини кўтариб, қарамоғингизда неча киши? – деб сўради. У, мен ва саккизта қизим бор, деди. Умар унга уч юз, қизларига юздан белгилади. Кейин, бу юзни мусулмонлар пулидан эмас, ўзимнинг пулимдан бердим, бориб ушбу белгиланган мол чиққунига ва уларни олгунингизга қадар буни уларга сарфлаб туринг, деди.

Яна бир бошқа позицияси:

• **Қора Фартуна ва қисқа девор:**

Умар ибн Абдулазиз РАнинг чопари йўлга чиқса, одамлардан унга келган бирорта мактубни қайтармас ва бу унинг даврида урфга айланган эди. Бир сафар чопар Мисрдан йўлга чиқди. Шунда Зу Асбах деган кишининг чўриси Қора Фартуна исмли аёл чопарга мактуб берди. Мактубда ўша аёлнинг девори пастлиги, ундан ўғрилар кириб товукларини ўғирлаётгани ҳақида ёзилган эди. Умар ибн Абдулазиз унга шундай мактуб йўллади: «Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим, мўминлар амири Абдуллоҳдан Зу Асбахнинг чўриси Қора

Фартунага. Мен сизнинг деворингиз пастлиги, ундан ўғрилар ошиб ўтиб, товукларингизни ўғирлаётгани ҳақидаги мактубингизни олдим. Шунинг учун Айюб ибн Шурахбилга (У Умар ибн Абдулазизнинг Мисрдаги омили эди) мактуб йўллаб, уни сиз учун девор қуриб беришга буюрдим. Аллоҳнинг изни ила бу девор сизни қўрққан нарсангиздан ҳимоя қилади».

Умар ибн Абдулазиз Айюб ибн Шурахбилга бундай деб мактуб ёзди: «Мўминлар амири Умар Абдуллоҳдан Ибн Шурахбилга. Зул Асбахнинг чўриси Қора Фартуна менга девори қисқалиги, у ердан товуғини ўғирлаб кетаётгани ва унга қўрғон қилиб беришинг тўғрисида мактуб ёзди. Агар ушбу мактубим қўлингга етиб борса, отингга минда, бориб, унга қўрғон қуриб бер». Айюбга мактуб етиб боргач, отига миниб, Жизага борди ва Фартунани сўраб топди. У бир бечора қора аёл экан. Унга амирул мўминин ёзган нарсани билдириб, қўрғон тиклаб берди.

Сизга юқорида Умар ибн Абдулазизнинг таржимаи ҳолидан айтиб берганларимиз денгиздан бир томчи, холос. Биз шу орқали сизни ваъда қилинган Халифаликка ундаймиз, шояд, уни барпо этиш учун ҳимматингиз ошса. Шояд, сиз мусулмонлар ўз динингизни қўллаб-қувватлаш учун уйғонсангиз ва Халифаликни қайта барпо этиш учун ҳаракат қилаётганлар билан бирга фаолият қилсангиз. Шоядки, куч ва қудрат эгалари бу сўзларни ўқиб, пайғамбарлик минҳожии асосидаги Халифаликнинг барпо бўлиши тўғрисидаги Аллоҳнинг ваъдаси ва Росулulloҳ нинг хушхабарини рўёбга чиқаришимиз учун уларда Ислоҳ ҳамияти қўзғалиб, бу даъватга ёрдам берсалар, ажаб эмас.

Эй Аллоҳим, мусулмонларнинг қалбларини бизнинг даъватимизга очиб бер ва Пайғамбарлик минҳожии асосидаги Халифаликни тиклагуниimizча куч ва қувват аҳлининг қалбини даъватимизга очиб бер. □

«ИСРОИЛЛИК» ЭКСТРЕМИСТЛАРНИНГ ҚУДДУСДАГИ НАСРОНИЙЛАР ВА ЧЕРКОВЛАРИГА ҚАРШИ ҲУЖУМЛАРИ КУЧАЙМОҚДА... ЧЕРКОВГА ТУПУРИШ ВА УНИ ТАҲҚИРЛАШ

Янги тарқалган видеороликда ўнлаб «исроиллик» диндор экстремист яхудийларнинг ишғол остидаги Қуддусда насронийларга ва черковларига провокацион суратда тупурганликлари акс этган. Бундай тупуриб таҳқирлаш Қуддус шаҳрида ва бошқа ҳудудларда, жумладан Ҳайфада кўп учрамоқда. Сўнгги пайтда Ҳайфада яхудийлар томонидан бир неча черковларнинг оёқ-ости қилиниши кузатилган. «Исроил»да чиқадиган «Гаарец» газетасининг душанба кечқурунги сонидан айтилишича, бу ҳодисалар икки кун олдин яхудийларнинг «Арш байрами» чоғида юз берган. Экстремист диндор яхудийлардан катта қисми Қуддусдаги эски шаҳарга етиб келиб, талмудий ибодатларини адо этиш учун «Буроқ девори»га боришган. Ўша ерга ўтаётиб, насронийларни кўриб қолишган ва тупуришни бошлашган, кўпчилиги насронийларнинг олдига-ерга тупуришган. Насронийлар ва уларнинг муқаддас нарсаларига тупуриш «яхудийларнинг қадимдан қолган муборак одатидир», деди кўчманчи яхудий Элиш Яред. У Рамаллоҳ шарқидаги Бурқа кишлоғилик шаҳид Қусай Маатоннинг ўтган йили 4 августда ўлдириш жиноятида гумон қилинганлардан бири. Кнессетда «Оцма Йегудит» (яхудий кучи) партиясидан депутат Лимур Син Хар Милехнинг матбуот котиби бўлган бу Яред ўзининг провокацияли постида бундай қўшимча қилади: «Ғарб сақофати таъсирида яхудийлар учун насронийлик нимани англатишини мумкин унутгандирмиз. Аммо шуни ёдда тутишимиз керакки, салиб юришлари, инквизиция қийноқлари, қонли фитналар ва оммавий қирғинлар даврида сургунда яшаган миллионлаб яхудийлар ўша воқеаларни ҳеч қачон унутмайди».

Ал-Ваъй: Эй яхудий боласи, сен айтган «салиб юришлари, инквизация қийноқлари, қонли фитналар ва оммавий қирғинлар»дан қочиб, мусулмон юртларга келганинда мусулмонлар сенларга нима тақдим этганини унутдингми?!... Сенлар ёлғончи, хиёнаткор ва қўрқоқ қавмсан. Бир кун келадики, у кунда сенлар асло қочиб қутула олишмайсан. □

Иброний тилда чиқадиған «Гаарец» газетасида машхур сионист ёзувчи Ари Шавитнинг мақоласи чоп этилди. У мақоласини бундай сўзлар билан бошлаган: «Афтидан, биз қайтиш имконсиз даражага етдик. Энди эхтимол Исроил ишғолни ҳам тўхтата олмайди, аҳоли пунктлари қурилишини ҳам тўхтатолмайди ва тинчлик ҳам ўрната олмайди... Сионизмни ислох қилишнинг ҳам, демократияни қутқаришнинг ҳам, бу давлатда одамлар хавфсизлигини таъминлашнинг ҳам иложи йўқ кўринади». Яна кўшимча қилди: «Вазият шу аҳволда экан, бу юртда яшашнинг ҳам қизиғи йўқ, «Гаарец»га бир нарса ёзишнинг ҳам гашти йўқ. Рогель Альфернинг икки йил аввал қилган таклифини амалга ошириш керак, яъни юртни тарк этиш. Агар «исроиллик» ва «яхудий» бўлиш паспортда муҳим омил бўлмаса, агар ҳар бир (Исроил) фуқароси нафақат техник маънода, балки психологик маънода ҳам чет эл паспортига эга бўлса, у ҳолда иш тугади».

Журналист қуйидагиларни таъкидлади: «Фаластинга келишгандан бери «исроилликлар» билишадики, улар сионистлар ҳаракати томонидан ўйлаб топилган ёлғоннинг қурбонига айланишган, бу ҳаракат тарих давомида яҳудий характеридан уларни алдашда фойдаланиб келди ҳамда Гитлернинг Холокост деб аталган нарсасини бўрттириб кўрсатиш орқали Фаластин яҳудийларга «қавъда қилинган ер»дир, Аксо масжиди остида ибодатхона бор, деган нарсага бутун дунёни ишонтиришга муваффақ бўлди... Шу тариха бўри қўзичоққа айланди-қолди, у америкалик ва европалик солиқ тўловчиларнинг пулини еб, охири ядровий ваҳшийга айланди». Журналист ғарблик ва яҳудий археологларнинг ва улардан энг машхури Тель-Авив университетидан Израиль Финкельштейннинг хулосаларини келтирди. Уларга кўра, ибодатхона ёлғон бўлиб, ҳаётда бўлмаган афсонавий ҳикоядир. Барча казишма ишлари бу нарса минглаб йиллар илгари бутунлай йўқ бўлиб кетганлигини исботлади. Журналист кўплаб яҳудий манбаларини ва ғарблик археолог олимларнинг хулосаларини келтирди. Улардан бири 1968 йилда археология фанлари доктори британиялик олима Кэтлин Кенъон хулосасидир. Кетлин ўшанда Қуддус шаҳридаги Британия археология мактабининг казиш ишлари бўйича директори бўлиб ишлаган пайтда шаҳарда кўп қазилма ишлари олиб борган, сўнг «Исроил»нинг Аксо масжиди остида Сулаймон маъбади борлиги тўғрисидаги даъволарининг афсоналигини фош этгани сабабли Фаластиндан қувиб чиқарилган. Яъни бу аёл Сулаймон маъбадининг ҳатто излари ҳам йўқ, «исроилликлар»нинг «Сулаймоннинг отхонаси» деган нарсаларининг Сулаймонга ҳеч қандай алоқаси йўқ, зотан бундай отхонанинг ўзи бўлган эмас, балки Фаластиннинг бир неча ҳудудида иншо этилган саройларнинг меъморий моделлари бор ҳолос, деган қарор чиқарган. Ваҳоланки бу олима таврот ривоятларида айтилганларга аниқлик киритиш учун Фаластин тадқиқот жамғармаси уюшмасидан келган. Чунки у Британияда ўн тўққизинчи аср ўрталарида «Яқин Шарқ» тарихи ҳақида катта фаоллик кўрсатган... Журналист Ари қуйидагиларни таъкидлади: «Мана шу лаънати ёлғон «исроилликлар»ни тинч қўймай таъқиб қилиб, ҳар куни юзларига тарсаки бўлиб тушяпти, бу зарба қуддуслик, халиллик, наблуслик кишининг пичоғи билан ёки жаммоинликнинг тоши ёхуд яфғалик, хайфалик ва аккалик автобус ҳайдовчининг тоши билан урилмоқда. «Исроилликлар» Фаластинда ўзлари учун ҳеч қандай келажак йўқлигини яхши билишади. Чунки Фаластин улар алдаётганидек халқсиз ер эмас. □